

STAVANGER KOMMUNE

Årsberetning 2008

INNHOOLD

Kapittel 1	SAMMEN FOR EN LEVENDE BY	4
Kapittel 2	ØKONOMISK UTVIKLING OG RESULTAT	7
Kapittel 3	BÆREKRAFT OG SAMFUNN	35
Kapittel 4	MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON	45
Kapittel 5	BRUKERNES OPPLEVELSE AV TJENESTENE	57
Kapittel 6	RESSURSUTNYTTELSE OG TJENESTELEVERANSE	71
Kapittel 7	KOMMUNALE FORETAK	79

SAMMEN FOR EN LEVENDE BY

Kulturhovedstadsåret har vært et begivenhetsrikt år i Stavanger. Et år som overrasket, engasjerte og berørte oss. Stavanger2008 ga regionens befolkning spennende kulturopplevelser og etablerte nye nettverk.

Stavanger er fortsatt i vekst. Folketallet øker, arbeidsledigheten er fortsatt lav og boligprisene er høye. Folketilveksten de siste årene fortsatte i 2008, og Stavanger kommune fikk 2024 nye innbyggere i året som gikk. Folketilveksten var på 1,7 %, og folketallet ved årsskiftet var på 121 610 innbyggere.

Stavanger kommune ønsker å være i front med en bærekraftig utvikling hvor sosiale, helsemessige, miljømessige og økonomiske forhold vurderes i et helhetlig langsiktig perspektiv. Klimagassutslipp ble satt på dagsordenen i 2008 gjennom deltakelse i Framtidens byer, ordførervtalen og etablering av klimabarometer. Flere års målrettet satsing resulterte i at Stavanger ble tildelt pris for beste kommune innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Et stramt arbeidsmarkedet har de siste årene gjort det krevende å beholde og rekruttere tilstrekkelig kompetent personell. Stavanger kommune jobber stadig mer aktivt for å møte utfordringene, og ny arbeidsgiverstrategi ble vedtatt i 2008. I oppfølgingen av strategien ble et nytt verdisett utviklet; Er til stede – Vil gå foran – Skaper fremtiden. Verdisettet skal gi retning, felles identitet, motivasjon og grunnlag for diskusjon og refleksjon hos våre medarbeidere.

Det er igangsatt nytt lederutviklingsprogram og ressursinnsatsen for å utvikle og beholde medarbeidere er forsterket. Medarbeiderundersøkelsen for 2008 viser framgang og ansatte trives godt og er stolt av arbeidsplassen. Mange medarbeidere gir uttrykk for et økende arbeidsomfang og de opplever rom for utprøving og nytenkning, er engasjert og ser verdien av eget arbeid. Det gir et godt grunnlag for å beholde dyktige medarbeidere og profilere Stavanger kommune som en god og attraktiv arbeidsplass i arbeidsmarkedet.

Det er gledelig at brukerundersøkelsene som er gjennomført i 2008, bekrefter inntrykket fra 2007 om at brukerne i stor grad er fornøyde med tjenestene kommunen leverer. Både skolefritidstilbudet og legevakten får bedre tilbakemeldinger nå enn tidligere. Mottakerne av pleie- og omsorgstjenester opplever å bli møtt med høflighet og respekt, og elevene trives i stavangerskolen. Avlastningsboligene får gode skussmål, mens bofellesskapene for personer med psykisk utviklingshemming har en del utfordringer. Innen levekårsområdet ønsker brukere og pårørende mer informasjon og medvirkning, og Stavanger kommune vil øke ressursene til kommunikasjonsarbeid i 2009. Å oppnå full barne-

hagedekning har vært prioritert i 2008, flere barnehager vil stå ferdig i 2009 og en fortsatt utfordring blir å rekruttere pedagogisk personell.

Stavanger kommunes regnskap for 2008 viser et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 77,3 mill. Netto driftsresultat er 4 %. Resultatet er i samsvar med kommunens målsetting om bærekraftig økonomi og muliggjør avsetning for å ivareta langtids-effekter av kulturhovedstadsåret.

Siste halvdel av 2008 var preget av uro i finansmarkedet og uroen fortsetter inn i 2009. Dette vil gi nye utfordringer også for Stavanger kommune i 2009.

Årsberetningen er et fellesprodukt med bidrag fra alle avdelinger, seksjoner og virksomheter. Rådmannen takker alle bidragsytere.

Rådmannen vil samtidig takke alle engasjerte medarbeidere for innsatsen i 2008!

Inger Østensjø
rådmann

Kristine C. Hernes
direktør økonomi

Balansert styring

Kommunens overordnede styringssystem baserer seg på prinsipper hentet fra balansert målstyring. Dette innebærer at en i målutvikling og resultatoppfølging fokuserer på flere sider ved egen organisasjon og tjenesteleveranse, ut over økonomiske resultater. Fokus på sammenhenger mellom arbeidsmiljørelaterte forhold, økonomiske rammer og tjenesteproduksjon legger til rette for helhetlig styring og en optimalisering i utvikling av tjenester og organisasjon.

Følgende perspektiv inngår i kommunens styringssystem:

Økonomi – overholdelse av økonomiske rammer

Medarbeidere – ansattes vurdering av egen arbeidssituasjon (medarbeidertilfredshet) og tall for sykefravær m.m.

Bruker – brukernes vurderinger av kommunens tjenester, samt uttrykk for brukeresultater.

Arbeidsprosess – hva virksomhetene må være dyktige på for å yte gode tjenester

Stavanger kommune har strukturert både handlings- og økonomiplan, årsberetning samt kommunens styringsverktøy BASIS i henhold til de ovennevnte perspektiver. De målsetninger som vedtas i handlings- og økonomiplanen skal gjenspeiles i BASIS, og utvikles til målepunkter som gir informasjon om grad av resultatoppnåelse og utviklingsretning. Gjennomførte tiltak og resultatoppnåelse rapporteres i årsberetningen, hvor hvert enkelt perspektiv utgjør et eget kapittel. I tillegg redegjøres det her for status og utvikling i et overordnet samfunnsperspektiv. Rådmannen ønsker slik å gi et balansert bilde av kommunens tjenester og innbyggjerservice.

For en nærmere presentasjon av resultatoppnåelse (status og utvikling) innenfor ulike virksomhetsområder som skole, barnehage, sykehjem m.v. vises det til eget hefte. Her presenteres de respektive virksomhetsområders styringskort pr 31.12.2008, slik disse fremkommer i BASIS. Styringskortene inneholder måltall og resultater innenfor hvert av perspektivene i kommunens styringssystem.

ØKONOMISK UTVIKLING OG RESULTAT

Stavanger kommune avlegger årsregnskap 2008 med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 77,3 mill. Netto driftsresultat er 4 % og gjeldsgrad er 53,6 %. Resultatet er i samsvar med kommunens målsetting om bærekraftig økonomi og muliggjør avsetning for å ivareta langtidseffekter av kulturhovedstasåret. Samlet ble frie inntekter (skatt og rammetilskudd) kr 19 mill høyere enn budsjettet. Skatteveksten var 10 % fra 2007. Virksomhetsområdene viser samlet et merforbruk i forhold til budsjett. Dette gjelder spesielt hjemmebaserte tjenester og sykehjem. Stavanger kommune vil for 2008 få kompensert kr 60 mill mer for ressurskrevende tjenester enn forutsatt.

Brutto investeringsnivå var kr 1,2 mrd i 2008. Avkastning finansforvaltning viser et netto urealisert tap på kr 58,6 mill. Likviditeten har vært god i 2008.

HOVEDTALL – finansielle målsetninger

Stavanger kommune har i sin finansielle strategi innarbeidet to viktige målsetninger:

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er differansen mellom summen av drifts- og finansinntekter og summen av drifts- og finansutgifter ekskl. avskrivninger. Netto driftsresultat viser hvor mye kommunen kan disponere til investeringer og avsetninger etter at løpende driftsutgifter og renter og avdrag på lån er betalt. For å

unngå uforsvarlig gjeldsøkning ved gjennomføring av et høyt investeringsnivå bør en frigjøre ressurser fra drift til egenfinansiering av investeringer. En målsetting er at man over tid oppnår et netto driftsresultat på minimum 3 % av driftsinntekter, samt at investeringer bør være om lag 50 % egenfinansiert. Dette for å opprettholde en bærekraftig økonomi på lang sikt, ivareta handlefrihet samt unngå at en over tid avsetter et for lavt beløp til formuesbevaring.

Gjeldsgrad

En annen viktig målsetting er gjeldsgrad. Gjeldsgraden viser forholdet mellom brutto lånegjeld og driftsinntekter ekskl. finansinntekter. Stavanger kommune har som målsetning at gjeldsgrad ikke skal ligge høyere enn i intervallet mellom 55 % og 60 %. Høyere gjeldsgrad enn anbefalt målsetting medfører at større andel av driftsbudsjettet må avsettes til betaling av rente og avdrag, noe som svekker økonomisk handlefrihet og reduserer handlingsrom på lang sikt.

Utvikling i netto driftsresultat

I 2008 hadde Stavanger kommune et netto driftsresultat på 4 %. Netto driftsresultat for ASSS-kommunene var lik 1,4 % i 2008 mens gjennomsnitt alle kommuner var på -0,1 %.

Tabell 1 viser utvikling i netto driftsresultat fra 2001 til 2008.

I det kommunale regnskapet utgiftsføres avdrag, mens avskrivningene ikke har resultateffekt da disse har tilsvarende inntektspost. Dermed kommer ikke

det reelle kapitalslitet til uttrykk i budsjett og regnskapet.

Avskrivningene er høyere enn avdragene. Dette innebærer at driftsresultat gjennomgående viser for positive tall. Figur 1 viser at netto driftsresultat i perioden 2001–2008 hadde vært betydelig lavere dersom avskrivningene, og ikke avdragene hadde vært utgiftsført med resultateffekt.

Dette tilsier at netto driftsresultat bør være minimum 3 % i gjennomsnitt for å unngå at en over tid avsetter et for lavt beløp til formuesbevaring.

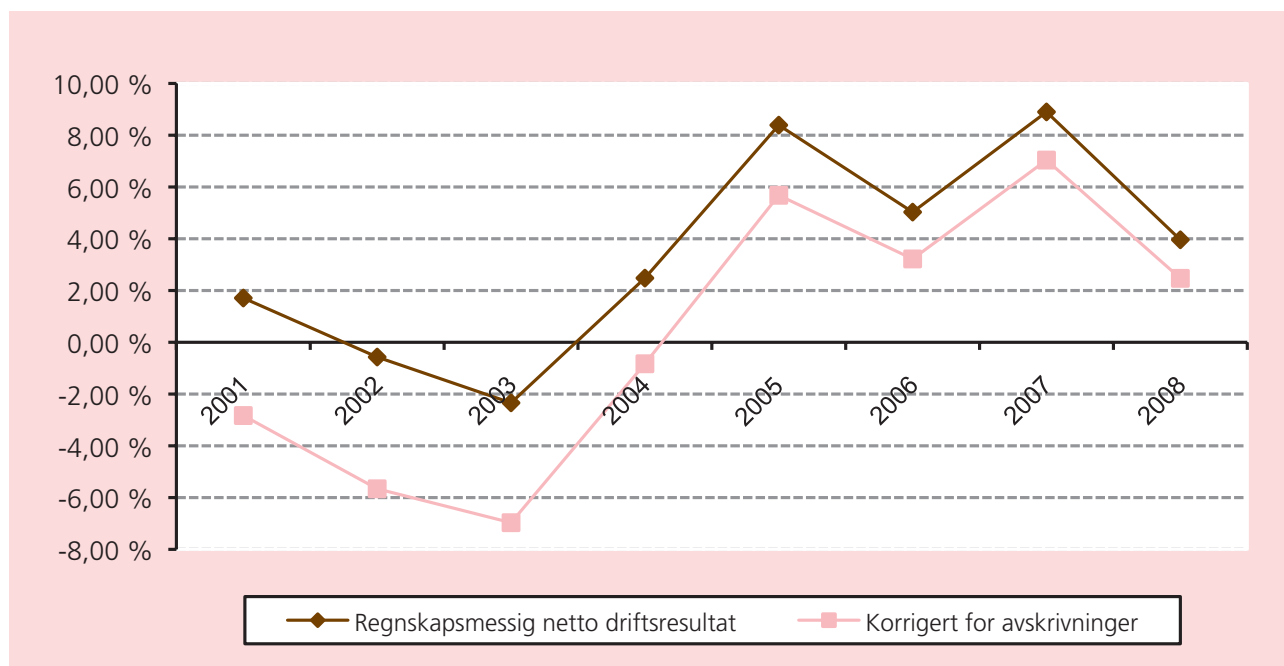
Utvikling i gjeldsgrad

Brutto lånegjeld i prosent av driftsinntekter ekskl. finansinntekter viser gjeldsgrad. Gjeldsgraden i 2008 var på 53,6 % (Figur 2).

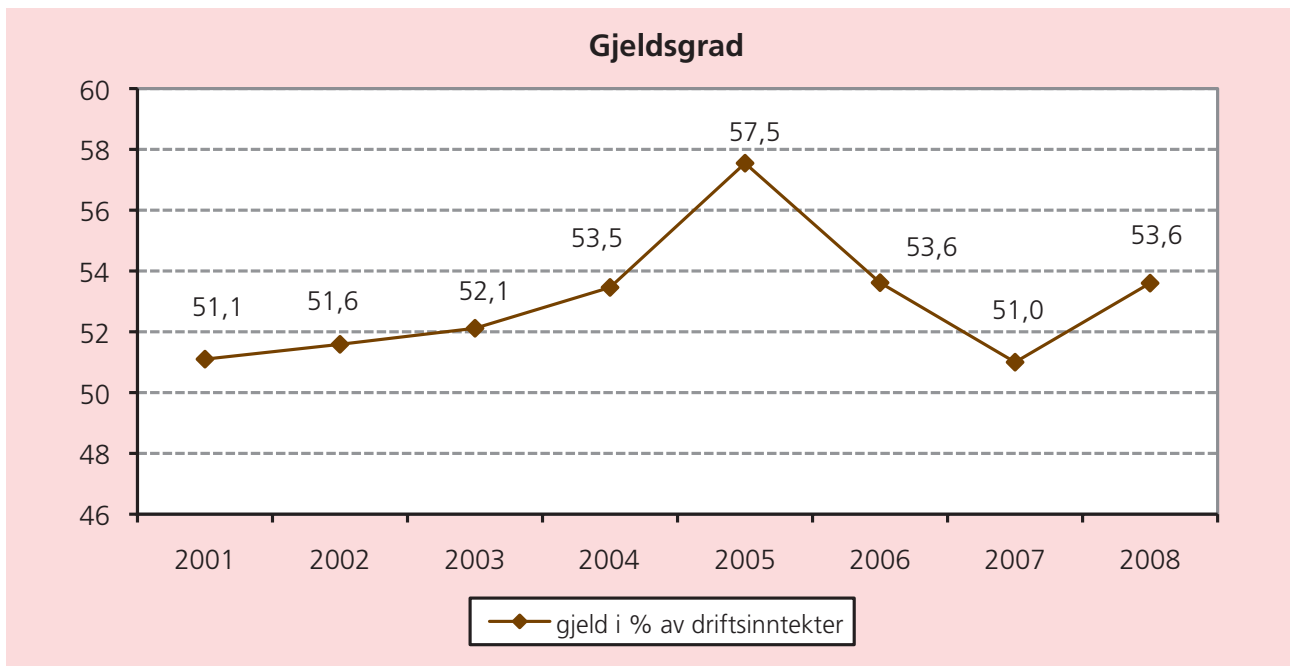
Fra år 2000 har gjeldsgraden i Stavanger kommune vært relativt stabil. I Handlings- og økonomiplan 2008–2011 ble det beregnet en gjeldsgrad på 57 % i 2008, men høyere grad av egenfinansiering som følge av høyere inntekter enn opprinnelig budsjettet har gjort at gjeldsgraden ble lavere. Låne-

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Netto driftsresultat	65	-23	-100	115	416	276	534	261
Netto resultatgrad m/avdrag	1,7 %	-0,6 %	-2,3 %	2,5 %	8,4 %	5,0 %	8,9 %	4,0 %
Netto resultatgrad m/avskrivninger	-2,8 %	-5,7 %	-7,0 %	-0,8 %	5,7 %	3,2 %	7,0 %	2,5 %

TABELL 1: Netto driftsresultat i mill kroner og prosent.

FIGUR 1: Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter ekskl. finansinntekter.

FIGUR 2: Utvikling i brutto lånegjeld i % av driftsinntekter (gjeldsgrad).

opptak ekskl. startlån ble på kr 606 mill i 2008. Startlån utgjør kr 130 mill i 2008.

Vekst i frie inntekter på kr 180 mill

Stavanger kommunens frie inntekter (skatt og rammetilskudd inkl. selskapskatt) ble i 2008 på kr 3.775 mill. Dette tilsvarer en vekst i frie inntekter på 5 % fra 2007.

Av dette utgjorde inntekts- og formueskatt den største delen på kr 3.630 mill i 2008. Skatteinntekten i 2008 ble tilnærmet lik budsjett dvs kr 3.630 mill som er kr 330 mill eller 10% høyere enn i 2007. På landbasis økte skatteinntektene for kommunesektoren med 5,9 %.

Stavanger hadde skatteinntekter (ekskl. selskapskatt) på kr 30.556 per innbygger. Dette utgjorde 140,4 % av landsgjennomsnittet. På landsbasis var skatteinntektene kr 21.620 per innbygger.

Frie inntekter er opprinnelig budsjettert med kr 3.619,8 mill. I tertialrapporteringer per 30.04. og 31.08 ble skatteanslaget oppjustert med kr 299,9 mill med tilhørende korrigerings av inntektsutjevning kr -163,7 mill. Økningen i frie inntekter ble i hovedsak brukt for å styrke egenfinansiering av investeringer.

Samlet ble frie inntekter, skatt og rammetilskudd korrigert for inntektsutjevning, kr 19 mill høyere enn justert budsjett. Den relativt høye skatteinntekten har sammenheng med det høye aktivitetsnivået i næringslivet og den lave arbeidsledigheten som preget mesteparten av 2008.

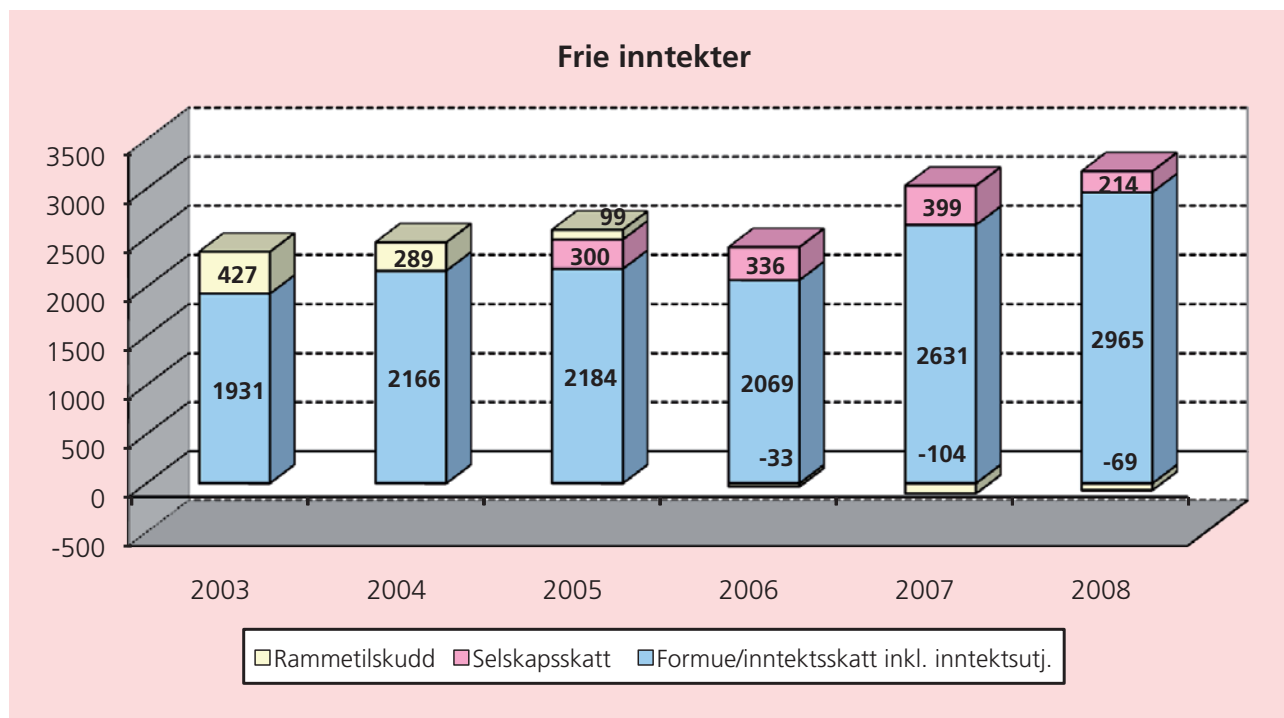
Figur 3 (se side 10) viser utvikling i frie inntekter fra 2003. I de siste tre år har Stavanger hatt relativt høy skattevekst som medfører høy inntektsutjevning. Siden 2006 har Stavanger kommune hatt inntektsutjevningen som er høyere enn innbyg-

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2008	Justert budsjett 2008	Avvik	Vekst fra 2007 Stavanger	Vekst fra 2007 landet	Prosent av landsgjennomsnittet
Skatt	3 630 046	3 629 900	146	10,00 %	5,90 %	140,40 %
Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning	595 776	593 873	1 903			
Inntektsutjevning	-665 011	-682 226	17 215			
Selskapskatt	214 435	214 435	0			
Sum frie inntekter 2008	3 775 246	3 755 982	19 264	5,00 %		

TABELL 2: Sum frie inntekter 2008.

gertilskuddet. Som følge av dette fikk Stavanger et negativt ordinært rammetilskudd i de tre siste årene. For 2008 utgjorde rammetilskudd kr -69

mill. Selskapskatt var opprinnelig budsjettert med kr 214 mill i 2008. Samlet sum rammetilskudd inkludert selskapskatt var på kr 145 mill i 2008.

FIGUR 3 : Utvikling i frie inntekter.

Driftsregnskapet

Netto driftsresultat i 2008 ble kr 261,8 mill. Når netto driftsresultat korrigeres for overføringer til investeringsregnskap, avsetning og bruk av fond, samt bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk får en et regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk. For 2008 utgjorde regnskapsmessig mindreforbruk kr 77,3 mill for bykassen.

Dette er resultatet etter avsetninger til blant annet erstatning til barn som har opplevd overgrep under offentlig omsorg (kr 75 mill) samt urealisert tap på verdipapirer (kr 58,6 mill).

Det er til sammen avsatt kr 275 mill knyttet til oppreisningsordning (150 mill i 2006, kr 50 mill i 2007 og kr 75 mill i 2008). Av dette er kr 164 mill utbetalt til erstatninger samt kr 11 mill til løpende utgifter til sekretariat og granskningsutvalg. Per 31.12.08 gjenstår kr 25 mill. Inkludert avsetningen på kr 75 mill blir til sammen kr 100 mill disponibelt. Det er 334 søknader som ikke er behandlet ennå, og basert på erfaringstall utgjør ca 70 % av dette

søkere tilknyttet Stavanger kommune, dvs ca. 234 søkere.

I det følgende presenteres driftsregnskapet for 2008 i form av utdrag fra hovedoversiktene. Vesentlige avvik mellom regnskap og budsjettert kommenteres. Hovedoversiktene framkommer mer detaljert i årsregnskapet 2008 som er trykket i eget hefte.

Avviket som relateres virksomhetsområdene kommenteres i hovedsak i kapittel 2, samt i kommentarene til styringskort i vedlegget til årsberetning.

Drifts- og finansinntekter

Figur 4 viser hvor mye de ulike inntektsartene utgjør av de totale inntektene. Inntekts- og formueskatt er den største inntektskilden og utgjør 52 % av de totale drifts- og finansinntektene i 2008.

I tabell 3 er bykassens hovedinntektskilder satt opp. Avvik mellom budsjett og regnskap er ført opp

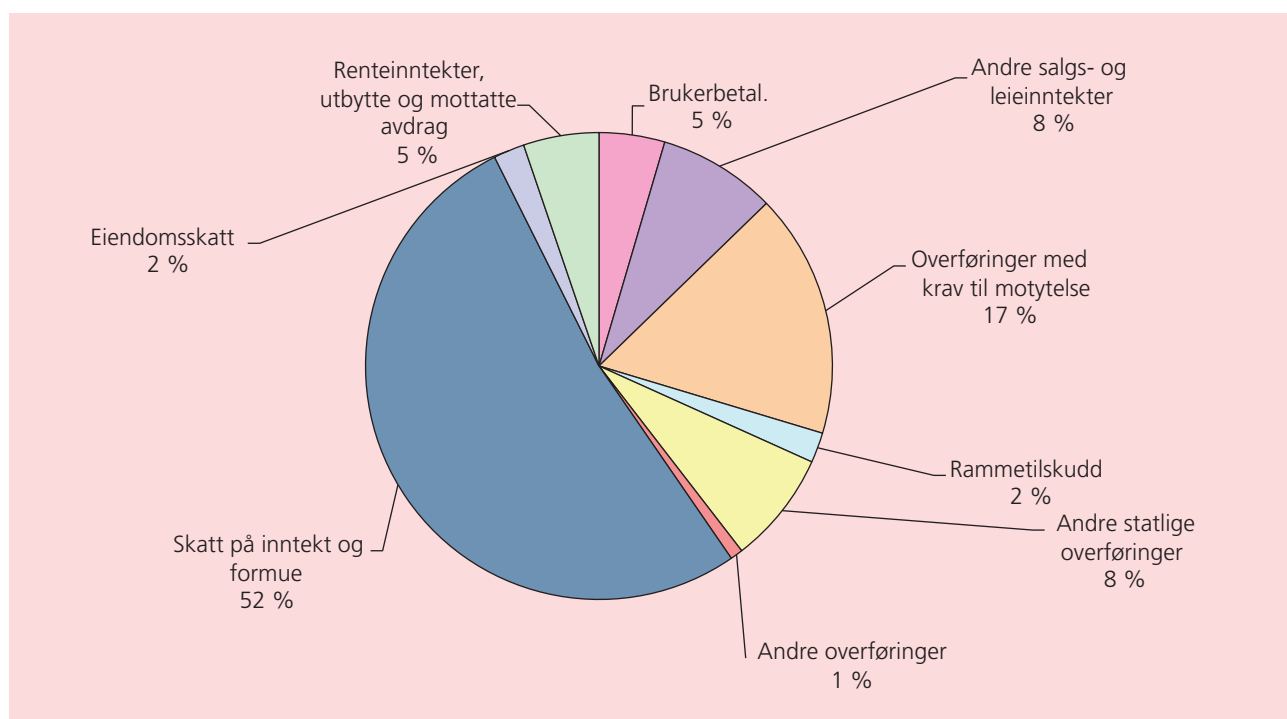
som tall i hele tusen kroner samt som prosent regnskap av budsjett.

Tabell 3 viser en aggregert oversikt over samlede drifts- og finansinntekter i 2008. Frie inntekter (linje 4 og 7) ble kommentert i avsnittet over. De øvrige driftsinntektene som egenbetaling, gebyrer og refusjoner er i hovedsak knyttet til tjenesteproduksjon og vil bli analysert grundigere i påfølgende avsnitt om virksomhetsområdene. Det er til dels store avvik mellom regnskap og budsjett innenfor de enkelte inntektsartene. Merinntekter har i hovedsak mot-

post på utgiftssiden og aviket framkommer da det ikke er foretatt tilsvarende balanserte budsjettendringer. I dette avsnittet vil kun hovedavvikene bli kommentert.

Samlede drift- og finansinntekter i 2008 ble på kr 6.952 mill. Dette er en økning på kr 615 mill eller 9,7 % fra 2007. I forhold til justert budsjett 2008 viser regnskapet merinntekter på kr 496 mill.

Brukerbetalingene (linje 1) hadde en vekst på 16% i forhold til regnskapet 2007. I forhold til justert budsjett 2008 viser brukerbetalinger en

FIGUR 4: Forhold mellom inntektsarter og de totale drifts- og finansinntektene. Regnskapstall 2008.

Linje	Alle tall i hele 1000 kr. Driftsinntekter:	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
1	Brukerbetalinger	272 548	316 401	280 347	-36 054	113 %
2	Andre salgs- og leieinntekter	557 320	568 973	533 752	-35 221	107 %
3	Overføringer med krav til motytelse	851 342	1 175 973	786 509	-389 464	150 %
4	Rammetilskudd	295 278	145 200	126 082	-19 118	115 %
5	Andre statlige overføringer	524 080	541 845	579 344	37 499	94 %
6	Andre overføringer	52 933	60 740	44 098	-16 642	138 %
7	Skatt på inntekt og formue	3 299 895	3 630 046	3 629 900	-146	100 %
8	Eiendomsskatt	147 128	149 371	146 800	-2 571	102 %
9	Renteinntekter, utbytte og mottatte avdrag	336 410	363 630	329 787	-33 843	110 %
10	Sum drift- og finansinntekter	6 336 934	6 952 179	6 456 619	-495 560	108 %

TABELL 3: Hovedoppsett over bykassens drifts- og finansinntekter.

merinntekt på kr 36 mill. Dette skyldes i hovedsak merinntekter på langtids- og korttidsopphold sykehjem, kr 23 mill, hvor mesteparten ble disponert til dekning av reguleringspremie for private sykehjem.

Matpenger SFO/barnehager ble kr 10 mill høyere enn justert budsjett 2008. Disse inntektene hadde også tilsvarende motpost på utgiftssiden. I tillegg hadde pasientbetaling legekonsultasjon kr 5 mill i merinntekter enn justert budsjett 2008. Dette skyldes omlegging av rutiner hvor pasientene betaler konsultasjonene direkte til kommunen og kommunen foretar tilsvarende overføringer til privatpraktiserende vakthavende lege.

Andre salgs- og leieinntekter (linje 2) viser merinntekt på kr 35 mill i forhold til justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak merinntekter på byggesaksgebyrer kr 5,6 mill avsatt på bundne fond. Merinntekter på byplanavdeling på kr 2,6 mill skyldes i hovedsak behandling av ekstraordinære prosjekter som Paradis og Forus. Grunnet husleieregulering og innkjøp av flere borettslagsleiligheter, samt økte leieinntekter fra Natur- og idrettsservice KF, viser husleie en merinntekt på kr 5,8 mill i forhold til justert budsjett 2008. Økt aktivitet på Johannes læringscenter medførte merinntekt lik kr 3,5 mill.

I tillegg er det andre avgiftsfrie inntekter spredt over alle virksomhetsområdene, samt regnskapsmessige tekniske avstemninger på disse artene, som har motpost på utgiftssiden i størrelsesorden kr 7,9 mill.

Overføringene (linje 3,5 og 6) består av blant annet refusjon sykepenger og svangerskapspermisjon, momskompensasjon, tilskudd til ressurskrevende brukere og psykisk helsearbeid, stats- og skjønnstilskudd barnehage. Samlet viser disse inn-

tektartene en vekst på 24 % i forhold til regnskap 2007. Disse inntektene ble totalt på kr 1.778 mill i 2008. I forhold til justert budsjett 2008 viser disse inntektene en merinntekt på kr 368 mill.

Dette skyldes i hovedsak økte merverdiavgiftsrefusjoner for investeringer (kr 20 mill) og kommunale foretak og kirkevergen (kr 13 mill). Merverdiavgiftskompensasjon viser totalt merinntekt på kr 33 mill i forhold til justert budsjett 2008.

Refusjon i forbindelse med ressurskrevende tjenester viser merinntekt på kr 60 mill i forhold til justert budsjett. Dette skyldes kraftig økning i brukere i 2008 med omfattende hjelpebehov som har oppfylt krav for statlig refusjon. Denne refusjonsinntekten dekker således merutgiftene som er relatert til den aktuelle brukergruppen ved de fire helse- og sosialkontorene.

Refusjon svangerskapspermisjon og sykepenger ble kr 61 mill høyere enn justert budsjett. Disse merinntekter hadde motpost på utgiftssiden knyttet til innleie av vikarer.

Integreringstilskudd flyktninger viser en reell merinntekt på kr 11 mill. Refusjon fra andre kommuner vedrørende oppreisningsordning var på kr 98 mill i 2008.

Av andre refusjoner og statstilskudd ble det registrert merinntekt knyttet til blant annet klient sosial og barnevern (kr 16 mill), statstilskudd vedr. kvalifiseringsordningen sosialtjenesten (kr 8,3 mill), økte refusjoner i forbindelse med norskopplæring for voksne innvandrere (kr 8 mill) samt diverse statlige refusjoner og andre overføringer knyttet til forskjellige tiltak og tjenester som ikke er opprinnelig budsjettert (kr 50 mill) spredt over alle virksomhetsområder. I hovedsak har disse inntektene motpost på utgiftssiden.

Eiendomsskatt i linje 8 er brutto eiendomsskatt. Fratrullet eiendommer med fritak utgjorde netto eiendomsskatt i 2008 kr 124,3 mill, omtrent som budsjettert.

Finansinntekter i linje 9 er renteinntekter, avkastning på finansplasseringer, utbytte fra Lyse og mottatte avdrag på utlån. Finansinntektene har økt med kr 27 mill (8 %) i forhold til regnskapet 2007, og viser en merinntekt i forhold til justert budsjett på kr 34 mill. Kommunen har hatt god likviditet gjennom hele året. Dette har sammen med økt rentenivå i 2008 bidratt til økte renteinntekter bankinnskudd på kr 15,4 mill i forhold til justert budsjett 2008. Renteinntekter fra formidlingslån (startlån) og rentebærende papirer finansforvaltning viser en merinntekt på henholdsvis kr 10 mill og kr 8 mill i forhold til justert budsjett 2008.

Samlet utbytte fra Lyse ble kr 311 mill i 2008.

Stavangers andel av utbyttet er 43,68 %, altså kr 135,8 mill.

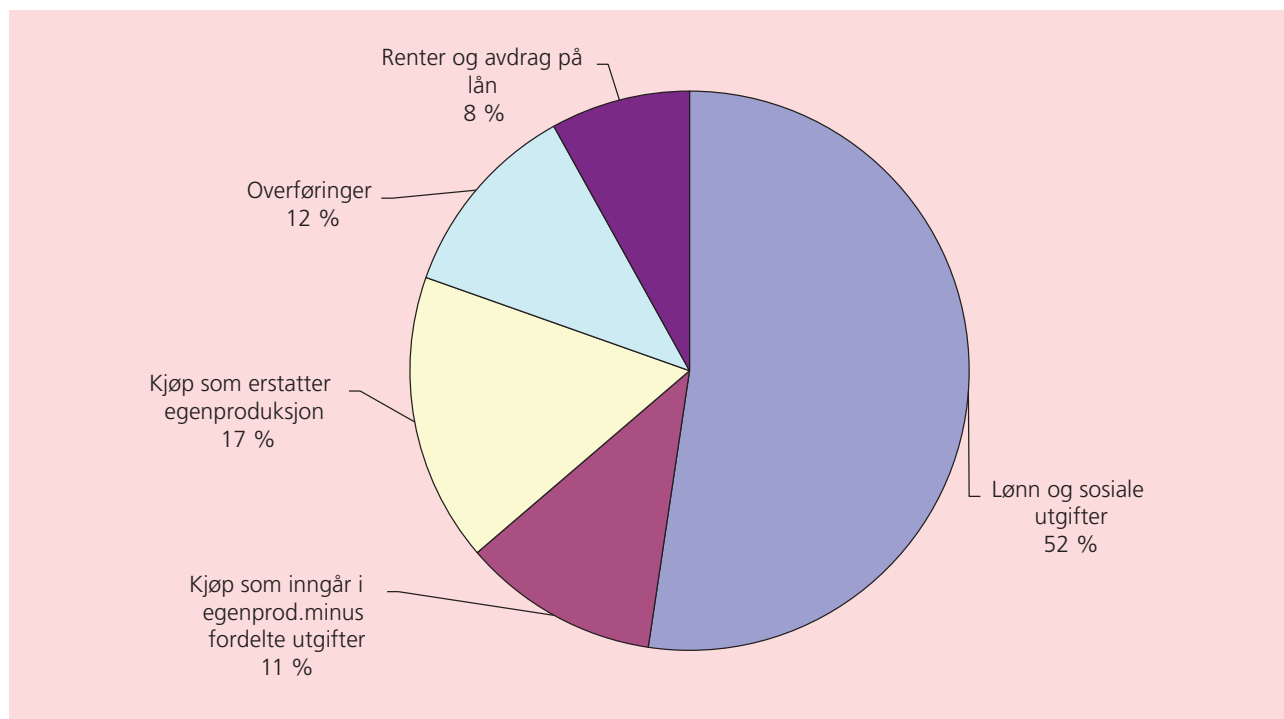
Drifts- og finansutgifter

Figur 5 viser forholdet mellom de ulike utgiftsarter og de totale drifts- og finansutgifter.

I tabell 4 er kommunens hovedutgiftsarter satt opp. Avvik mellom budsjett og regnskap er ført opp som tall i hele tusen kroner samt som prosent regnskap av budsjett.

Virksomhetene styrer etter netto driftsrammer, og det vil derfor under driftsutgiftene framkomme til dels store avvik mellom regnskap og budsjett.

Lønn og sosiale utgifter (linje 11) har økt med 18 % fra regnskap 2007. Avviket i forhold til justert budsjett 2008 skyldes i hovedsak oppreisningsordningen hvor utgifter knyttet til dette formålet er avsatt i regnskapet og ikke i budsjettet.

FIGUR 5: Forhold mellom utgiftsarter og de totale drift- og finansutgifter. Regnskapstall 2008.

Linje	Alle tall i hele 1000 kr. Driftsutgifter	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
11	Lønn og sosiale utgifter	2 967 585	3 503 078	3 331 772	-171 306	105 %
12	Kjøp som inngår i egenproduksjon minus fordelte utgifter	658 745	760 262	636 528	-123 734	119 %
13	Kjøp som erstatter egenproduksjon	1 071 882	1 116 441	1 015 257	-101 184	110 %
14	Overføringer	733 876	770 653	830 493	59 840	93 %
15	Renter og avdrag på lån	370 439	539 761	453 152	-86 609	119 %
16	Sum drift- og finansutgifter	5 802 527	6 690 195	6 267 202	-422 993	107 %

TABELL 4: Hovedoppsett over bykassens drifts- og finansutgifter.

Lønn og sosiale utgifter utgjorde 52 % av de totale drift- og finansutgiftene i 2008. I tillegg har kommunen indirekte lønnsutgifter gjennom blant annet kjøp fra kommunale foretak, IKS og private aktører som private barnehager og sykehjem med driftsavtale. Disse kostnadene utgjorde en relativ stor andel av utgiftene knyttet til kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i egen produksjon (linje 12) hadde merforbruk på kr 123 mill i forhold til justert budsjett 2008. Merforbruket skyldes i hovedsak økte utgifter knyttet til medisiner og medisinsk forbruksvarer (kr 18 mill), annonseutgifter/trykkingsutgifter (kr 10 mill), ekstern husleie (kr 17 mill), og transportkostnader (kr 22 mill).

Det er også en merkbar økning knyttet til innleie av vikarbyrå grunnet rekrutteringsproblemer innen levekår. Disse utgiftene har merforbruk i forhold til justert budsjett 2008 på kr 52 mill og er i hovedsak finansiert av lønnsbudsjett.

Kjøp av varer og tjenester som erstatter egen produksjon (linje 13) hadde merforbruk på kr 101 mill i forhold til justert budsjett 2008. Dette gjelder blant annet økte overføringer til private alders- og sykehjem (kr 25 mill), økte utbetalinger til privatpraktiserende leger og fysioterapeuter (kr 10 mill), innkjøp fra kommunale foretak (kr 50 mill), økt innkjøp fra IKS-er (kr 6 mill) samt innkjøp av helse- og omsorgstjenester fra andre ikke-kommunale aktører (kr 10 mill).

Linje	Alle tall i hele 1000 kr.	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
17	Netto driftsresultat	534 407	261 884	189 033	-72 851	139 %
18	Bruk av tidl.års regnsk.messig mindreforbruk	157 566	206 432	206 432	0	100 %
19	Bruk av disposisjonsfond	40 577	66 670	37 932	-28 738	176 %
20	Bruk av bundne fond	47 062	119 521	88 908	-30 613	134 %
21	Bruk av likviditetsreserve		17 594		-17 594	
22	Sum bruk av avsetninger	245 205	410 217	333 272	-76 945	123 %
23	Overført til investeringsregnskapet	294 260	297 438	297 116	-322	100 %
24	Avsetning til disposisjonsfond	180 617	242 783	225 189	-17 594	108 %
25	Avsetninger til bundne fond	98 303	54 540	0	-54 540	
26	Sum avsetninger	573 180	594 760	522 305	-72 456	114 %
27	Årsresultat/Regnskapsmessig merforbruk	206 432	77 341	0	-77 341	

TABELL 5: Årsresultat 2008.

Overføringer (linje 14) hadde mindreforbruk som skyldes i hovedsak budsjettendringer av teknisk karakter i forbindelse med gjennomføring av virksomhetenes mindreforbruk fra 2007 til 2008 samt udisponerte midler på lønnsreserve knyttet til streik.

Renter og avdrag på lån (linje 15) samt andre finansutgifter økte med kr 169 mill fra regnskap 2007. I forhold til justert budsjett 2008 utgjør dette en merutgift på kr 86 mill som skyldes i hovedsak urealisert tap på verdipapirer. Renteutgifter på innlån er tilnærmet lik budsjett. Men renteutgiftene er kr 64 mill høyere enn i 2007 grunnet økt rentenivå og nytt låneopptak i 2008 (kr 606 mill). Avdragsutgifter i 2008 var kr 10 mill lavere enn budsjettet. Dette skyldes at avdrag på nye lån tatt opp i 2008 ble betalt kun for 2. halvår, men budsjettet for hele året. Sammenlignet med regnskap 2007 er avdragsutgifter økt med kr 12 mill.

Renteutgifter finansforvaltning var kr 3,5 mill høyere enn budsjettet, mens brutto urealisert tap på verdipapirer ble kr 92,6 mill i 2008. I henhold til regnskapsforskriften må disse kostnader bokføres i driftsregnskapet med verdisaldo per 31.12.08.

Korrigert for kursreguleringsfond ble netto urealisert tap på kr 58,6 mill.

Regnskapsmessig mindreforbruk på kr 77,3 mill

Årsresultat ble kr 77,3 mill etter interne finanstransaksjoner (avsetninger og bruk av avsetninger). Årsresultat framkommer som vist i tabell 5.

Linje 17 i tabell 5 viser netto driftsresultat som i 2008 var på kr 261,8 mill.

Sum bruk av avsetninger (linje 22) var på kr 410 mill i 2008, fordelt mellom tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk samt bruk av disposisjonsfond, bundne fond og likviditetsreserve. Bruk av disposisjonsfond (linje 19) inneholder føringer knyttet til fondsbruk ifbm gjennomføring av virksomhetenes merforbruk. Linje 20 – bruk av bundne fond er i hovedsak knyttet til overføring av øremerkede midler fra 2007 til 2008 samt føring av kursreguleringsfond på kr 34 mill.

Det ble overført kr 297,4 mill til investeringsregnskapet. Videre ble det avsatt kr 242,7 mill til disposisjonsfond og kr 54,5 til bundne fond. Avsetninger til disposisjonsfond gjelder blant annet føring av fjorårets regnskapsmessig mindreforbruk (kr 177,9 mill), gjennomføring av virksomhetenes mindreforbruk fra 2008 til 2009, politisk vedtatte disponeringer til ulike tiltak samt prinsippendring

knyttet til føring av likviditetsreserven. Avviket i forhold til justert budsjett 2008 skyldes prinsippendring i føring av likviditetsreserve som ikke er budsjettjustert.

Avsetninger til bundne fond gjelder i hovedsak ubrukte overførte øremerkede midler fra 2008 til 2009.

Tabell 6 viser saldoen 31.12.08 på disposisjonsfond. Fondet kan benyttes til drifts- og investeringsformål.

Disposisjonsfond	2008	2007
Inngående balanse 0101	21 323	196 998
Avsetninger driftsregnskapet	242 783	180 617
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	-66 670	-40 576
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet	-70 082	-315 715
Utgående balanse 31.12	127 354	21 324

TABELL 6: Disposisjonsfond (beløp i hele 1000 kr).

Ved behandling av Handlings- og økonomiplan 2009–2012 har bystyret vedtatt å bruke kr 130 mill av disposisjonsfond som egenfinansiering av investeringer i 2009.

Tabell 7 viser saldoen på bundet driftsfond. Bruk av fondets midler er bundet til bestemte formål, og kan ikke endres.

Bundet driftsfond	2008	2007
Inngående balanse 0101	196 153	144 913
Avsetninger driftsregnskap	54 540	98 302
Bruk av avsetninger driftsregnskap	-119 521	-47 062
Utgående balanse 31.12	131 172	196 153

TABELL 7: Bundet driftsfond (beløp i hele 1000 kr).

Regnskapsresultat kommunale foretak

Samlet regnskapsmessig mindreforbruk for fire kommunale foretak ble på kr 46,6 mill i 2008. Konsekvensene av lønnsoppgjøret er innarbeidet i timeprisene, mens utgifter til reguleringspremie er utbetalt særskilt, kr 8 mill til Stavanger Byggedrift, kr 6,3 mill til Natur- og idrettsservice, samt kr 2,2 mill til Sølvberget.

Hovedtall per virksomhetsområde

I 2008 har det vært utfordringer med hensyn til å rekruttere kvalifisert personale. Dette viser seg på ulike måter i regnskapet for 2008. Det er fortsatt merforbruk på kjøp av vikarer og overtid noe som er spesielt tydelig innen helse- og omsorgsektoren.

Arbeidsledigheten har vært lav i 2008 noe som har gitt mindre utgifter på økonomisk sosialhjelp. I det følgende kommenteres resultatet innenfor virksomhetsområdene.

Rådmannen

Alle tall i hele 1000 kr. Nettodriftsutgifter	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
Rådmann	244 110	274 957	276 210	1 253	100
SUM Rådmann	244 110	274 957	276 210	1 253	100

Rådmannen har totalt et nettoforbruk på 99,5 %. Dette utgjør et mindreforbruk på kr 1,25 mill. Regnskapsresultatet er noe ulikt i de ulike enhet-

ene. Rekrutteringsutfordringer både i IT-avdelingen og hos Kemneren er blant annet årsaker til mindreforbruket.

Oppvekst

Alle tall i hele 1000 kr. Nettodriftsutgifter	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
Barnehage	69 366	28 170	51 932	23 762	54
Grunnskole	1 037 344	1 106 520	1 091 990	-14 530	101
Johannes læringscenter	61 908	63 307	62 290	-1 017	102
Stavanger kulturskole	24 473	27 311	27 277	-34	100
PPT	21 702	24 828	24 984	156	99
Ungdom og fritid	56 533	58 859	63 100	4 241	93
Helsestasjon og skolehelsetjenesten	38 727	40 483	41 811	1 328	97
SUM Oppvekst	1 310 053	1 349 478	1 363 384	13 906	99

Barnehagene har et nettoforbruk på 54 % av budsjett. Dette utgjør et mindreforbruk på kr 23,8 mill. Disse gjenstående midlene er skjønnsmidler som skal brukes til å dekke kapitalkostnader til investeringer i nye barnehager og reguleringspremie på området. Det er satt av midler til behandling av klagesak fra de private barnehagene angående kommunalt tilskudd for 2008. Det var 27 kommunale barnehager som hadde et merforbruk og 24 som hadde et mindreforbruk i forhold til nettoramme.

Skolene har et nettoforbruk på 101,6 %. Dette utgjør et merforbruk på kr 14,5 mill, som hovedsakelig skyldes merforbruk på lønn, kjøp av undervisning i andre kommuner, samt læremidler og annet skolemateriell.

Johannes læringscenter har et nettoforbruk på 101,6 %. Dette utgjør et merforbruk på kr 1 mill. Merforbruket skyldes bl.a. ekstrakostnader ved leie av midlertidige lokaler, grunnet dårlig innelima forårsaket av fukt/råteskader. Andre årsaker er økte lønnsutgifter grunnet økt elevtall.

Stavanger kulturskole og PPT er i balanse.

Ungdom og Fritid har et nettoforbruk på 93,3 % av budsjett. Dette utgjør et mindreforbruk på kr 4,2 mill som i all hovedsak tilsvarer avsatte midler til nye lokaler på Nytorget.

Helsestasjon og skolehelsetjeneste har et nettoforbruk på 96,8 % av budsjett. Dette utgjør mindreforbruk på kr 1,3 mill og skyldes ubesatte stillinger og sykefravær uten vikarutgifter.

Levekår

Alle tall i hele 1000 kr. Nettodriftsutgifter	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
Helse og sosialkontor	1 142 806	1 243 272	1 231 349	-11 923	101
Fysio-/ergoterapitjenesten	37 273	40 142	38 724	-1 418	104
Barnevernstjenesten	136 625	150 084	145 743	-4 341	103
Hjemmebaserte tjenester	107 594	142 361	138 186	-4 175	103
Sykehjem	37 641	88 281	73 604	-14 677	120
Akuttjenesten	17 436	20 768	19 907	-861	104
Rehabiliteringsseksjonen	26 590	25 939	28 587	2 648	91
Arbeidstreningssesksjonen	10 930	10 825	12 927	2 102	84
Flyktningssesksjonen	12 406	9 279	12 602	3 323	74
Dagsenter og avlastningssesksjonen	61 988	83 102	82 130	-972	101
Tekniske hjemmetjenester	1 639	1 586	2 029	443	78
Sentrale midler	-41 053	-150 827	-86 553	64 274	174
SUM Levekår	1 551 875	1 664 812	1 699 235	34 423	98

Helse- og sosialkontorene samlet har et nettoforbruk på 101% av nettorammen (ekskl. merinntekter fra refusjonsordningen ressurskrevende tjenester). Bestillerbudsjettet til helse- og sosialkontorene har ikke vært justert i tråd med økningen i antall brukere gjennom året og utgiftene knyttet til de aktuelle brukerne har isolert sett framkommet som merforbruk. Denne merutgiften har inndekning fra refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester. I 2009 er det satt fokus på å bedre registreringsrutinene når vedtak fattes og da også sett opp mot budsjettjusteringer. Det vil fortsatt være fokus på behovsvurderingene, samt vurdering av mulighetene til å etablere tiltak i egenregi kontra kjøp av eksterne tiltak. Dette vil følges opp videre inn i 2009.

Helse og sosialkontorenes driftsregnskap har

et mindreforbruk på kr 8,4 mill eksklusiv strøm-utgifter, som tilskrives ledige stillinger og rekrutteringsproblemer.

Lav arbeidsledighet og målrettet tiltaksarbeid viser igjen i reduserte utgifter til økonomisk sosialhjelp med kr 10,5 mill. Det har vært en økning i støtte til boutgifter utover minstenorm.

Fysio- og ergoterapitjenesten har et nettoforbruk på 103,7 % som tilsvarer et merforbruk på kr 1,4 mill. Merforbruket er i all hovedsak relatert til økt driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter, samt økte kostnader ved drift, både av personal og bygningsmessig art.

Barneverntjenesten har et samlet nettoforbruk på 103 % av budsjett. Dette utgjør et totalt merforbruk på kr 4,3 mill. Klientregnskapet viser et merforbruk på kr 2,3 mill, særlig knyttet til foster-

hjemmutgifter og kjøpte tjenester som fra 2009 skal produseres i egen organisasjon.

Administrasjonens driftsregnskap viser et merforbruk på 2 mill eksklusiv energiutgifter. Dette skyldes i stor grad vekst i utgifter til sakkyndige og advokat-tjenester, samt økte lønnsutgifter.

Hjemmebaserte tjenester har et samlet nettoforbruk på 103 % av budsjett. Dette utgjør et merforbruk på kr 4,2 mill. Hjemmebaserte tjenester ble i tertialrapport per 31.08 tilført kr 12,3 mill for å dekke opp et forventet merforbruk på virksomhetsområdet. Merforbruket skyldes i stor grad økt behov for innleie av personell fra vikarbyrå og bruk av overtid blant egne ansatte. Hovedårsaken er utfordringer med rekruttering, men økt innleie er også en konsekvens av at bestilte tjenester øker. Dette skyldes økt behov blant brukerne samtidig som spesialisthelsetjenesten endrer praksis og foretar egne innsparinger. I 2008 er det arbeidet kontinuerlig med å få tilpasset driften til vedtatte økonomiske rammer og kvalitetsnivå. Dette er blant annet gjort gjennom tiltak i handlingsplaner som er utarbeidet for den enkelte virksomhet. For 2009 må dette arbeidet videreføres i enda større grad for å sikre tjenester i henhold til vedtatte økonomiske rammer og kvalitetsnivå.

Sykehjemsområdet har et samlet nettoforbruk på 120 % og merforbruket utgjør kr 14,7 mill. Størrelsen på mer-/mindreforbruket varierer mellom de ulike sykehjemmene. Særlig utgifter til innleie av vikarer fra vikarbyrå og overtid er i 2008 økt betraktelig. Dette skyldes de store utfordringene det er å få rekruttert personale. I 2008 er det, på samme

måte som for hjemmebaserte tjenester, arbeidet kontinuerlig med å få tilpasset driften til vedtatte økonomiske rammer og kvalitetsnivå. Dette er blant annet gjort gjennom tiltak i handlingsplaner som er utarbeidet for den enkelte virksomhet. Arbeidet vil videreføres i 2009.

Akuttjenesten har et nettoforbruk på 104,3 % av budsjett. Dette utgjør et merforbruk på kr. 0,9 mill. Merforbruket skyldes i hovedsak lønn til vikarer, overtidslønn og stor økning av forbruk av medisinske forbruksvarer og medikamenter på legevakt-tjenesten pga økning i behandlede pasienter.

Rehabiliteringsseksjonen har et nettoforbruk på 90,7 % av budsjett. Mindreforbruket tilsvarer kr 2,6 mill. Hovedårsaken til mindreforbruket er overføring av brukere til helse- og sosialkontorene ved NAV-reformen, ubesatte stillinger på Dagsenter og Nattlosji, reduksjon i økonomisk sosialhjelp, samt reduserte utgifter til kjøp av rustiltak.

Arbeidstreningseksjonen har et nettoforbruk på 83,7 %. Dette utgjør et mindreforbruk på kr 2,1 mill. Hovedårsaken til mindreforbruket er redusert bruk av lønnsmidler på tiltaksplasser. Et godt arbeidsmarked store deler av 2008 gav lavere innsøking, og flere av deltakerne i arbeidstrening mottok «kvalifiseringsstønad» istedenfor lønn.

Flyktningseksjonen har et nettoforbruk på 73,6 % av budsjett, og tilsvarer et mindreforbruk på kr 3,3 mill. Hovedårsaken til mindreforbruket er ubesatte stillinger og sykefravær, samt overføring av brukere til helse- og sosialkontorene ihht. NAV-reformen.

Dagsenter og avlastningseksjonen har et nettoforbruk på 101,2 % som tilsvarer et merforbruk på

kr 0,97 mill. I all hovedsak er dette relatert til økt pleietyngde, bortfall av dagtilbud, samt økte utgifter til medisiner og medisinske forbruksvarer.

Tekniske hjemmetjenester har et nettoforbruk på 78,2 % som utgjør et mindreforbruk på kr 0,44 mill. I hovedsak skyldes dette økte inntekter da antall abonnementer knyttet til leie av trygghetsalarmer er økt.

På sentrale midler regnskapsføres bl.a. refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester. I 2008 viser kartleggingen 123 brukere, en nettoøkning på 25 brukere, og beregningen av refusjonsinntektene

fra ressurskrevende tjenester viser totalt kr 145,6 mill. Dette utgjør kr 60 mill mer enn justert budsjett. For ytterligere detaljer se kommentarene knyttet til helse- og sosialkontorene. Denne refusjonsordningen er basert på en nasjonal kartlegging. Kartleggingen skjer i mars påfølgende år og det var ved denne kartleggingen, mars 2009, at det ble avdekket flere brukere med omfattende hjelpebehov enn tidligere antatt. Framover vil rådmannen gjennomføre kartlegginger halvårlig for å sikre bedre forutsigbarhet med hensyn til forventet inntektsnivå.

Bymiljø og utbygging

Alle tall i hele 1000 kr. Nettodriftsutgifter	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
Administrasjon	-1 426	631	630	-1	100
Brann- og feiervesen	-5 100	-5 559	-5 090	469	109
Miljø og utbyggingsprosjekter	3 558	4 561	5 147	586	89
Stavanger eiendom	-162 709	-154 869	-155 451	-582	100
Vei, park og idrett	141 739	170 941	172 540	1 599	99
SUM BMU	-23 938	15 705	17 776	2 071	88

Brann- og feiervesen får sine inntekter fra feieravgiften og har merinntekter på kr 0,5 mill. Miljø og utbyggingsprosjekter har et mindreforbruk på kr 0,59 mill. Regnskapet viser at Stavanger eiendom har til sammen et merforbruk kr 0,58 mill. I forhold til to-

tal omsetning vurderes dette å være meget tilfredsstillende. Vei, park og idrett har et mindreforbruk på kr 1,6 mill. Vann- og avløpsverket og renovasjon vurderes løpende over en 4-års periode og finansieres via gebyrinntekter.

Kultur og byutvikling

Alle tall i hele 1000 kr. Nettodriftsutgifter	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik	Prosent avvik
Kultur og byutvikling	127 576	145 790	145 079	-711	100
SUM KBU	127 576	145 790	145 079	-711	100

Kultur og byutvikling har et nettoforbruk på 100%. Merforbruket, kr 0,7 mill, relateres i hovedsak til lovpålagt overgang fra GAB til Matrikkelen. Når det

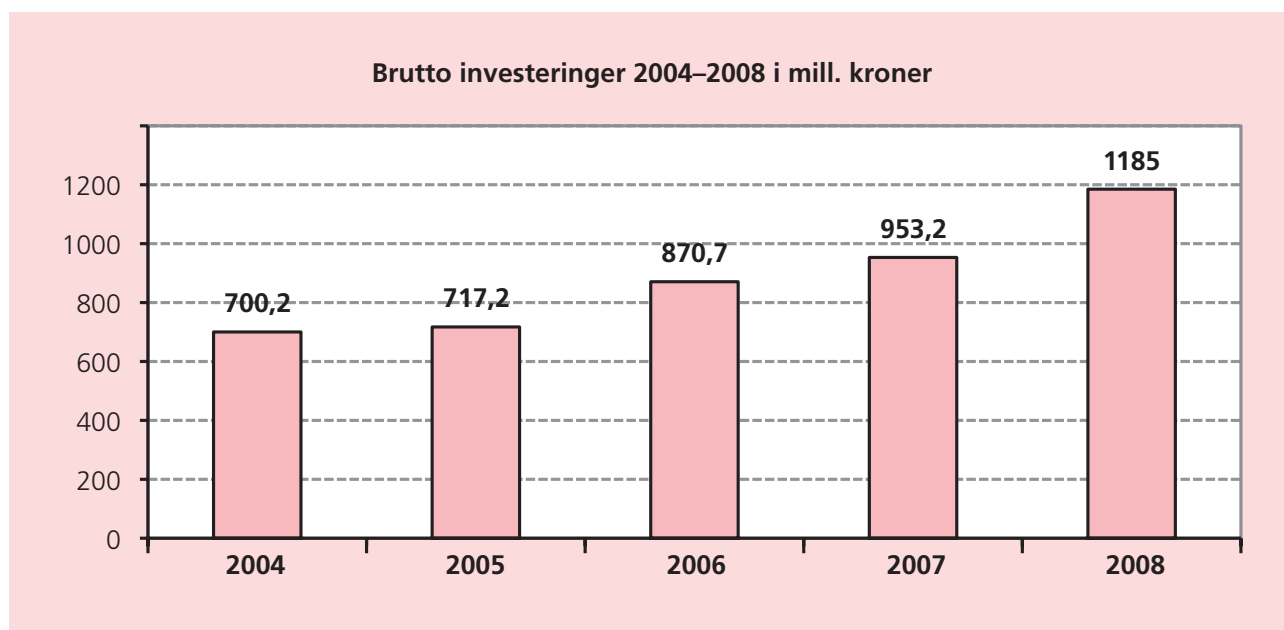
gjelder selvkostfondet på byggesak er det avsatt kr 5,6 mill i 2008.

Investeringsregnskapet

Brutto investeringsutgifter i 2008 ble kr 1.185 mill (eksklusiv finanstransaksjoner og interne kjøp/salg). Dette er høyere enn gjennomsnittlig investeringsnivå de siste fem år.

Brutto investeringer de siste 5 år framgår av figur 6.

FIGUR 6: Brutto investeringer fra 2004–2008.

Følgende investeringsprosjekter ble ferdigstilt i 2008:

Prosjekt (hele 1000)	Prosjektkategori	Regnskap pr. 31.12.08	Samlet budsjettert prosjektkostnad
Auglend (Bekketunet) barnehage	Rehabilitering	33 700	35 800
Haugtussa Barnehage	Rehabilitering/påbygg	15 200	15 400
Hundvåghallen	Nybygg/tilbygg	33 400	36 000
Waisenhuslåven	Rehabilitering	1 100	1 200
Eiganes Skole gymsal	Rehabilitering	9 100	12 300
Slåtthaug omsorgsbofellesskap	Nybygg	1 900	3 100
Rektor Oldensgate bofellesskap		1 400	1 500
Sunde/Vågedalen brannsikring		1 300	4 000
Sonestasjonen Lassa	Nybygg	7 600	8 000
Kari Lofthusgate	Ombygging	200	500
Vågedalen sykehjem/legekontor	Ombygging	2 200	2 000
NAV-kontor-Klubbgat	Rehabilitering	6 627	6 600
NAV-kontor-Madla	Rehabilitering	1 087	1 300
NAV-kontor-Sverdrupsgt	Rehabilitering	1 302	1 400
NAV-kontor Gullspennetunet	Rehabilitering	991	1 100
Postkjøkken Sunde		9 000	4 800
OK 23 – nytt varme/ventilasjonsanlegg	Rehabilitering	56 800	73 500
Midjordgt 17/19	Nybygg	3 400	5 400
Jåtten skole garderober	Tilbygg	2 200	2 200
St Petri rehabilitering	Rehabilitering	114 200	115 000
Bjørn Farmannsgate 30	Ombygging	1 900	2 000
Gausel skole	Rehabilitering/tilbygg	83 000	96 000
Totalt 2008		387 607	429 100

TABELL 8: Ferdigstilte investeringsprosjekter i 2008.

Sluttregnskap på de ferdigstilte investeringsprosjektene foreligger ennå ikke.

Linje	INVESTERINGER (hele kr.1000)	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Justert bud. 2008	Avvik
	Investeringsinntekter:				
1	Salgsinntekter	214 924	98 764	221 154	122 390
2	Overføringer med krav til motytelse	32 862	3 457	512	-2 945
3	Statlige overføringer	37 545	26 592	11 000	-15 592
4	Andre overføringer	25 338	6 886	0	-6 886
5	Sum investeringsinntekter (D)	310 669	135 698	232 666	96 968
6	Brutto Investeringerutgifter (E)	953 324	1 185 047	1 249 974	64 927
7	Finanstransaksjoner (F)	179 598	196 737	130 000	-66 737
8	Finansieringsbehov (D-E-F)	-822 253	-1 246 086	-1 147 308	98 778
	Finansieringsbehovet er dekket slik:				
9	Overført fra driftsregnskapet	294 260	297 438	297 116	-322
10	Bruk av lån	106 018	777 743	736 510	-41 233
11	Mottatte avdrag på utlån	106 260	100 821	43 600	-57 221
12	Bruk av bundne fond	0	0	0	0
13	Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
14	Bruk av disposisjonsfond	315 715	70 082	70 082	0
15	Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0
16		822 253	1 246 084	1 147 308	-98 776

TABELL 9: Hovedoppsett over bykassens investeringsregnskap.

Investeringsinntekter

Samlede investeringsinntekter ble i 2008 kr 135,7 mill, som er kr 97 mill lavere enn justert budsjett. Salgsinntektene ble isolert sett kr 122 mill lavere enn budsjett, mens overføringsinntektene ble kr 25 mill høyere enn budsjett. Rådmannen har i tertialrapportene i 2008 varslet om betydelig salgsvikt i 2008.

Salgsinntektene på til sammen kr 98,7 fordeler seg med kr 75,2 mill på salg av arealer og fast eiendom, og kr 23,5 mill på salg av utstyr, maskiner og andre driftsmidler.

Den store salgsvikten på fast eiendom i 2008 i forhold til budsjettet, kan i hovedsak forklares slik:

Hønsertomt Hundvåg, kr 15 mill.

KBU styret har avvist to planforslag med leiligheter og enebolig i rekke. Det arbeides nå med et nytt forslag der det reguleres inn eneboliger. Eiendommen vil bli solgt så snart reguleringen er klar.

Næringstomt Haugåsveien, kr 2 mill.

Nabo hevder å ha forkjøpsrett og vil ikke betale den prisen kommunen vil ha. Spørsmålet om forkjøpsrett må avklares rettslig før salg.

Garasjeanlegg Sømarka, kr 4,4 mill.

Avtale er inngått med Rogaland Kunnskapsark. Avventer regulering, oppmåling og fradeling før innkreving av kjøpesum.

Tomt for utvidelse av off formål ved Kvaleberg skole, kr 20 mill.

Dette er eiendommer som ble kjøpt av strategiske grunner da de ble lagt ut for salg. Internsalg fra utbyggingsavdelingen til Stavanger eiendom har ennå ikke funnet sted.

Åkragaten Rosenvang, kr 40 mill.

Dette prosjektet er stanset fordi kommunen ville kjøpe opp en eiendom som ligger sentralt i området. Dette vil gi en bedre samlet utnyttelse av arealene. Eiendommen er nå kjøpt. Området vil bli solgt i 2009.

Selvbyggerfelt Tastarustå, kr 30 mill. (2008)

Tomtene skal selges til selvbyggerne. Tomtene er ennå ikke kjøpt fra Tastarustå byutvikling.

Boligfelt B2, Jåtten øst, kr 16,5 mill.

Utsatt for å avklare hvorvidt tomten egner seg til studentboliger.

Arealer langs Lagårdsveiens østside, kr 13 mill.

Avtale for arealer langs Lagårdsveiens østside knyttet til bygging av nytt Statens hus vil bli behandlet i løpet av året. Kjøpesummen forfaller ved brukstilatelse.

Næringstomt på Boganes

Tomten er solgt i hht. sum fastsatt gjennom et rettsforlik, noe som innebar en prisreduksjon ift. opprinnelig budsjett.

Som det framgår over, er det i stor grad uavklarte/ endrede reguleringsmessige forhold som har ført til at en del større arealer ikke ble solgt i 2008 i samsvarende med budsjettforutsetningene.

Disse eiendommene vil forutsetningsvis bli solgt i 2009.

Overføringer med krav til motytelser på kr 3,5 mill, (linje 2 i tabell 9), gjelder i all hovedsak utbygger- / anleggsbidrag i Bjergstedområdet.

Statstilskudd på til sammen kr 26,6 mill, (linje 3 i tabellen), refererer seg til diverse prosjekt innenfor park – og idrett (kr 9 mill), vei – og trafikkformål (kr 3 mill), samt Stavanger eiendom (kr 14,6 mill).

De største enkeltprosjektene som mottok statstilskudd i 2008 var Hundvågshallen, Heimly hybelhus, boliger til vanskeligstilte, prosjekt friområde, Stavanger stadion og Lassa idrettspark.

Andre overføringsinntekter på kr 6,9 mill, (linje 4 i tabellen), er hovedsakelig utbygger- /anleggsbidrag ved Tou-Forus og Urban sjøfront.

Overføringer og statstilskudd er i praksis vanskelige å budsjettere korrekt. Statstilskudd mottas normalt senere enn forutsatt i budsjettet. Regnskaps- og budsjett-tall vil jevnes ut over tid.

Investeringsutgifter

Brutto investeringsutgifter på kr 1.185 mill er i regnskapets hovedoversikt splittet mer enn i årsberetningen, og splitting på enkeltprosjekt framgår av det detaljerte investeringsregnskapet. Det vises også til noter i regnskapet for ytterligere forklaringer.

Investeringsutgiftene på kr 1.185 mill er kr 65 mill lavere enn justert budsjett 2008.

Mindreforbruket skyldes i all hovedsak at en rekke byggeprosjekter er blitt forsinket i forhold til forutsetningene i budsjettet. Dette skyldes ikke minst situasjonen i bygge- og anleggsmarkedet i 2008, samt kapasiteten i Stavanger eiendom, og gjelder primært områdene skole og barnehage.

På den annen side fikk enkelte byggeprosjekt større forbruk enn budsjettet i 2008. Disse avvikene skyldes i hovedsak at prosjektene på grunn av forsinkelser hadde mindre forbruk enn budsjettet i 2007, og derved høyere forbruk i 2008. Slike periodiseringsavvik mellom budsjett og regnskap

betraktes ikke som budsjettoverskridelser så lenge de samlede prosjektkostnadene ikke overskrides.

Investeringene på kr 1.185 mill kan fordeles slik etter hovedformål (se også figur 7, side 26):

Bygg og anlegg	500
Kjøp av arealer og eiend.	224
VAR sektor	127
Park/idretts formål	91
VTS	55
Sentrum	29
Inventar/utstyr	32
Diverse investeringer	127
Sum investeringer	1185

TABELL 10: Sum investeringer fordelt etter hovedformål.

De samlede investeringer på kr 500 mill innenfor egne bygg og anlegg utgjør følgende hovedområder:

Skole	132
Barnehage	118
Kirkelige formål	57
Investeringer Bjergsted	65
Rehabilitering O. Kyrresgt.23	44
Kjøp/rehabilitering boliger	20
Strakstiltak bydelshus	5
Diverse investeringer	59
Sum investeringer egne bygg	500

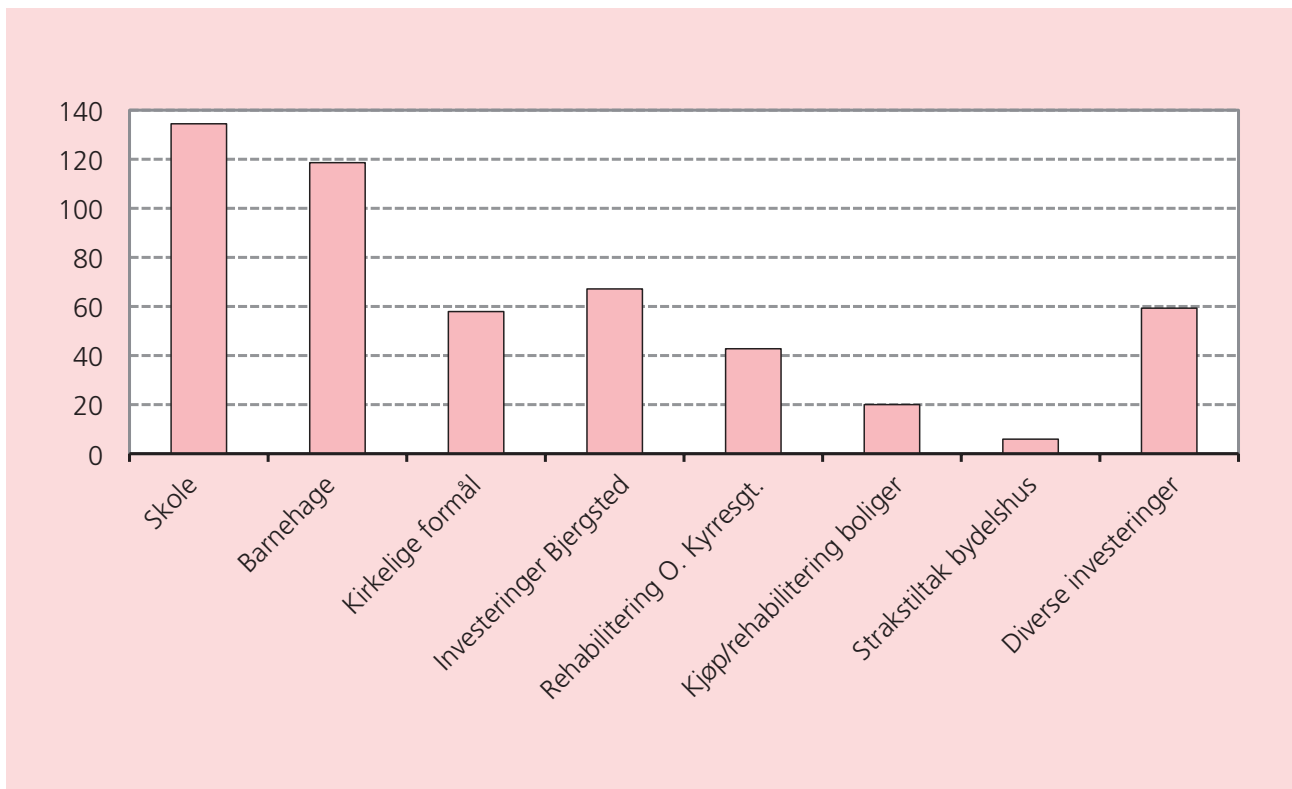
TABELL 11: Sum investeringer egne bygg.

Nybygg og rehabilitering av skoler og barnehager har hatt prioritet også i 2008. Til sammen ble kr 250 mill disponert til disse formål i 2008, (tabell 11).

Investeringene i kirkelige formål i 2008 fordeles slik:
Rehabilitering St. Petri kirke kr 29 mill
Rehabilitering St. Johannes kirke
(inkludert orgel)..... kr 20 mill
Krematoriet kr 5 mill
Hundvåg kirke (kontorer/kapell)..... kr 2 mill

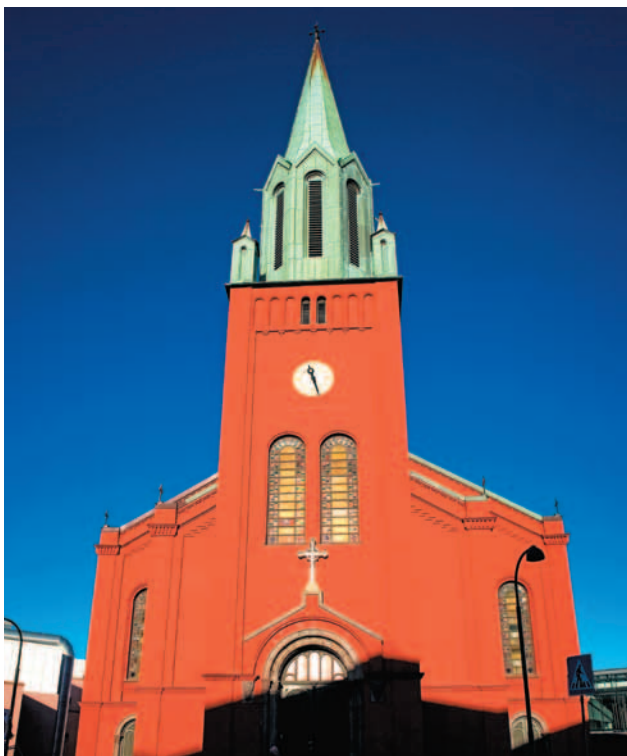
Investeringene i Bjergsted i 2008 fordeles slik:
Kaianlegg kr 44,6 mill
Infrastruktur kr 4,4 mill
Ombygging utenriksterminalen kr 15,3 mill

Stavanger kommune investerte i 2008 for kr 224 mill i kjøp av arealer og eiendommer.

FIGUR 7: Sum investeringer egne bygg.

I hovedutbyggingsområdene fant de største investeringene sted innenfor områdene: Jåtten (ca kr 34 mill), Husabø (ca kr 36 mill), Sørå Bråde (ca kr 7 mill) og Dusavik/Finnestad (ca kr 5 mill).

Av øvrige større enkeltinvesteringer :
 Grunnerverv til dobbeltsporca kr 34 mill
 Kjøp av tomt i Bjergstedca kr 80 mill

Finansiering av investeringer

Etter fradrag for salgs- og overføringsinntekter på kr 135,7 mill, ble samlet finansieringsbehov i investeringsregnskapet i 2008 kr 1.246 mill.

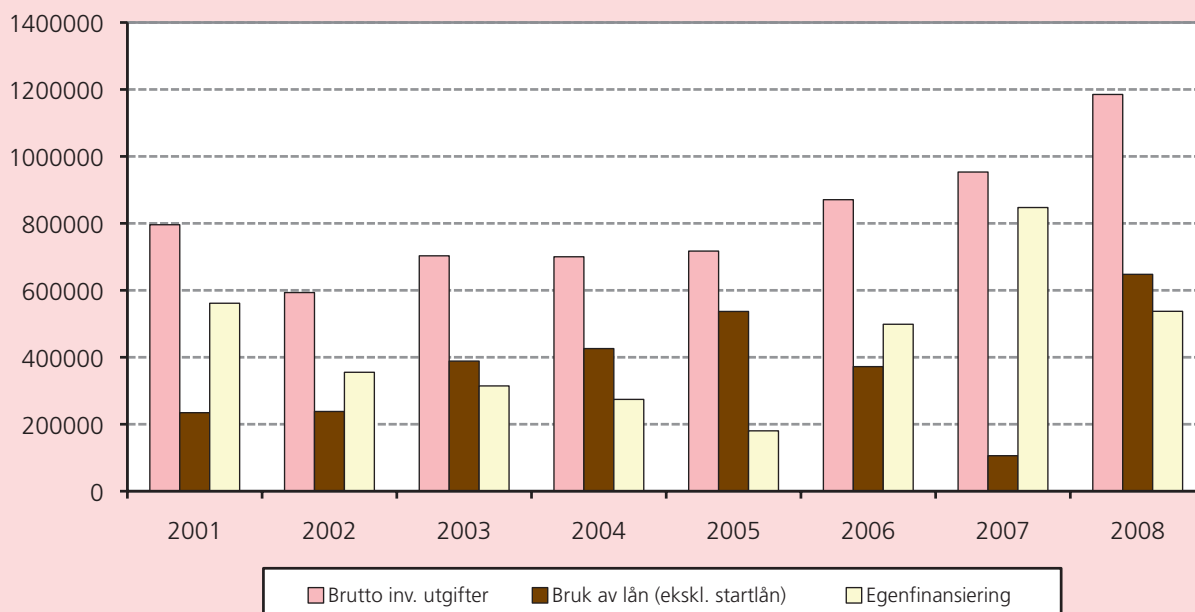
Finansieringsbehovet ble dekket slik:

Overf. fra driftsregn.	297,4
Bruk av lånemidler	777,7
Mottatte avdrag på utlån	100,8
Bruk av disposisjonsfond	70,1
Sum finansiering	1246

TABELL 12 : Finansiering av investeringer

Overføringer fra driftsregnskap ble på kr 297,4 mill. Det er opprinnelig budsjettert med kr 171,2 mill. Økte frie inntekter gjennom året ble i hovedsak brukt til å styrke egenfinansiering av investeringer.

Regnskapet viser at bruk av lånemidler i 2008 var kr 41 mill høyere enn budsjettert. På grunn av den omtalte svikt i salgsinntektene ble det nødvendig å disponere kr 41 mill av udisponerte lånemidler fra tidligere år. I 2007 var dette forholdet motsatt, da

FIGUR 8: Utvikling i investeringsutgifter m/finansiering. (Nominelle tall i 1000 kr).

salgsinntektene var betydelig høyere enn budsjettet. Disse forhold vil jevne seg ut over tid.

Figur 8 viser utviklingen i brutto investeringsutgifter, og finansieringen med henholdsvis lån og egenkapital.

Utvikling i kommunens lånegjeld

De siste års høye investeringsnivå og relativt store låneopptak har medført at brutto langsiktig lånegjeld har økt merkbart, spesielt i perioden fra år 2002.

For en relativt stor andel av kommunens lånegjeld mottas kompensasjon fra staten i form av tilskudd

som dekker renter og avdrag på lån. Dette gjelder lån i forbindelse med Eldre- og psykiatriplanen og Reform 97, samt tilskudd som dekker renter til skolebygg og kirkebygg.

Utviklingen i langsiktig lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelser, startlån og lån som staten yter kompensasjon for er vist i tabell 13.

Fra 2007 til 2008 økte brutto lånegjeld i bykassen med kr 478 mill, mot en økning fra 2006 til 2007 på kr 113 mill. Økningen framkommer som differansen mellom nye lån i 2008 og betalte avdrag i drifts- og investeringsregnskapet samme år.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Langsiktig lånegjeld eksklusiv pensjonsforpliktelser	1 954	2 096	2 228	2 488	2 860	2 944	3 057	3 535
– Videre utlån/startlån	250	267	229	206	217	236	281	377
– Ubrukte lånemidler	176	167	60	54	59	21	297	267
– Lån ifm. Eldre- og psykiatriplanen	89	210	251	285	324	356	342	328
– Lån ifm. Reform 97	76	72	67	62	57	53	49	31
– Lån skolebygg (staten betjener rentene)		263	263	263	263	263	245	239
– Lån kirkebygg (staten betjener rentene)					9	9	36	46
Korrigert sum lånegjeld i mill. kroner	1 363	1 117	1 358	1 618	1 931	2 006	1 807	2 247

TABELL 13: Utvikling i lånegjeld (Nominelle tall).

Balanseregnskapet

Balansen viser verdien av kommunenes eiendeler per 31.12.08, og hvordan eiendelene (anleggs- og omløpsmidler) er finansiert med henholdsvis egenkapital og gjeld. Oversikt over balanseregnskapet er vist i tabell 14.

Anleggsmidler

I linje 1 i tabell 14, framkommer at verdien av anleggsmidlene er økt fra kr 13,1 mrd i 2007 til kr 14,1 mrd i 2008, dvs. med totalt kr 1,0 mrd. Økningen i aktiverte investeringer i faste eiendommer og anlegg med fradrag for avgang og avskrivninger utgjør herunder kr 443 mill. I tillegg kommer kjøp av aksjer og andeler med kr 27,8 mill, økning i pensjonsmidler med kr 491 mill, og økning av utlån med kr 39 mill. Se for øvrig henvisninger i noter til årsregnskapet for ytterligere forklaringer.

Aktiverte investeringer er tilnærmet kr 200 mill lavere enn det burde være, da kommunale utbyggingsområder er mangelfullt aktivert. Det pågår et arbeid med å oppdatere og ajourføre aktivering av utbyggingsområdene. Det er også mangelfull knytting mellom hovedprosjekt og prosjekt. Det arbeides med å forbedre informasjonsrutinene.

Kommunens utlån i linje 4 består hovedsakelig av ansvarlige lån til Lyse energi A/S og startlån. Ansvarlige lån til Lyse var per 31.12.08 totalt kr 1,3 mrd og startlånene kr 377 mill.

Omløpsmidler

Av linje 7 i tabell 14 framgår at samlede omløps-

midler er økt med ca kr 106 mill fra 2007 til 2008.

Premieavvik pensjon framkommer av linje 9, og var per 31.12.08 på kr 219 mill. Beløpet viser differansen mellom premieinnbetalingene (de likviditetsmessige transaksjonene som utgiftsføres løpende i regnskapet) og den beregnede regnskapsmessige pensjonskostnaden som fordeles over 15 år.

Det vises til noter i regnskapet for ytterligere informasjon.

Dette innebærer at de innbetalte premiene over tid har vært kr 219 mill høyere enn de beregnede, langsiktige pensjonsforpliktelsene. Beløpet utgiftsføres over 15 år.

Bokført verdi av kommunens obligasjoner i linje 10 er på totalt kr 373 mill, mens linje 11 viser at kommunens kasse og bankinnskudd var på kr 876 mill pr 31.12.08. Den likvide situasjonen i bykassen var god ved utløpet av 2008.

Sum eiendeler (anleggs- og omløpsmidler) var kr 16 mrd. per 31.12.08, dvs. ca. kr 1,1 mrd høyere enn per 31.12.07.

Egenkapital

Bokført egenkapital i linje 14 var per 31.12.08 totalt ca kr 59 mill høyere enn per 31.12.07.

Av den samlede egenkapital på nær kr 6,0 mrd per 31.12.08, utgjorde disposisjonsfond kr 127,3 mill (linje 15), bundne driftsfond kr 131,1 mill (linje 16) samt bundne investeringsfond kr 27,7 mill. (linje 18). Kapitalkonto representerer resten av egenkapitalen. For nærmere spesifisering av kapital-

Linje	Hovedoversikt balanse Tall i 1000 kr	Noter (se års-regnskapet)	Regnskap 2008	Regnskap 2007
	EIENDELER			
1	Anleggsmidler		14 145 413	13 102 064
	Herav:			
2	Faste eiendommer og anlegg	7	6 795 652	6 352 528
3	Utstyr, maskiner og transportmidler	7	233 948	191 717
4	Utlån	11	1 714 082	1 674 810
5	Aksjer og andeler	12	752 664	724 889
6	Pensjonsmidler	5	4 649 067	4 158 120
7	Omløpsmidler		1 880 309	1 774 687
	Herav:			
8	Kortsiktige fordringer	13,16	412 538	259 833
9	Premieavvik	5	219 004	144 210
10	Obligasjoner	14	373 181	276 051
11	Kasse, bankinnskudd -		875 586	1 094 593
12	– andel skattetrekksmidler		–	–
13	SUM EIENDELER		16 025 722	14 876 751
	EGENKAPITAL OG GJELD			
14	Egenkapital		5 949 269	5 890 692
	Herav:			
15	Disposisjonsfond	10	127 354	21 323
16	Bundne driftsfond	10	131 172	196 153
17	Ubundne investeringsfond	10	–	–
18	Bundne investeringsfond	10	27 725	25 068
19	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker arbeidskapital drift	15	(39 841)	
20	Regnskapsmessig mindreforbruk	18	77 340	206 432
21	Udisponert i investeringsregnskap	18	–	–
22	Likviditetsreserve	15	–	(107 769)
23	Kapitalkonto	21	5 625 519	5 549 485
24				
25	Langsiktig gjeld		8 759 119	7 821 226
26	Herav:			
27	Pensjonsforpliktelser	5	5 223 950	4 764 433
28	Sertifikatlån	9	244 717	286 900
29	Andre lån	9	3 290 452	2 769 893
30				
31	Kortsiktig gjeld		1 317 334	1 164 833
32	Herav:			
33	Annen kortsiktig gjeld	16	1 317 334	1 164 833
34	Premieavvik	5	–	–
35	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		16 025 722	14 876 751
36				
37	MEMORIAKONTI			
38	Memoriakonto		316 163	345 289
39	Herav:			
40	Ubrukte lånemidler		267 009	296 751
41	Andre memoriakonti		49 155	48 538
42	Motkonto til memoriakontiene		(316 163)	(345 289)

TABELL 14: Hovedoversikt Balanse.

konto henvises til note i årsregnskapet.

Regnskapsmessig mindreforbruk i 2008 er i linje 20 tilført egenkapitalen med kr 77,3 mill. Konkret disponering av regnskapsmessig mindreforbruk for 2008 vedtas av bystyret i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet for 2008.

Gjeld

Langsiktig gjeld inkludert pensjonsforpliktelser (linje 25) har økt med kr 938 mill fra 2007 til 2008. Pensjonsforpliktelsen (linje 27) utgjør kr 460 mill av denne økningen, mens andre langsiktige lån (linje 28 og 29) utgjør kr 478 mill av økningen. Ytterligere informasjon om ordinær lånegjeld er gitt i tabell 13. Det vises også til note i regnskapet hva gjelder økningen i netto pensjonsforpliktelser.

Det bemerkes at pensjonsforpliktelsene per 31.12.08 var kr 575 mill høyere enn pensjonsmidlene, jfr. linjene 6 og 27 i tabell 14.

Når de innbetalte premiene over tid har vært høyere enn de langsiktige pensjonsforpliktelsene, kan dette tyde på pensjonskostnadene blir for lavt beregnet.

Når anleggsmidlene øker med ca kr 1 mrd fra 2007 til 2008, gir dette primært et uttrykk for at investeringsnivået i 2008 var meget betydelig. Brutto lånegjeld, inkludert pensjonsforpliktelser økte med kr 938 mill i 2008. Økningen i kortsiktig gjeld var også større enn økningen i omløpsmidlene.

Kommunens likviditet og soliditet ble derved noe svakere i løpet av 2008, jfr. nærmere kommentarer under. Det er kommunens klare målsetting å opprettholde en betryggende soliditet og likviditet over tid. Framtidig drifts- og investeringsnivå må derfor tilpasses de overordnede økonomiske målsettinger kommunen har, både med hensyn til størrelsen på netto driftsresultat, gjeldsgrad og egenfinansiering.

Det er kommunens langsiktige målsetting at investeringene bør være omtrent 50 % egenfinansiert, det vil si at låneandelen over tid ikke bør være høyere enn 50 % av investeringsnivået.

Det gjensto kr 267 mill i ubrukte lånemidler pr 31.12.08. Dette skyldes forsinkelser i investeringer, og økt egenfinansiering av investeringene i form av frigjorte midler fra drift og bruk av disposisjonsfond.

Likviditet

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld benevnes likviditetsgraden.

Nøkkeltallene, likviditetsgrad 1 og 2, forteller noe

om kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser.

Likviditetsgrad 1:

Denne tar utgangspunkt i alle omløpsmidlene. Her bør nøkkeltallet være større enn 2, fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide.

Likviditetsgrad 1 viser slik utvikling fra 2006–2008:

	2006	2007	2008
Likviditetsgrad 1	1,38	1,52	1,43

Likviditetsgrad 2:

Denne tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, og her bør nøkkeltallet være større enn 1.

De mest likvide omløpsmidlene er kasse, bank, og markedsbaserte plasseringer som er klassifisert som omløpsmidler, og som kan omgjøres i kontanter fort.

Utvikling de tre seneste år har det vært slik :

	2006	2007	2008
Likviditetsgrad 2	1,08	1,18	0,98

Det framgår av tabellene over at den likvide situasjonen i bykassen var noe svakere ved utgangen av 2008 enn ved utgangen av 2007.

Hovedforklaringen til denne nedgangen er at beholdningen av verdipapirer pr 31.12.08 er nedskrevet med brutto kr 92,6 mill på grunn av urealisert tap i 2008. Uroen i verdensøkonomien, og ikke minst i finanssektoren i 2008, fikk dermed også relativt betydelige negative regnskapsmessige konsekvenser også for Stavanger kommune i 2008.

Verdien av aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer endres kontinuerlig. Stavanger kommune er en langsiktig investor i finansmarkedet, og vil derfor ta del i både nedgangstider og oppgangstider i dette markedet. På lang sikt tilsier erfaringer at kommunen vil tjene på å være investor i finansmarkedet.

Likvider og fordringer som er knyttet til vare- og tjenesteproduksjonen er omløpsmidler. Normalt vil disse fordringer forfalle innen ett år.

Kommunale fordringer er stort sett en konsekvens av anordningsprinsippet, dvs at fordringene gir uttrykk for tidsforskjellen mellom når en inntekt er kjent, og når den blir innbetalt.

De kortsiktige fordringene i kommunen er i

overveiende grad sikre fordringer, eksempelvis utestående kommunale avgifter og – egenbetalinger, fordringer på kommunale foretak og krav på momskompensasjon. Tapsrisikoen er dermed ikke særlig stor. Det er i regnskapet 2008 foretatt en avsetning på kr 5,7 mill til dekning av mulige tap i de utestående fordringene.

Kortsiktig gjeld oppstår i likhet med kortsiktige fordringer først og fremst som tidsforskjellen mellom når anskaffelse av varer og tjenester er kjent og mottatt, og når den blir betalt.

Foruten leverandørgjeld, vil kortsiktig gjeld også bestå av gjeld til det offentlige og til de ansatte, f. eks påløpte feriepenge, skattetrekk og arbeidsgiveravgift.

Etter en samlet vurdering må de to beregnede likviditetsgrader anses som tilfredstillende per 31.12.08.

Soliditet

Begrepet soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Gjeldsgraden og egenkapitalprosent gir informasjon om soliditeten. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital. Jo høyere egenkapitalprosent, desto bedre er soliditeten.

Egenkapitalprosenten har utviklet seg slik de siste tre år:

	2006	2007	2008
Egenkapitalprosent	38,2 %	39,6 %	37,1 %

Den resterende andel av kommunens eiendeler er finansiert med fremmedkapital/lån.

Forannevnte nøkkeltall for likviditetsgrad og soliditet viser en litt negativ utvikling fra 2007 til 2008.

I de kommunale regnskapsforskriftene er det ikke satt bestemte krav/anbefalinger med hensyn til hvor stor egenkapitalprosenten, likviditetsgraden og gjeldsgraden bør være.

Man bør imidlertid være observant på utviklingen i disse over tid. Betydelige låneopptak over tid vil forverre soliditeten og kan føre til svekket nivå på tjenesteproduksjon.

Det er kommunens langsiktige målsetting at investeringene bør være omtrent 50 % egenfinansiert.

Denne målsetting ble ikke nådd i 2008, hovedsakelig på grunn av den betydelige svikten i salgsinn-

tektene. Framtidig investeringsnivå bør imidlertid tilpasses ovennevnte målsetting.

Utvikling brutto lånegjeld per innbygger

Brutto lånegjeld pr innbygger har utviklet seg slik i siden 2003 (se også figur 9, side 30):

	2003	2004	2005
Brutto lånegjeld per innbygger	19 830	21 826	25 095
	2006	2007	2008
	25 095	25 555	29 080

Brutto lånegjeld pr innbygger viser en relativt stor økning fra 2007 til 2008, mens veksten per innbygger var moderat fra 2007 til 2008.

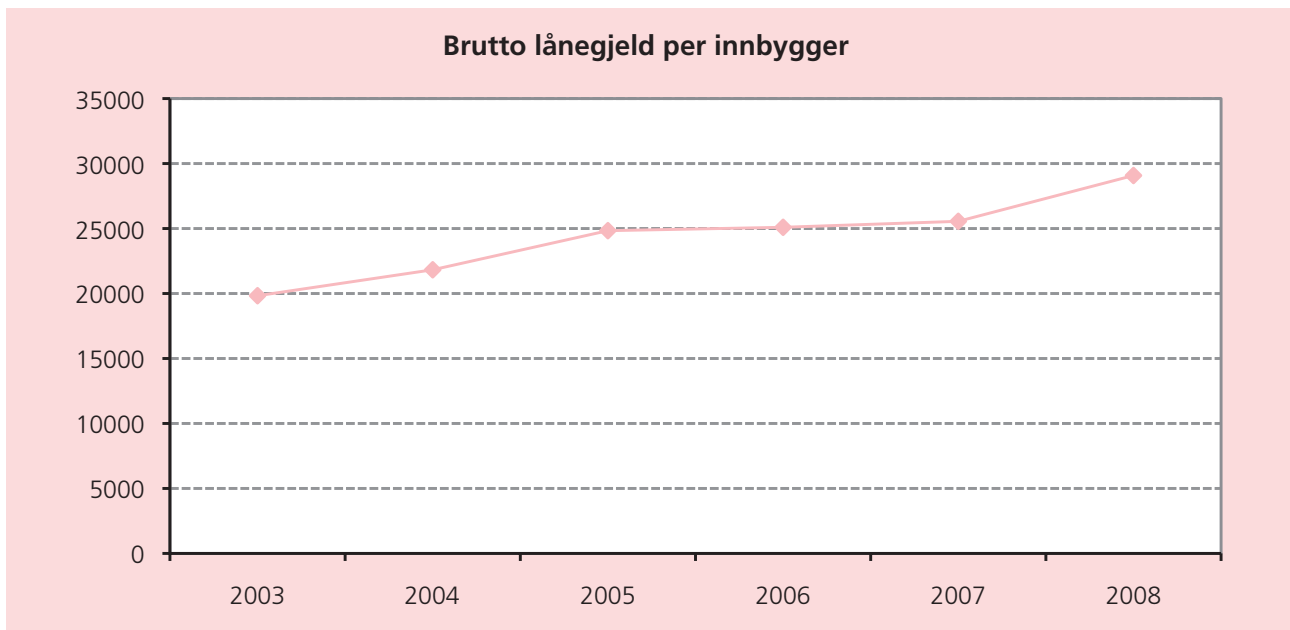
Gjeldsgraden viser forholdet mellom brutto lånegjeld og driftsinntekter eksklusiv finansinntekter, og er et nøkkeltall som gir et bilde av kommunens økonomiske handlefrihet.

Det er en målsetting å opprettholde en gjeldsgrad i intervallet 55 % til 60 %.

I 2008 ble gjeldsgraden 53,6 %.

Størsteparten av frie fondsmidler er disponert i 2007 og 2008, og det vesentligste av frie fondsmidler per 31.12.08 er vedtatt disponert i budsjettet for 2009.

Hvis det ikke lykkes å bygge opp større frie fonds i løpet av 2009, må investeringsnivået begrenses de nærmeste år, dersom de nevnte målsettinger om egenfinansiering og gjeldsgrad skal nås.

FIGUR 9: Utvikling i brutto lånegjeld per innbygger 2003–2008.

Likviditeten og arbeidskapital

Kommunen må ha en viss likvid beholdning fordi inn – og utbetalinger ikke kommer på samme tid. Størrelsen på denne beholdningen vil være avhengig av størrelsen på utbetalinger og innbetalinger. Likviditeten til kommunen er til enhver tid preget av store variasjoner gjennom året.

Kommunen benytter likviditetsbudsjettering for å styre likviditeten så optimalt som mulig gjennom året. I perioder med god likviditet kan likvide midler plasseres eksempelvis i verdipapirmarkedet med ulik tidshorison. Også i 2008 har likviditeten til kommunen vært god som følge av tidlig låneopp-tak, betydelige merinntekter, samt mindreforbruk investeringer.

Differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld (arbeidskapitalen) i balanseregnskapet gir også et uttrykk for kommunens likvide situasjon. I tabell

15 vises endringen i omløpsmidler fra 01.01.08 til 31.12.08 og endringen i kortsiktig gjeld i samme tidsrom. Summen av disse to endringene viser hvor mye arbeidskapitalen har endret seg i løpet av 2008. Dette framkommer av den nederste linjen i tabellen.

Arbeidskapitalen ble svekket med kr 47 mill i 2008, etter avsetning på kr 75 mill til framtidige erstatninger til barn som har opplevd overgrep under offentlig omsorg. Denne avsetningen inngår i kortsiktig gjeld. Den øvrige økningen i kortsiktig gjeld skriver seg hovedsakelig fra økning i skyldig mva., arbeidsgiveravgift, skattetrekk, feriepenger og periodisering av utgifter.

Når arbeidskapitalen ble redusert i 2008, skyldes det at økningen i kortsiktig gjeld var større enn økningen i omløpsmidlene i 2008.

ENDRING I ARBEIDSKAPITAL Alle tall i hele 1000 kr.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Omløpsmidler 01.01.	746 055	731 451	412 639	543 318	650 709	1 154 308	1 489 754	1 774 687
Omløpsmidler 31.12	731 451	412 639	543 318	650 709	1 154 308	1 489 754	1 774 687	1 880 309
Endring omløpsmidler	-14 604	-318 812	130 679	107 391	503 599	335 446	284 933	105 622
Omløpsmidler 01.01.	746 055	731 451	412 639	543 318	650 709	1 154 308	1 489 754	1 774 687
Omløpsmidler 31.12	731 451	412 639	543 318	650 709	1 154 308	1 489 754	1 774 687	1 880 309
Endring omløpsmidler	-14 604	-318 812	130 679	107 391	503 599	335 446	284 933	105 622

TABELL 15: Endring i arbeidskapital.

Finansforvaltningen

Med hjemmel i Kommune-lovens § 52 og Forskrift om kommuner og fylkeskommuners finansforvaltning av 05.03.01 behandlet Formannskapet den 15. juni 2006 finansreglementet for Stavanger kommune. Årets rapportering tar utgangspunkt i gjeldende reglement.

Formål og målsetting

- Finansforvaltningen skal over tid bidra til at kommunen, innenfor gjeldende rammer for plasseringer og låneopptak, oppnår en lavest mulig netto rentekostnad for lån og plasseringer så lenge lån overstiger ledig likviditet, og en høyest mulig rentenetto dersom kommunen kommer i en situasjon med høyere volum for kapitalplasseringer enn for lån.
- For plasseringer er målsettingen å oppnå en rente som over tid er høyere enn såkalt risikofri plassering i bank med kort bindingstid, for tiden definert som tilnærmet lik gjennomsnittlig 3 måneders Nibor rente.
- For låneporteføljen er målsettingen at lånekostnadene over tid skal være lavere enn gjennomsnittlig 3 måneders Nibor rente.

Driftslikviditet

Likviditet beregnet til driftsformål defineres som behovet for likvide midler i budsjettåret. Alle bankinnskudd står på konsernkonto hos kommunens bankforbindelse, og det har i hele 2008 vært god likviditet.

Gjennomsnittlig rente på driftslikviditeten har i 2008 vært 6,53%.

	2008	2007	2006
Gjennomsnittlig likviditet på konsernkonto	Kr 1.069 mill.	Kr 1.151 mill.	Kr 999 mill.
Gjennomsnittlig rente på konsernkonto	6,53 %	5,19 %	3,25 %

Langsiktige finansiell aktiva

2008 har vært et år preget av finansuro og sterkt fall på alle verdens børser. Stavanger kommune har også merket denne finansuroen i og med at en har vært eksponert i aksjemarkedet i form av nordiske og globale aksjefond samt lange rentepapirer. Dette har ført til store urealiserte kurstap i porteføljen, som per 31.12.08 utgjorde kr. 92,6 mill. Stavanger kommune hadde ved inngangen til 2008 et kursreguleringsfond på kr 34 millioner, slik at netto regnskapsført urealisert tap i porteføljen for 2008 ble kr 58,6 mill.

Det ble i 2008 negativ avkastning på kommunens finansplasseringer på totalt 24,96 %.

God likviditet gjennom hele 2008 har medført at det ikke vært nødvendig å selge ut langsiktige finansielle plasseringer for å styrke kommunens likviditetsbeholdning.

Tabell 16 viser markedsverdi og urealisert tap/gevinst over alle plasseringer i porteføljen.

Forvaltning i forhold til rammene i finansreglementet

Tabell 17 viser de respektive plasseringenes andel av porteføljen per 31.12.08.

Som vist er plasseringene innenfor rammene av det vedtatte finansreglement.

Låneporteføljen

Per 31.12.08 er låneporteføljen på i alt kr 3.535 millioner brutto, mot kr 3.056 millioner per 31.12.07.

Gjennomsnittrenten for lånene i 2008 var på 5,87 % mens 3 måneders Nibor renten var på 6,46 %. Målsettingen 2008 er dermed nådd, og i snitt var kommunens lånerente 0,59 % lavere enn Nibor renten.

Tabell 17 viser låneporteføljen fordelt per kreditor.

Kroner 359 millioner av kommunens lånegjeld får kommunen tilskudd/rammeoverføringer som da skal dekke både renter og avdrag. Dette gjelder lån til Reform 97 og lån til Eldre - og psykiatriplanen.

I sum brutto lånegjeld inngår startlån, tatt opp i Husbanken for videre formidling, samt lån som staten yter kompensasjon for. Oversikt over disse lån finnes i tabell 13. Totalt utgjør kommunens Startlån per 31.12.08 kr. 377,0 millioner.

Netto lånegjeld for Stavanger kommune er da per 31.12.08 beregnet til kr 2.799 millioner. 54% av brutto lånegjeld har kortsiktig rentebinding, mens 46 % av låneporteføljen har fast rente som strekker seg til perioden 2009/2014.

Rentebytteavtaler

Kommunen har tre rentebytteavtaler (swap kontrakter) fra fast til flytende rente. Avtalen ble inngått i 2004 og utløper 1. juli 2009. Lånevolum per 31.12.08 på disse rentebytteavtalene er på kr 188 millioner. Totalt har disse rentebytteavtalene i 2008 ført til en merutgift på kr 4,5 millioner. Dette beløp er i henhold til regnskapsforkriftene ført som ordinære renteutgifter i kommunens driftsregnskap.

Aktivklasse	Markedsverdi	Ureal tap/gevinst	Resultat i prosent
Pengemarkedsfond	103 650 099	3 650 099	4,89 %
Obligasj./ansvarlige/lån	135 565 357	-43 033 071	-30,49 %
AIO/BMA	52 090 000	-3 888 000	-6,95 %
Kombinasjonsfond	6 037 285	37286	0,70 %
Aksjefond	52 633 715	-28 661 526	-38,44 %
Aksjer/grunnfondsbevis	22 233 738	-20 269 799	-47,31 %
Andre plasseringer *)	970 297	-423 000	-31,61 %
Sum	373 180 491	-92 588 011	-24,96 %
Kursreguleringsfond		33 989 813	
Regnskapsført urealisert tap i 2008		-58 598 198	

TABELL 16: Oversikt over plasseringer.

*) Gjelder gave til Byhistorisk verk som er plassert i aksjefondet Skagen Global. Skagenfondene har garantert minst hovedstol av plasserte midler ved utbetaling, og en eventuell kursgevinst tilfaller kommunen.

Aktivklasse	Markedsverdi	Andel	Rammer
Pengemarkedsfond	103 650 099	27,77 %	100,00 %
Obligasj./ansvarlige/lån	135 565 357	36,33 %	45,00 %
AIO/BMA	52 090 000	13,96 %	30,00 %
Kombinasjonsfond (**)	6 037 285	1,62 %	
Aksjefond	52 633 715	14,10 %	20%*)
Aksjer/grunnfondsbevis	22 233 738	5,96 %	
Andre plasseringer	970 297	0,26 %	
Sum	373 180 491	100 %	

TABELL 17: Andel av porteføljen.

*) Finansreglementet til kommunen har definert kombinasjonsfond, aksjefond enkeltaksjer og grunnfondsbevis som en aktivklasse.

***) Kombinasjonsfond hadde per 31.12.08 ca. 30% plassert i aksjer og 70% i rentepapirer.

Kreditor	Restgjeld per 31.12.08	Effektiv rente på lånene
Kommunalbanken Norge AS	2 400 679 140	4,98 %
Kommunekreditt Norge AS	244 717 000	7,94 %
KLP Kapitalforvaltning AS	449 310 726	5,95 %
Husbanken	439 394 026	5,13 %
Andre	527 112	
Finansiell leasing	541 149	
Sum	3 535 169 153	5,33 %

TABELL 18: Låneporteføljen.

BÆREKRAFT OG SAMFUNN

Kulturhovedstadsåret har vært et begivenhetsrikt år i Stavanger. Et år som overrasket, engasjerte og berørte oss. Stavanger2008 ga regionens befolkning spennende kulturopplevelser og etablerte nye nettverk. Stavanger er fortsatt i vekst. Folketallet øker, arbeidsledigheten er lav, og boligprisene er høye. Klimagassutslipp ble satt på dagsordenen gjennom deltakelse i Framtidens byer, ordføreravtalen og etablering av klimabarometer.

En bærekraftig samfunnsutvikling imøtekommer behovene til dagens generasjon uten å redusere eller ødelegge mulighetene for de kommende generasjonene til å dekke sine behov.

En bærekraftig utvikling krever et godt partnerskap og aktiv deltakelse fra alle lag av samfunnet og hvor helsemessige, sosiale, miljømessige og økonomiske forhold vurderes i et helhetlig langsiktig perspektiv. Dette er utfordringer som Stavanger kommune har hatt fokus på over flere år og hvor Stavanger ønsker å være i front.

Kulturhovedstadsåret, etterbruk og ringvirkninger

Kulturhovedstadsåret i Stavanger engasjerte, overrasket og berørte oss gjennom 160 prosjekter og 1100 arrangementer. Hele regionens befolkning fikk tilbud om varierte kulturopplevelser og nye nettverk ble etablert.

Flere 2008-arrangement tok i bruk friluftsområder som arena, slik som Rogaland Teater sin gigantsatsing «Eventyr i landskap» på Lundsneset. Her ble friluftsområdet omgjort til en opplevelsesone med kunstinntallasjoner, dans og teater.

«Byterminalen», en dokumentarisk musikal knyttet til folks hverdagsliv og kultur på nettopp Byterminalen, er et annet eksempel på nye spillesteder og byrom som rettet fokus mot betydningen av tilhørighet og lokal identitet.

Gjennom de fire gjestekompaniene satte Stavanger2008 en ny standard for å kople ensembler og kunstnere på internasjonalt nivå med kunstnere og kulturmiljøer fra Stavangerregionen. Bandaloop i Gloppedalsura, Inbal Pinto i Sandnes kulturhus og på Tou Scene, Oskar Korsunovas teaterkompani på Rogaland Teater og Handspring dukketeater i Sandnes Kulturhus symboliserer på mange måter Kulturhovedstadens visjon Open Port: åpenhet mot verden, vår gjestfrihet, vårt forhold til hverandre, til kunst, ideer og nye muligheter.

Kulturnettverkene som ble etablert i forbindelse med Stavanger2008 innen skole, barnehager og på levekårsområdet har gitt økt aktivitet i – og på tvers av – virksomhetene. Ikke minst har dette medført et bredt engasjement gjennom deltakelse i ulike kunstprosjekter gjennom året.

Prosjektet Sommer i byen, Geoparken ved Oljemuseet og gjestfrihetsprosjekter som Hele byen leser på Sølvberget har bidratt til å skape en levende by fylt av aktiviteter for store og små.

Grunnsteinen for Stavangers nye konserthus ble lagt ned på tomta i Bjergsted 6. desember 2008, samtidig som kulturhovedstadsåret ble avsluttet.

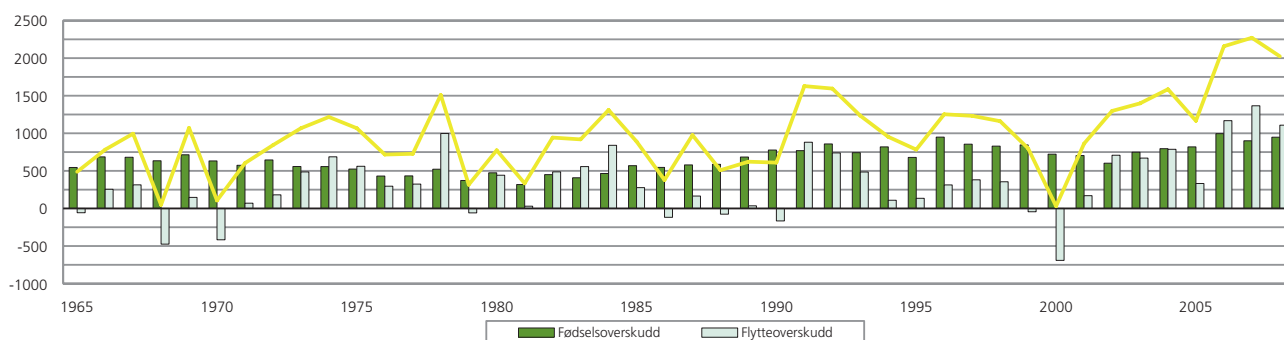
For å sikre langtidseffekter av kulturhovedstads-satsingen framlegges våren 2009 høringsforslag til ny kommunedelplan for kunst og kultur i Stavanger 2009–2016. Parallelt lanseres høringsforslag til ny strategi- og handlingsplan for kulturnæringene i Stavangerregionen 2010–2013. Stavanger by-

styre har vedtatt å kjøpe gamle Tou bryggeri. Dette imøtekommer det store behovet for produksjons-, øvings- og visningslokaler for profesjonelle kunstnere og utøvere i Stavanger og regionen. Videre er det planlagt etablert et eget kulturbyfond, det er tatt grep for å videreføre kulturnettverkene og Sommer i byen. Stavanger kommune har påtatt seg ansvaret for videre drift av Geoparken samt at flere av Stavanger2008-prosjektene videreføres. Det er for eksempel svært gledelig at Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus, har besluttet å videreføre sju av ni kulturhovedstadsprosjekter.

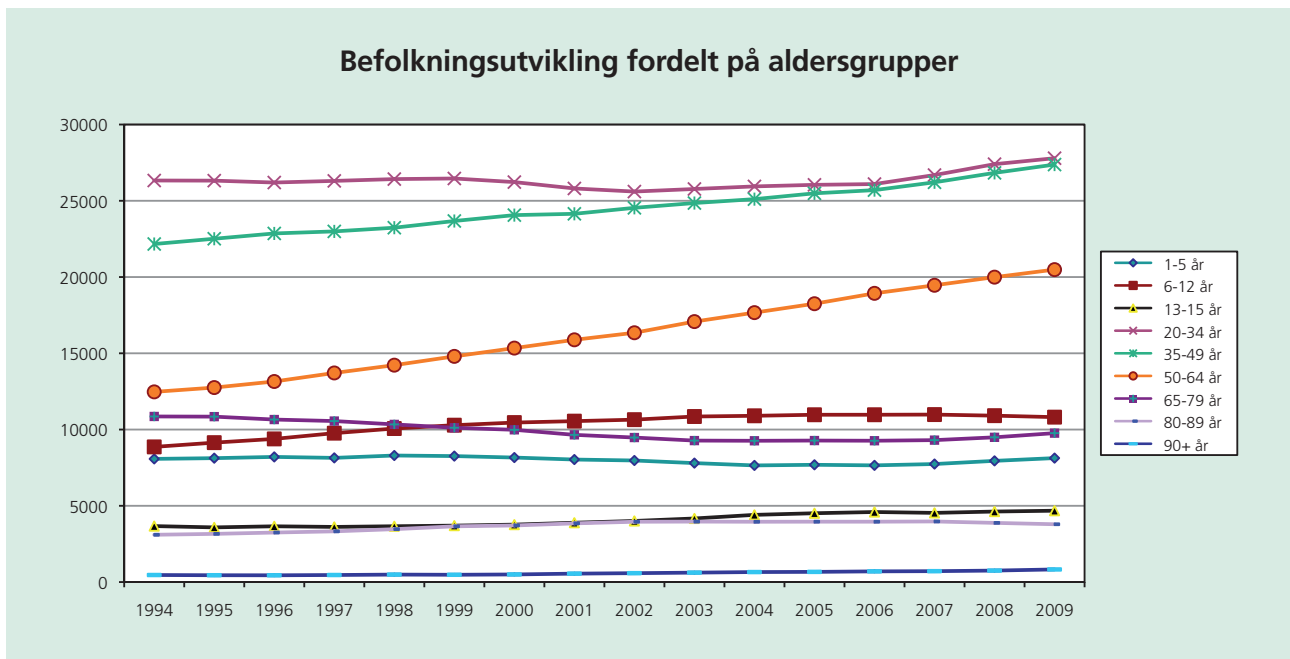
Befolkningsutvikling

Folketilveksten de siste årene fortsatte i 2008, og Stavanger kommune fikk 2024 nye innbyggere i året som gikk. Folketilveksten var 1,7 %, fordelt

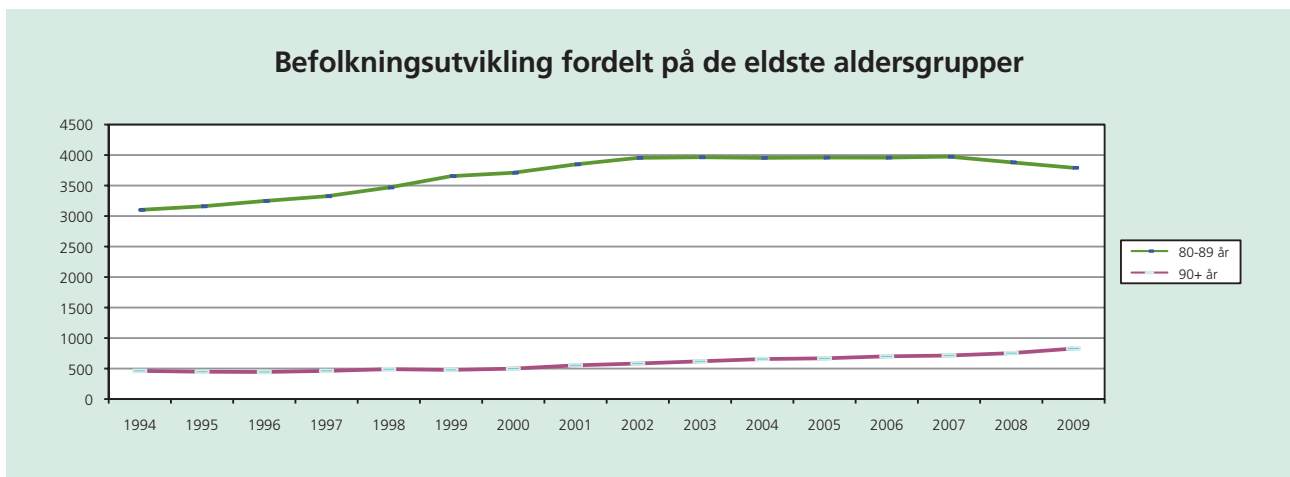
Befolkningsutvikling 1965–2008

FIGUR 1: Befolkningsutvikling.

FIGUR 2: Befolkningsutvikling fordelt på aldersgrupper.

FIGUR 3: Befolkningsutvikling fordelt på de eldste aldersgrupper.

på et fødselsoverskudd på 0,79 % og en nettoinnflytting på 0,93 %. Antall fødsler og det absolute fødselsoverskuddet var bare høyere i 1996 og 2006 enn i 2008. Nettoinnflyttingen i absolute tall var noe lavere enn i de to årene før, men likevel tredje høyest siden 1965. Flytteoverskuddet skyldes sterk innflytting fra utlandet, mens kommunen netto mister folk til innenlandske kommuner. Folketallet ved årsskiftet 2008/2009 var 121 610 innbyggere. Figur 1 viser befolkningsutvikling fra 1965.

Figur 2 viser befolkningsutvikling fordelt i aldersgrupper.

Førskolebarn (0–5 år) og skolebarn (6–15 år) har hatt en moderat vekst siden 1994. Siden 1994 er det en betydelig vekst i aldersgrupper fra 20–34 år,

fra 35–49 år og fra 50–64 år. Disse gruppene utgjør en relativ stor andel av befolkningen i Stavanger og står for den meste av veksten.

Endringer i aldersgruppen over 80 år har særlig stor betydning for framtidig behov for hjemmebaserte tjenester, omsorgsboliger og sykehjem. I figur 3 framstilles aldersgruppene 80–89 år og 90 år og eldre i perioden 1994 fram til 2009.

Antallet i alderen 80–89 år nådde en topp i 2003. Antallet reduseres fram til 2017 hvor vi igjen får en økning fra de store kullene født på 1940-tallet. Antallet 90 år og eldre når en topp i 2013 for deretter å bli stabilt fram mot 2025. De store utfordringene for kommunens tjenester, rettet mot gruppen over 80 år, vil komme i perioden etter 2017.

Arbeidsledighet

Arbeidsledigheten gikk litt opp, fra 1,1 % i desember 2007 til 1,3 % i desember 2008. Ledighets-tallene viste en akselererende tendens mot slutten av året. Fortsatt har Stavanger og Rogaland Norges laveste arbeidsledighet. Det er forventet at arbeidsledigheten vil øke utover i 2009 som følge av finansuroen.

Boligbygging

Gjennomgang av registeret viser at 832 nye boliger ble tatt i bruk i 2008. Statistisk sentralbyrå oppgir at 948 boliger ble tatt i bruk. Avviket skyldes feil i registreringer av påbygg/tilbygg/ombygging til boligformål. Saken er meldt til Statens kartverk og Statistisk sentralbyrå som håndterer saken videre.

Det ble foretatt endring i databasen til Stavanger kommune for at nye føringer i Matrikkelen ikke skal forårsake slike feil.

I vårt storbyområde ble det tatt i bruk 8 boliger per 1.000 innbyggere i 2008. For landet og de andre storbyene ble 4–6 boliger per 1.000 innbyggere tatt i bruk. Figur 4 viser boligbygging i Stavanger kommune. Vi må tilbake til 1990-årene for å finne tilsvarende boligbygging som i 2008. Boligbyggingen avtok mot slutten av 2008.

Etter ekstremårene 2006 og 2007 er vi tilbake til et mer normalt boligbyggenivå. I 2008 ble 82 flere boliger enn målsatt i boligutbyggingsplanen fullført.

I flere boligutbyggingsplaner har det vært pekt på at byomformingsområdene må gjøres attraktive

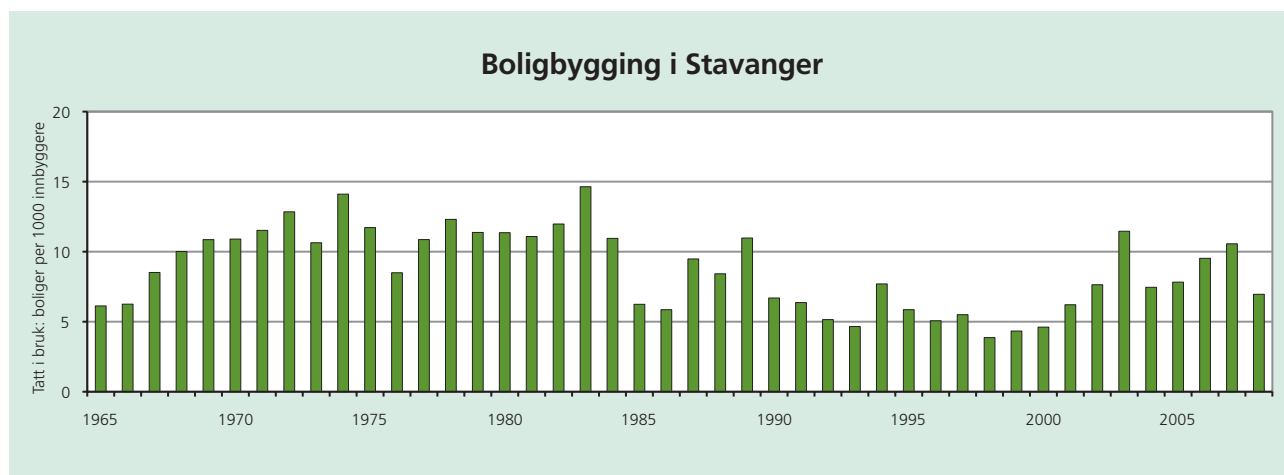
for småbarnsfamilier som tradisjonelt har etterspurt enebolig eller annen større bolig. For at det skal være mulig, må byomformingsområdene bygges ut med moderat tetthet. Mer konsentrerte boligformer som ivaretar mange av eneboligens fordeler og eliminerer noen av dens ulemper blir fortsatt etterlyst. Her har vi fortsatt en utfordring som ikke er håndtert. Slik håndtering vil gi god oppfølging av levekårsundersøkelsene. Boligutbyggingsplanene peker på at slik vridning av boligproduksjonen er nødvendig dersom vi skal motvirke utflytting av småbarnsfamilier til andre kommuner.

Boligpriser

Sett for hele året satte boligprisene for hhv. eneboliger og leiligheter ny rekord i 2008. Høydepunktet for prisene lå på forsommeren (april/mai). Men mot desember måned falt boligprisene, først som en følge av høyt rentenivå og deretter på grunn av vanskeligheter med finansiering som følge av finansuroen. Eneboliger kostet da fremdeles noe mer enn snittet for 2007, mens leilighetsprisene hadde falt til under 2007-nivå.

Høy aktivitet i byggeprosjekter

For Stavanger kommune har det vært et travelt år med hensyn til kjøp av nye arealer og tilrettelegging av infrastruktur i allerede ervervede områder. Det har også vært høy aktivitet innenfor transformasjonsområdene og da særlig Paradisområdet der det ble nedlagt mye arbeid før Aker AS skrinla sitt

FIGUR 4: Boligbygging i Stavanger kommune, 1965–2008.

prosjekt. Det høye investeringsnivået for bygge- og rehabiliteringsprosjekter fortsatte i 2008.

Barnehageutbygging

Utbygging av barnehager har vært høyt prioritert i 2008. Flere av barnehagene som var planlagt ferdigstilt i 2008 fikk forsinket byggestart på grunn av stort press i byggemarkedet, og ble derfor ikke ferdige innen årsskiftet. Det ble tildelt plass til 7.210 barn i 2008. Dette er 126 flere enn i 2007. Målet ble likevel oppnådd i forhold til regjeringens definisjon av full barnehagedekning, det vil si at alle som søkte om plass i 2008 (innen 01.02.08) fikk tilbud om plass innen utgangen av året.

Miljøtiltak

Miljøsertifisering av barnehager, skoler, alders- og sykehjem, kontorbygg og andre bygg er startet opp for fullt og skal bidra til en langt større kunnskap og bevissthet om miljøarbeid i den daglige driften. Målet er å ha fullført arbeidet i alle virksomheter i 2009. Sertifiseringen av alders- og sykehjemmene er nesten fullført.

Stavanger kommune gjennomførte i 2008 en kartlegging av miljøgifter i overflatejorden og kantstokker i alle byens barnehager samt på 7 lekeplasser. Resultatet av kartleggingen viste at det er behov for å skifte ut jordmasser i 30 av de rundt 130 barnehagene (private og kommunale) i byen

og på 5 lekeplasser. I tillegg skal impregnerte kantstokker skiftes ut i 111 barnehager. På høsten ble opplegg og anbud for gjennomføring av tiltak for utskifting av masser startet.

Kommunen har fortsatt en betydelig ENØK-utfordring i egne bygg. Det ble vedtatt et planprogram for gjennomføring av tiltak i kommunen i 2008.

Stavanger2008-konferansen Norwegian Wood i november var en suksess og ga regionen et løft i satsingen på såkalte grønne bygg. Norwegian Wood-prosjektene gir en betydelig kompetanseheving for kommunen og regionens næringsliv knyttet til miljø og klima i byggesektoren.

2008 har vært preget av sterk satsing på to nasjonale klimaprosjekter:

- Prosjektet NORADAPT startet opp i juni og er rettet mot kommunal forvaltning og dens rolle i å analysere klimasårbarhet og utvikle strategier for lokal klimatilpasning. Prosjektet er 4-årig, omfatter 8 kommuner og gjennomføres i samarbeid mellom Cicero senter for klimaforskning, Vestlandsforskning, Østlandsforskning og Meteorologisk institutt.
- Framtidens byer startet opp i august og er et seks-årig prosjekt. Det omfatter de 13 største byene og ledes av Miljøverndepartementet. Hovedmålet er å redusere de samlede klimagassutslippene fra vegtransport, stasjonær energibruk, forbruk og avfall, men også å utvikle strategier for å møte framtidige klimaendringer.

I 2008 besluttet kommunen å delta i det internasjonale nettverket mellom ordførere i byer i Europa for reduksjon av klimagassutslipp med 20% innen 2020. Dette er samme målsetting som i Framtidens byer, og handlingsprogrammene blir de samme.

Stavanger kommune er inne i sin andre periode av samarbeidsprosjektet om miljø og bærekraftig utvikling i Antsirabé på Madagaskar. Prosjektet er administrert gjennom KS og finansiert gjennom Norad. Stavanger kommune har også vedtatt å sette av 200.000 kroner i året til klimatiltak i våre vennskapsbyer Antsirabé og Nablus på Vestbreden. Tiltakene er i hovedsak rettet mot avfallshåndtering, fornybar energi og treplanting. Prosjekter må godkjennes på forhånd før utbetalingene foretas. Ifølge plan skal første halvdel betales ved oppstart og den resterende dersom pågående aktivitet kan dokumenteres og at framdriften går etter programmet. Det er foreløpig ikke foretatt noe utbetalinger.

I 2008 startet prosessen med revisjon av Miljø- og klimaplan. Målet er å ha planen klar i løpet av 2009. I planen vil mange av de ovenfor nevnte temaene integreres inn i en helhet med nye visjoner og nye målsettinger. Som ledd i arbeidet med revisjon av kommuneplanen og miljø- og klimaplanen har Stavanger også startet arbeidet med etablering av et målstyringsverktøy for bærekraftig utvikling.

Klimabarometer

I 2008 sluttet Stavanger seg til Interreg.-prosjektet ANSWER, etablering av klimabarometer for å måle utslipp av klimagasser i byen. Programmet startet opp i 2008, og Stavanger har fått et koordineringsansvar for deler av programmet. Programmet gjennomføres i nært samarbeid med IRIS og Universitetet i Stavanger. Växjö i Sverige og Suffolk i England deltar i samme delprogram.

I 2008 startet prosessen med revisjon av miljø- og klimaplan. Arbeidet skal gå parallelt med kommuneplanarbeidet, og prosessen er derfor noe forsinket. Målet er å ha planen klar i løpet av 2009.

Livskvalitet og folkehelse

Stilling som folkehelsekoordinator ble opprettet i 2008. Folkehelseiltakene som ble gjennomført i 2008, var innen områdene fysisk aktivitet, kultur og helse samt psykisk helse og universell utforming.

Prosjektet Eldre i bevegelse er et lavterskeltilbud i regi av Fysio- og ergoterapitjenesten. Målgruppen er personer over 60 år. Tilbudet inneholder to forskjellige former for trening, behandlende eller forebyggende, basert på individuell vurdering av funksjonsnivå. I 2008 gjennomførte 151 deltagere treningen, fordelt på 9 forskjellige grupper.

Treningskontaktordning for mennesker med psykiske lidelser ble etablert i 2008. Fysio- og ergoterapitjenesten har etablert prosjektleder i 50 % stilling for å veilede og følge opp treningskontakter og brukere.

Kulturhovedstadsåret ga inspirasjon til satsing innen kultur og helse. «Livet, kunsten og kulturen» var et Stavanger2008-prosjekt som ble gjennomført på tvers av generasjoner i skoleåret 2007/2008 i samarbeid mellom Øyane sykehjem, Vågen barnehage, Hundvåg skole og Austbø skole. Ved alders- og sykehjemmene ble blant annet Tytingvåg og Knudsen-prosjektet gjennomført, et prosjekt om musikk og dans for mennesker med demens.

Forarbeid til kommunedelplanen Universell utforming startet i 2008. Arbeidet omfattet blant annet planlegging av undervisningsopplegg for ansatte i Stavanger kommune.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Overordnet hovedplan for krisesituasjoner er implementert i organisasjonen. Logg- og informasjonssystemet NOBER er bestemt å nyttes i kommunens krisehåndtering. I samarbeidsprosjektet Risiko- og sårbarhetsanalyse for Stavangerregionen (ROSS-REG) er analysedelen slutført, her gjenstår plan- delen.

Det er gjennomført ulike øvelser for kriseledelsen og staber, og det er laget en fast plan for øvingsaktiviteter framover.

Stavanger kommune har tatt i bruk geografiske informasjonssystemer (GIS) som inneholder simuleringsmoduler som verktøy for å vurdere områder er utsatt for flom og ras. Systemet dekker også spredning av gass og forurensing.

Ved hjelp av markslags- og helningsanalyse samt simulering av nedbørsmengde er hele kommunen analysert for å avdekke og lokalisere potensielle fareområder. Analysen avdekket 4 geografiske områder hvor det i etterkant er utført ingeniørgeologisk feltvurdering av faren for nedfall av blokker og større bergmasser mot bebyggelse. Geolograp-

porten inklusiv evt. sikringstiltak og kostnad forventes ferdigstilt innen 1. kvartal 2009.

Kommunens overordnede klimatilpasningsarbeid ledes fra beredskapsseksjonen.

Mandag 12. januar 2009 fikk Stavanger kommune prisen for beste kommune innen samfunnsikkerhet og beredskap av justisminister Knut Storberget på konferansen «Samfunnssikkerhet og nye trusselbilder» i Stavanger. Prisen deles ut av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Juryen fremhever tre hovedgrunner:

- god beredskapsforankring og overordnet krisehåndtering basert på et oppdatert planverk, som er justert i tråd med de siste endringer i den kommunale organisasjonen
- nyskapende ROS-arbeid innenfor forebyggende beredskap
- særdeles god tilbakemelding på Fylkesmannens tilsynsarbeid i kommunen, der det blant annet heter at «Kommunen har hatt en systematisk langsiktig satsing på samfunnssikkerhet og beredskap, som har gitt god uttelling i forhold til generell kommunal beredskap og spesielt innen kultur og byutvikling».

Transport

Utfordringene på vegnettet i regionen, og særlig i og rundt Stavanger sentrum og Forus-området,

øker stadig. Framkommeligheten på vegnettet medfører særlige problemer for busstrafikken og for gods- og varetransporten, som deler vegen med øvrig trafikk. I et byområde med få kollektivtraseer eller annen prioritering av kollektivtrafikken betyr dette at reisetiden med kollektivtransport blir lang sammenlignet med privatbil.

Transportutfordringene som regionen står overfor er store. Det er startet opp et stort arbeid med en konseptvalgutredning for transportsystemet på Jæren. Det er utarbeidet flere ulike konsept som analyseres i forhold til hvor godt de er i stand til å dekke regionens framtidige behov. Foreløpig viser arbeidet at det kun er de kollektivbaserte konseptene (buss, bane, kombibane) som tilfredsstillende de kravene som er satt. Dette arbeidet vil avsluttes våren 2009 og vil legge klare føringer på arbeidet med revisjon av fylkesdelplanen og Transportplan Jæren pakke 2.

Det pågår planlegging av kollektivfelt langs de to viktigste kollektivtraseene Rv 44 og Rv 509. I tillegg er det startet opp arbeid med å fastlegge traseen for sykkelstamvegen mellom Stavanger og Sandnes i samarbeid med Statens vegvesen.

Reguleringsplanene for Eiganestunnelen og Ryfast er ferdig behandlet av Stavanger kommune. Eiganestunnelen er med i Nasjonal transportplan 2010-2019 og forutsettes finansiert med statlige midler og bompenger. Ryfast er forutsatt 100 % bompengefinansiert og er nå til sentral kvalitets-sikring. Disse vegprosjektene vil øke biltrafikken inn mot hovedvegnettet i Stavanger.

Interkommunal kommunedelplan for kollektiv-

trasé Gausel stasjon til Sola Lufthavn er under utarbeidelse. Denne planen skal gi en avklaring av bybanetrasé på strekningen fra Gausel stasjon, via Forus vest til Sola lufthavn.

Det pågår også reguleringsplanarbeid for kollektivbro over E39 på Forus. Reguleringsplanen viser løsning for kollektivbro som omfatter buss, bane og gang- og sykkelvei.

Næringsutvikling

Stavanger kommune har vært sterkt involvert i arbeidet med strategisk næringsplan i 2008. Planen, som er felles for Stavanger-regionens 16 kommuner, ble behandlet i Stavanger bystyre i møte 22.09.08. På regionalt nivå har en også vært sterkt engasjert i arbeidet med handlingsplanen for kultur næringsingene, og oppfølging av næringsarealrapporten for regionens strategiske næringsarealer.

På grunn av høykonjunktur og kulturhovedstadsaktivitetene oppsto det flaskehals på flere områder i 2008. Slike områder var tilgang på næringstomter, arbeidskraft, hotellrom, taxi m.v. Det ble jobbet for å finne kortsiktige løsninger bl.a. på hotellsiden. Situasjonen lettet noe utover året, samtidig som det ble tatt tak i problemstillingene i et langsiktig perspektiv.

Stavanger kommune har ikke hatt næringstomter for salg i 2008. Også regionalt har det vært et begrenset tilbud på offentlig tilrettelagte tomter for små og mellomstore bedrifter.

Stavanger kommune deltar i det treårige ut-

viklingsprosjektet skape.no som gir etablerer-veiledning og ulike etablererkurs i kommunen og regionen. I 2009 skal prosjektet foreslå modell for videreføring.

Det har, som tidligere år, vært et tett samarbeid med Stavanger-regionen Næringsutvikling gjennom hele året.

Eierskap

Den økte selskapsorganiseringen har resultert i at en vesentlig andel av kommunens verdier forvaltes gjennom eierskap i kommunale foretak og selskap. Med mål å sikre at verdiene forvaltes på en samfunnsansvarlig måte er det viktig å etablere overordnede strategier og retningslinjer som kan ligge til grunn for utøvelsen av eierskapet. For å hindre at kommunen inntar en passiv eierrolle er det derfor avgjørende å etablere en oversikt over kommunens selskapsorganisering som igjen kan bidra til å skape en bevisstgjøring omkring kommunens eierskapspolitikk.

Stavanger kommune la for første gang fram en eierskapsmelding i 2008. Eierskapsmeldingen uttrykker Stavanger kommunes eierskapspolitikk. Det vil si at meldingen uttrykker de overordnede prinsippene og rammene som kommunen legger til grunn i forvaltningen av eierinteressene. Under behandlingen av Stavanger kommunes Eierskapsmelding 2008, vedtok Bystyret kommunes overordnede prinsipper for eierstyring. De overordnede prinsippene for eierstyring oppsummerer kommunens

eierskapspolitikk i ti punkter. Eierskapsmeldingen skaper et fundament for politisk styring og kontroll av de kommunale selskapene.

Eierskapsmeldingen 2008 danner også grunnlaget for det forestående arbeidet med å utvikle eierstrategier for det enkelte foretak og selskap i kommunens eierportefølje. Kommunen ønsker å avklare sitt ståsted overfor selskapene og definere sine forventninger gjennom formelle eierstrategier.

Eierstrategiene vil gi kommunen et styringsverktøy som kan sikre styring i henhold til politiske prioriteringer. Utviklingen av eierstrategier vil være spesielt viktig i selskaper hvor kommunen står overfor andre medeiere med klare målsetninger bak eierskapet. Innfasingen av eierstrategier for det enkelte foretak og selskap inn i eierskapsmeldingen, vil gjøre eierskapsmeldingen til et viktig styringsverktøy i utøvelsen av kommunens eierskap.

STAVANGER KOMMUNES OVERORDNEDE PRINSIPPER FOR EIERSTYRING

1. Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling.
2. Det skal være åpenhet knyttet til Stavanger kommunes eierskap og til selskapenes virksomhet, basert på prinsippet om meroffentlighet.
3. Stavanger kommune fremmer sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling og representantskap.
4. Kommunen gir som eier klare, langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
5. Stavanger kommune forventer at de ulike styrer på uavhengig grunnlag har en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon.
6. Styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer.
7. Styret forventes å integrere samfunnsansvar i forretningsdriften.
8. Styrets godtgjøring ligger på moderat nivå og leders lønnsnivå i selskap der kommunen er en betydelig eier skal ligge på et konkurransedyktig nivå.
9. Langsiktighet i rammeavtalene mellom kommunen og foretakene kombineres med begrenset konkurranseutsetting av kommunale tjenester for å oppnå effektiv ressursutnyttelse.
10. Avkastningskrav bør være langsiktige, forutsigbare og knyttes til avkastning av innskutt kapital, og bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap.

MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Stavanger kommune skal være en god, meningsfylt og utviklende arbeidsplass. Samlede resultater fra medarbeiderundersøkelsen i 2008 viser at kommunen som arbeidsgiver har kommet langt for å nå dette målet.

I 2008 har kommunen satset og gjennomført tiltak for å utvikle en felles bedriftskultur og videreutvikle Stavanger kommune som arbeidsgiver. Det nye verdisetet, er til stede – vil gå foran – skaper framtiden, er utarbeidet og tatt i bruk i organisasjonen. Nytt lederutviklingsprogram er satt i gang.

Det er satt inn betydelige ressurser for å beholde og rekruttere kompetent personell.

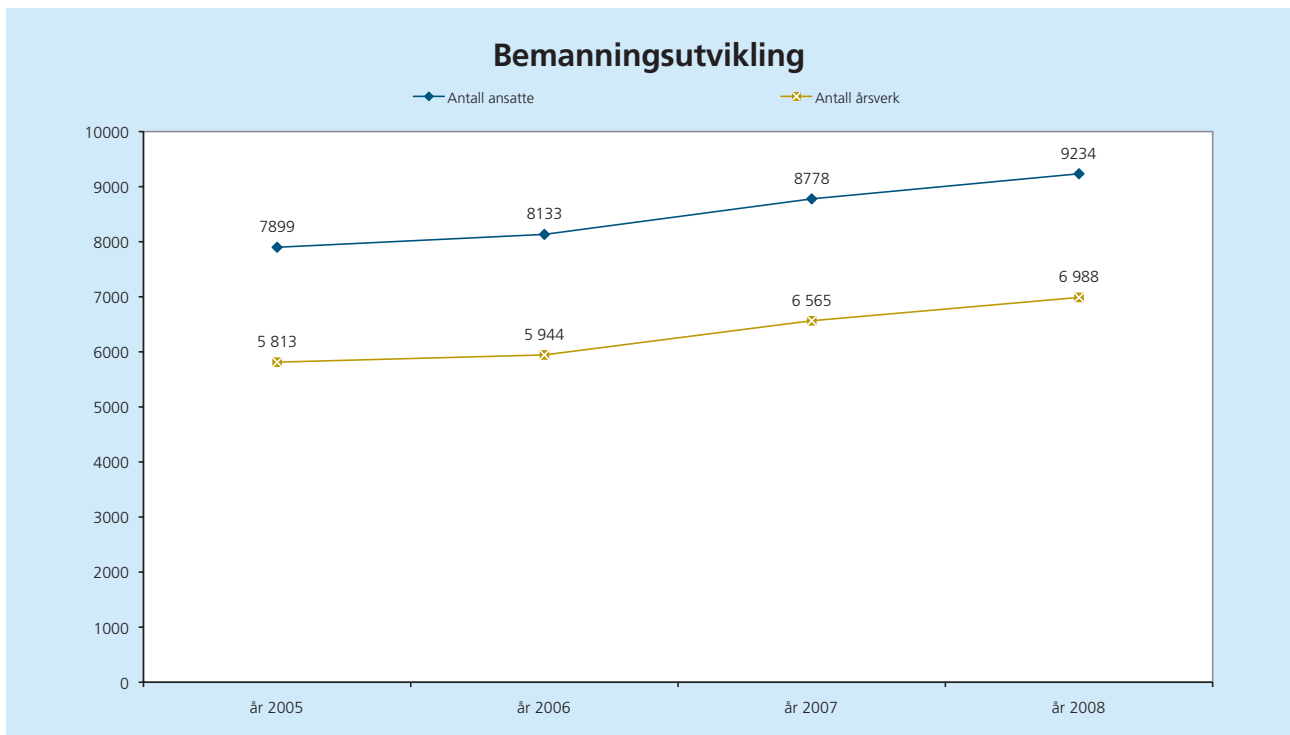
Bemanningsutvikling

Figur 1 (se neste side) viser utvikling i bemanning fra 2005 til 2008 for kommunen samlet. Utvikling i bemanning er en indikasjon på endringer i tjenesteproduksjon og måten vi løser oppgavene på. Bemanningsutviklingen reflekterer prioriteringer og satsingsområder, da utgifter til lønn er den største driveren i kommunens driftsbudsjetter.

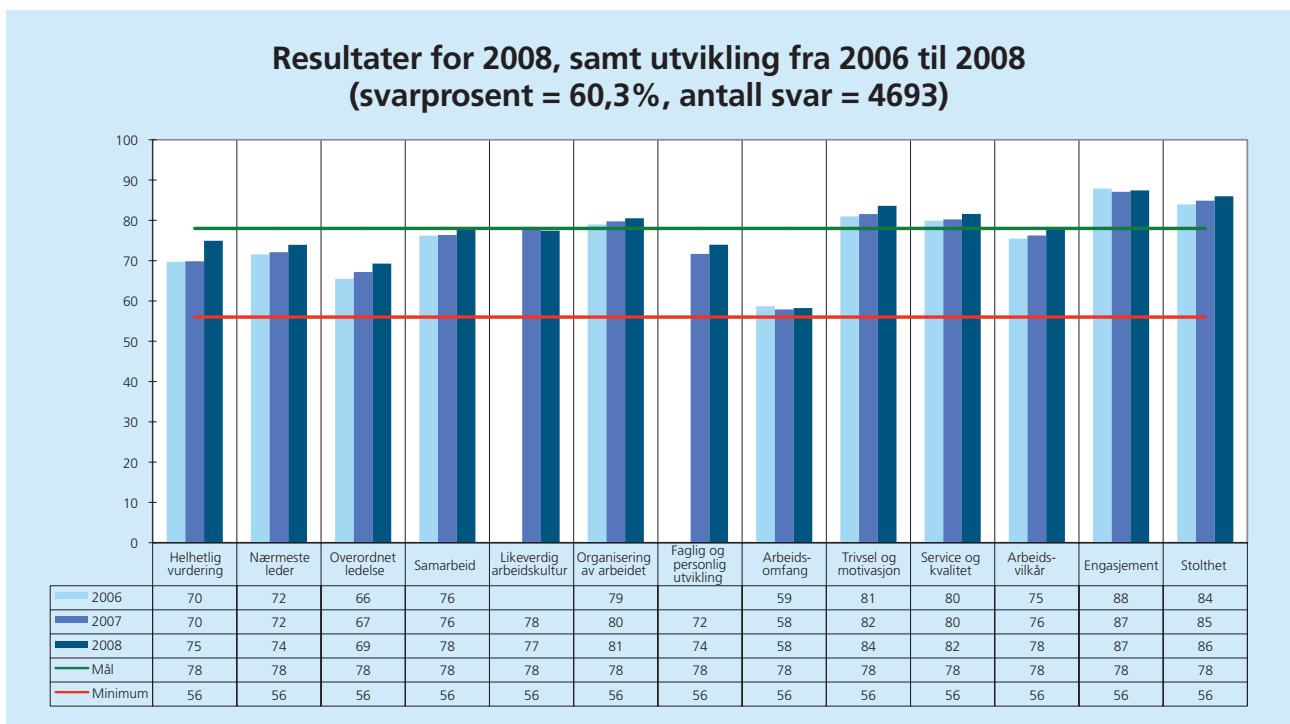
Fra 2007 til 2008 økte antall ansatte med 456 personer, fordelt på 423,5 årsverk, noe som tilsvarer en økning på 5,2%. Dette innebærer en utflatning i veksten i forhold til forrige måling. Implementering av full barnehagedekning, overtakelse av flere private barnehager og økninger innen psykiatri og bofellesskap bidrar til å forklare økningen det siste

året. I samme periode hadde kommunen en regnskapsmessig økning i lønnsutgifter på 18% for bykassen.

Også 2008 har vært sterkt preget av arbeidet med å beholde og rekruttere arbeidskraft med ønsket kompetanse. Rådmannen har iverksatt tiltak for å ta i bruk og videreutvikle det potensialet som ligger i egne medarbeidere, parallelt med at en har intensivert arbeidet for å rekruttere personer med en ønsket fagkompetanse i vakante stillinger. Som et resultat av dette utføres det i 2008 relativt sett flere årsverk i forhold til bemanningsstørrelse enn i de to foregående årene.

FIGUR 1: Bemanningsutvikling fra 2005 til 2008 inkl. foretakene.

FIGUR 2: Resultater fra medarbeiderundersøkelsen 2008, Stavanger samlet (inklusive foretakene).

Tabellen til høyre viser samlet oversikt over antall nyansatte og antall som sluttet, utvikling fra 2007 til 2008 (ekskl. ansatte som gikk av med pensjon). Tall for kommunen samlet inklusive foretakene.

Gjennom den årlige HMS-rapporteringen er det registrert at totalt 804 fast ansatte sluttet i sin stilling av andre årsaker enn alders- og uførepensjon i 2008. Dette indikerer en økning på omlag 200 per-

	2007	2008
Antall nyansatte (uavhengig av stillingsstørrelse)	1094	1325
Antall fast ansatte som sluttet (ikke pensjonering, uføre og lignende)	600	804
Antall som gikk over til stillinger utenfor Stavanger kommune	307	382

soner fra 2007. Samtidig viser innrapporterte tall at den interne mobiliteten i kommunen har økt i siste periode.

Av de som sluttet i sin stilling i 2008 valgte 53 % å begynne i ny stilling i kommunen, mot 49 % i 2007.

Utviklingen må sees i lys av prioritering av administrative og faglige utviklingsmuligheter og karriereveier i gjeldende arbeidsgiverstrategi.

Høy medarbeidertilfredshet og stolthet over egen arbeidsplass

Utvikling i resultater de siste tre årene viser en jevn positiv utvikling i medarbeidertilfredshet (figur 2). Et flertall av de tema som inngår i undersøkelsen har i 2008 et resultat som ligger over eller tett opp under målsettingen.

Dette er en trend som gjør seg gjeldende i et klart flertall av kommunens avdelinger og virksomhetsområder.

Gode resultater og gjennomgående positiv utvikling vitner om at det arbeides målrettet med personalutvikling og arbeidsmiljø i store deler av organisasjonen, bla. som en oppfølging av arbeidsgiverstrategien. Det forhold at ansatte i større grad opplever at det arbeides systematisk med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen på den enkelte arbeidsplass støtter denne oppfatningen.

Undersøkelsen signaliserer at ansatte fremdeles opplever arbeidshverdagen som hektisk. Det er rimelig å anta at vedvarende rekrutteringsutfordringer, vansker med å skaffe personell med ønsket kompetanse og økte forventninger til tjenestene kan bidra til å forklare opplevelsen av høyt arbeidspress.

Vedvarende arbeidspress vil kunne ha negative effekter for utvikling i sykefravær og turnover, og i siste rekke kommunens evne til å levere gode tjenester. Framover blir det viktig å prioritere tiltak som gjør at den enkelte opplever større samsvar mellom forventninger til egen innsats og tilgjengelig tid.

Rådmannen har i 2008 lagt vekt på å tilrettelegge ytterligere for målrettet bruk av resultater fra undersøkelsen gjennom tydelig kommunikasjon av roller og ansvar for oppfølging, distribusjon av en egen veileder for oppfølgingsarbeidet samt tilbud om bistand og råd i interne utviklingsprosesser.

Arbeidsgiverstrategi

Kommunens arbeidsgiverstrategi ble vedtatt av administrasjonsutvalget i januar 2008.

Konkurransen om arbeidskraft i 2008 forsterket fokuset på planlegging og igangsetting av tiltak innenfor arbeidsgiverstrategien.

Strategien angir 4 innsatsområder:

- Verdier og etikk
- Beholde og rekruttere medarbeidere
- Lederutvikling
- Kompetanseutvikling og læring

Innsatsområdene inngår også som viktige elementer i kommunens omdømmebygging. Det ble gjennomført et kulturarrangement, 2008-samlinger, for alle ansatte i juni. Dette ble gjort for å markere Stavanger som kulturbyhovedstad, men var også et viktig grep for å bygge opp og styrke Stavanger kommune sitt omdømme hos egne ansatte som arbeidsgiver. Mer enn 4000 ansatte deltok.

Verdier og etikk

Stavanger kommunes visjon er Sammen for en levende by. For å virkeliggjøre visjonen har kommunen i 2008 utarbeidet et nytt verdigrunnlag. Verdiene skal både skape identitet og utfordrer ansatte og ledelse så vel internt som utad mot innbyggerne. Prosessen med å utarbeide verdier involverte både virksomhetsledere og hovedtillitsvalgte fra forskjellige fagsektorer i kommunen.

Verdisettet er formulert i 3 punkter med utdypende bakgrunnstekst.

Er til stede – Vil gå foran – Skaper fremtiden

Kommunens nye verdsett anses å være godt kjent i organisasjonen. To måneder etter lanseringen i september oppgir hele 65% av de som deltok i medarbeiderundersøkelsen at de kjenner til de nye verdiene. I desember ble det lagt opp til en «verdiuke» hvor virksomhetene ble oppfordret til å ha fokus og gjennomføre aktiviteter for å gjøre kjent og implementere det nye verdissetet. Veilederhefte, bærenett påtrykket verdissetet og egen brosjyre med verdiene ble lansert samtidig. Veilederhefte for arbeid med verdier, etikk og myndiggjøring av ansatte gir praktiske råd om hvordan dette kan brukes for å gi bedre arbeidsmiljø og tjenester til brukerne. Mange

virksomheter har allerede tatt verdisetten aktivt i bruk. Arbeidet med verdiene vil fortsette i 2009.

Arbeidet med å revidere de gjeldende etiske retningslinjene er i slutføringsfasen og vil bli lagt frem til politisk behandling tidlig i 2009. I medarbeiderundersøkelsen for 2008 ble det for første gang stilt spørsmål om det på arbeidsplassen jobbes aktivt med etiske problemstillinger. Resultatet viste en skåre på 67,5 poeng. Rogaland revisjon IKS har i august behandlet rapporten «Etikk- retningslinjer, prosess og risikostyring». Rapporten legges frem til behandling i 2009 og anbefalingene vil bli innarbeidet i den nye etiske standarden. Målsettingen er at Stavanger kommune skal kjennetegnes av en høy etisk standard.

Beholde og utvikle egne medarbeidere

Det å ha tilstrekkelig kompetent personell er en forutsetning for å gi avtalte og gode tjenester. Å sikre dette har hatt høyt fokus de siste årene. Innsatsen har vært rettet både mot å beholde og kvalifisere egne ansatte og å rekruttere nye medarbeidere. I 2008 har det vært fokus på å øke stillingsstørrelser, utsette pensjoneringstidspunktet, nærværarbeid og det å ha konkurransedyktige betingelser. Det har dessuten vært arbeidet bredt med kompetanseheving. Generell omdømmebygging, både internt og eksternt, har også blitt prioritert. Arbeidet har vært gjennomført ved økt ressursbruk/personell og organisering av arbeidet i tverrfaglig sammensatte

arbeidsgrupper på ulike fagområder.

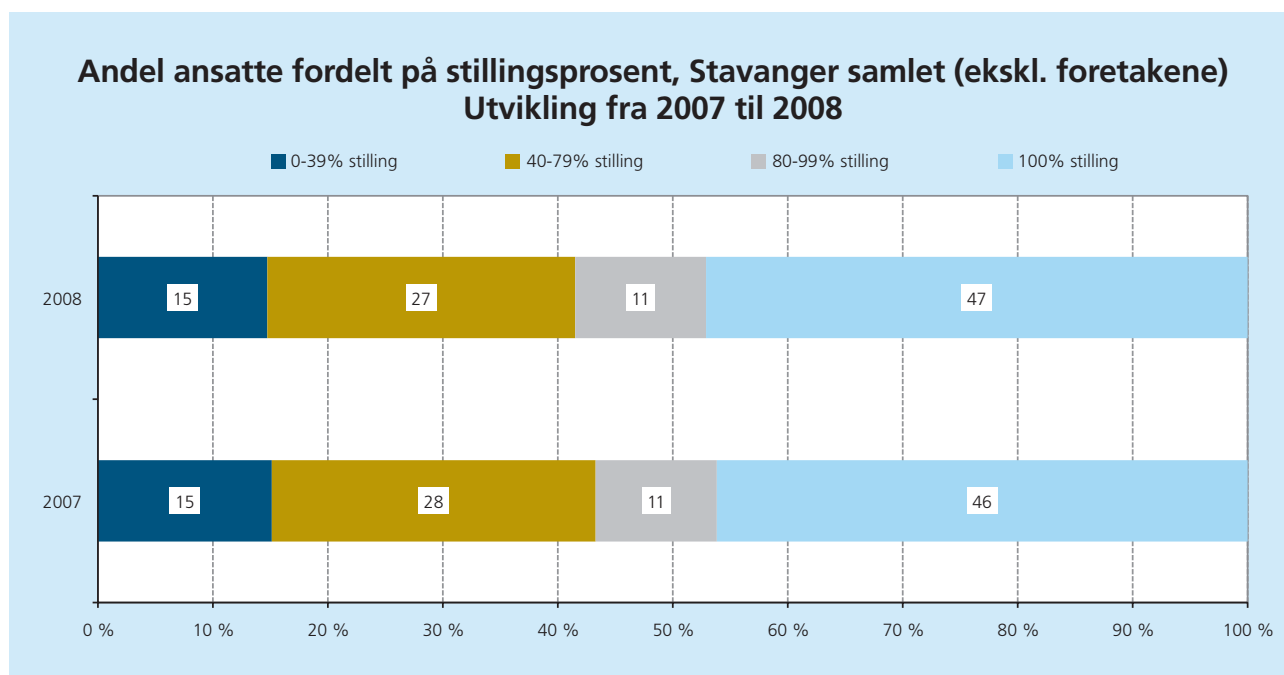
Det er tatt i bruk stipendordninger for å stimulere og legge til rette for å utdanne personell til de områdene hvor vi mangler høyskolepersonell. Det er inngått 29 avtaler med ansatte/studenter som tar utdanning som førskolelærere, vernepleiere og sykepleiere. Dette er viktig tiltak for å sikre seg fremtidig arbeidskraft innenfor vanskelig rekrutterbare yrkesgrupper.

Ufrivillig deltid eksisterer i liten grad, og virksomhetene imøtekommer ansattes ønske om stillingsstørrelse i så stor grad som det er mulig.

Figur 3 viser andel ansatte fordelt på stillingsprosent. Figuren viser at totalt antall ansatte i de to høyeste stillingskategoriene (over 80 %) er økt med 1,8 % fra 2007. Dette er en positiv utvikling og henger sammen med arbeidet med å øke stillingsstørrelsen for ansatte og redusere uønsket deltid.

Per 31.12.08 var 312 personer mellom 62 og 67 år ansatt i kommunen (ekskl. foretakene). I samme periode hadde 167 personer mellom 62-67 år tatt ut full avtalefestet pensjon (AFP). Dette utgjør 34,9 % av den potensielle arbeidskraften i aldersgruppen 62 til 67 år. Andel ansatte som tar ut full AFP utgjør et potensiale for beholde ansatte lengre i stillingene. Utviklingen i antallet som tar ut AFP vil bli fulgt nøye i tiden fremover.

Innen aldersgruppen 62 og 67 år arbeidet 299 personer i stillinger med mer enn 14 timer pr uke,

FIGUR 3 : Andel ansatte fordelt på stillingsprosent.

	2006	2007	2008
Gjennomsnittlig fratredelsesalder kommunal landspensjonskasse (KLP)	57,33 år	57,19 år	59,37
Gjennomsnittlig fratredelsesalder statens pensjonskasse (SPK)	59,46 år	*	61,5

* mangler tallgrunnlag fra SPK.

og kvalifiserer dermed til å inngå senioravtale. Per 31.12.08 hadde 227 (75.9%) av disse valgt å inngå senioravtale. Dette representerer en tilnærmet lik andel som i 2007.

Tabellen over viser den gjennomsnittlig fratredelsesalderen til ansatte i kommunen, fordelt på medlemmene i henholdsvis KLP og SPK. Utviklingen er i tråd med målsettingen i avtalen om inkluderende arbeidsliv.

Eksterne rekrutteringstiltak

Ved utgangen av 2008 er behovet for arbeidskraft på kort sikt størst når det gjelder sykepleiere, vernepleiere, førskolelærere og lærere i løpet av skoleåret. De begynnende endringene i arbeidsmarkedet har gitt flere søkere til enkelte stillinger i slutten av 2008. Dette gjelder i liten grad de høyskoleutdannede gruppene som sykepleier, vernepleier, førskolelærer og lærere. I tillegg er det fortsatt krevende å få besatt ingeniør- og arkitektstillinger, stillinger innen økonomi og regnskap og assistentstillinger innen barnehage og SFO. På disse områdene synes likevel situasjonen å være noe lettere, noe som kan ha sammenheng med endringene i arbeidsmarkedet.

Arbeidet med ekstern rekruttering har blitt intensivert ved bedre og mer målrettet annonsering, rekrutteringskampanjer, tettere og bedre samarbeid med stadig flere utdanningsinstitusjoner og hyppig deltakelse på jobb- og utdanningsmesser. Det samarbeides aktivt med andre eksterne partnere som for eksempel KS, Rogaland fylkeskommune og Fylkesmannen i Rogaland for å få påvirket dimensjoneringen innen utdanningssektoren. Dette har bidratt til at det ble startet opp deltidsutdanning for førskolelærere.

I 2008 var det totalt 128 lærlinger, mens målet var 185. Det ble tilsatt 59 ny lærlinger mot 62 i 2007. Opplæringskontoret har kapasitet til å ta inn langt flere lærlinger, men det er mangel på kvalifiserte søkere. Både på kort og lengre sikt er det å dekke behovet for faglært arbeidskraft en utfordring.

Konkurransedyktige betingelser

Lønnspolitiske tiltak for å rekruttere og beholde ansatte har vært et av de sentrale fokusområdene innenfor forhandlingsområdet i 2008. Et vanskelig

arbeidsmarked med stor konkurranse om arbeidskraften har gitt Stavanger kommune et stort press på å skaffe tilstrekkelig personalet med riktig kompetanse innenfor nesten alle tjenesteområder.

Konkurransen om arbeidskraften har ikke bare vært i forhold til det private markedet, men også mot statlig virksomhet, kommuner, interkommunale selskaper og kommunale foretak.

De nevnte forhold har ført til at det i 2008, som i 2007, har vært ført ekstraordinært mange særskilte forhandlinger, både for enkeltpersoner og for grupper av ansatte som for eksempel sykepleiere og førskolelærere/pedagogiske ledere. Innenfor akademikergruppen har det bl.a. vært gjennomført særskilte forhandlinger for sivilingeniører, ingeniører og leger. Innføring av NAV-reformen i 2008 medførte også særskilte forhandlinger.

Bonusordninger er iverksatt for syke- og vernepleiere som binder seg til 100 % stilling i ett år, og til studenter som binder seg til helgevaktstillinger i ett år. Dette skal evalueres våren 2009.

Stavanger kommune har med de ulike lønns-tiltakene blitt konkurransedyktig innenfor de mest konkurranseutsatte områdene.

I det sentrale hovedoppgjøret ble det brudd mellom Kommunens Sentralforbund og UNIO. Fra den 23. mai ble Stavanger kommune rammet av streik. Om lag 2.400 av våre ansatte i barnehager, skoler, SFO, helsestasjoner, sykehjem med mer ble tatt ut i streik i løpet av den ukelange streiken. Stavanger var den kommunen i Norge som hadde det største streikeuttaket.

Lederutvikling

Lederutviklingsprogrammet «Ledelse i bevegelse» ble satt i gang i 2008. Dette markerer starten på en stor satsning innenfor lederutvikling i kommunen fram til 2013.

Målgrupper er alle lederne i kommunen. I den første runden ble 144 deltakere tatt opp i programmet.

Lederskole 1, obligatorisk lederopplæring for alle nye ledere, har vært gjennomført to ganger i 2008 med 100 deltakere. Det er igangsatt arbeid for å revidere innholdet i lederopplæringen.

Rådmannen har opprettet et lederforum for

direktører og fagsjefer. Lederforum skal være et forum for utvikling og drøfting av sektorovergrepene planer og saker som danner grunnlaget for en helhetlig styring og utvikling i kommunen. Videre skal forumet styrke den tverrfaglige tenkningen og samarbeidet på tvers.

Kompetanseutvikling og læring

Administrasjonsutvalget vedtok i januar 2008 Stavanger kommunes strategi for kompetanseutvikling 2008–2011.

Planen er et helhetlig styringsdokument for kommunen på kompetanseområdet.

Det er igangsatt forberedelser for kompetansekartlegging av alle ansattes real- og formalkompetanse. Dette vil bli gjennomført i 2009.

Tall fra kurs og kompetansebasen viser en betydelig innsats for å gi ansatte mulighet for kompetanseutvikling og det har vært en omfattende kursvirksomhet innenfor de enkelte virksomhetsnivåene.

Kommunen har i 2008 tilbudt opplæring/utdanning til 25 potensielle ledere gjennom eget lederprogram for yngre medarbeidere (LYM).

Rektorskolen, et spesielt rekrutteringstiltak for skoleledere, er igangsatt i samarbeid med Universitetet i Oslo.

Studiet har 34 deltakere og er en del av et masterprogram i utdanningsledelse.

Medarbeiderundersøkelsen viser en positiv trend i forhold til ansattes opplevelse av faglig og personlig utvikling. Resultatet fra 2008 er en skåre på 74 mot 71,7 i 2007. Det viser at vi er på rett vei mot målkrevet på 78.

Sykefravær og nærværarbeid

Figur 4 viser at samlet sykefravær for Stavanger kommune var 7,5% i 2008 mot 7,4% i 2007. Økningen i sykefraværet er marginal, og det betyr i praksis at sykefraværet er stabilt.

Til sammenligning er dette det lavest registrerte sykefraværet blant de 5 største bykommunene i landet. Utvikling i sykefraværet viser videre at Stavanger kommune fortsatt ligger godt under gjennomsnittet for de 10 største kommunene. (figur 5) For å styrke sykefraværarbeidet ble det i 2008 ansatt en rådgiver som arbeider tett opp mot virksomhetsledere i IA- arbeidet

Mål for sykefravær i Stavanger kommune, utrykt gjennom IA – avtalen, er på under 6 %. Dette målet har vi ikke nådd. Det har vist seg utfordrende for mange virksomheter å nå målkrevet. Langtidsfraværet, over 8 uker, er fortsatt høyt, og utgjorde 49,5 % av det totale sykefravær. Dette er en økning på 0,9 prosentpoeng fra året før, og en økning på 2,7 prosentpoeng fra 2005.

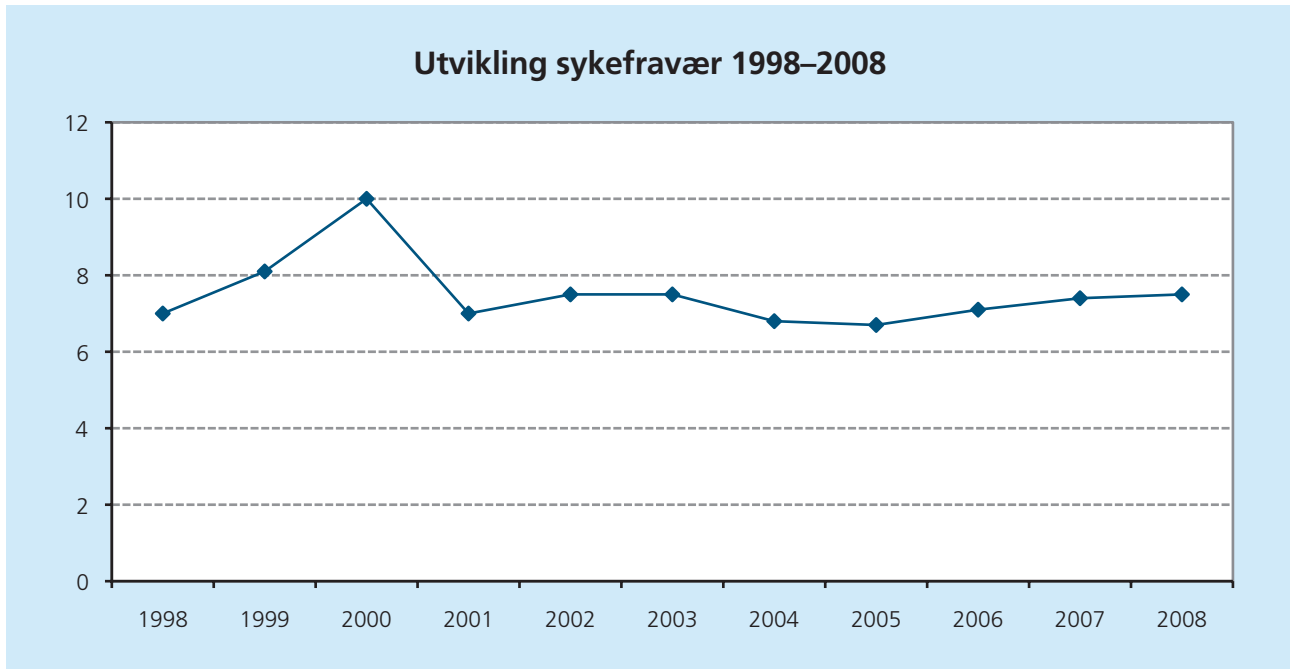
Stavanger kommune har sterkt fokus på forebygging og oppfølging av sykemeldte. Den viktigste arenaen for å forebygge sykefravær og å fremme nærvær, er arbeidsplassen.

Det har vært gjennomført forbedring av rutine for oppfølging av sykemeldte og ledere har fått opplæring. Som et ledd i det forebyggende helsearbeidet har man i 2008 gitt flere tilbud.

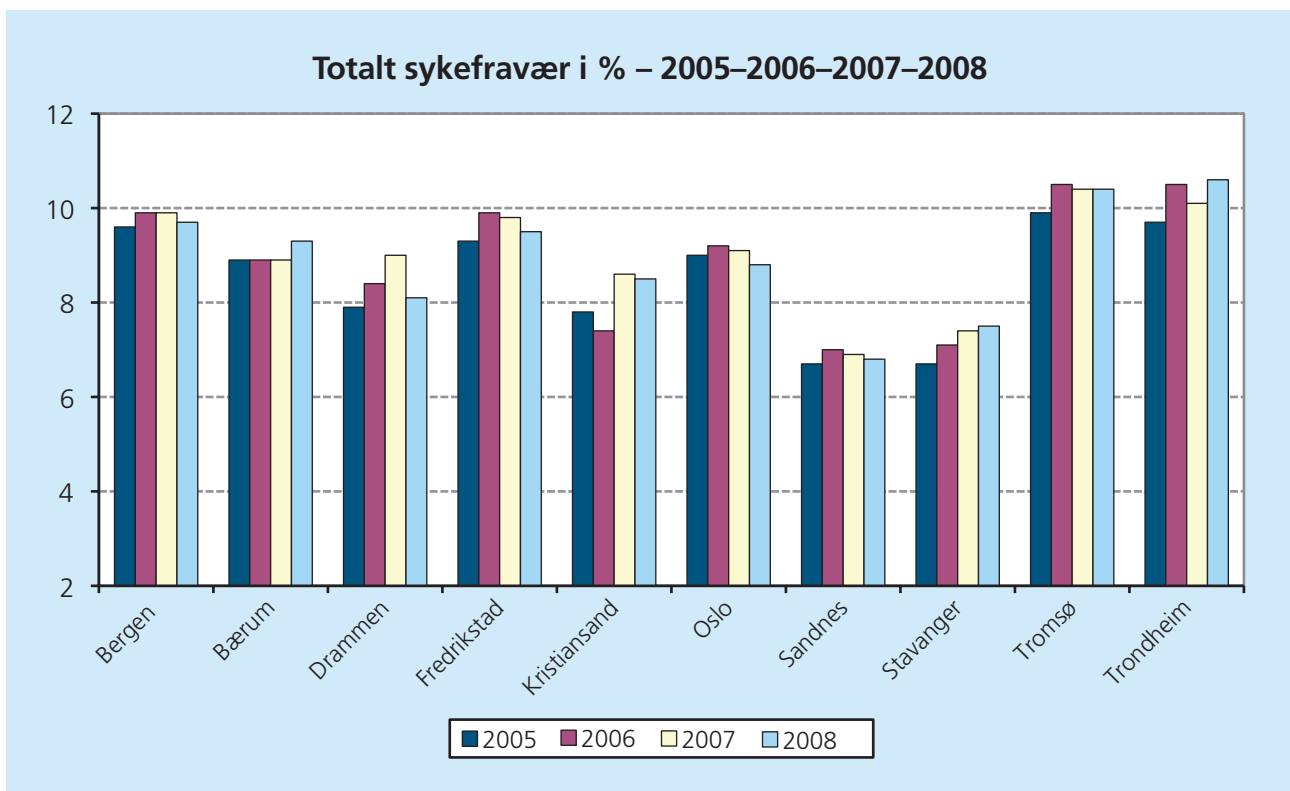
Et nytt kurs er tilbudt ansatte som har helse-skadelig overvekt. Kurset er et livsstil/ vektreduksjonskurs, og i 2008 deltok 70 ansatte.

Formålet med kurset er å forebygge lidelser og sykefravær knyttet til fedme. Resultatene hittil med tanke på deltakernes blodtrykk, vekt med mer er optimale, sett i forhold til at livsstilen og helsegevinsten på lang sikt skal vedvare og dermed gi lavere sykefravær.

Andelen kvinner som blir sykemeldt i løpet av svangerskapet er ca. 60 %. Gravide arbeidstakere har i 2008 fått tilbud om trening i arbeidstiden.

FIGUR 4.: Utvikling av sykefravær 1998–2008 for Stavanger kommune samlet (eksklusivt foretakene).

FIGUR 5: Utvikling i sykefravær for ASSS-kommunene 2005–2008.

Systematisk arbeid med HMS og internkontroll

Internkontroll og HMS er et satsingsområde i Stavanger kommune. Som et ledd i denne satsningen ble det i 2008 gjennomført fire systemrevisjoner, to på skole og to i barnehage. Disse ble gjennomført som samordnede systemrevisjoner av HMS-seksjonen og Miljørettet Helsevern. Hovedintrykket fra samtlige revisjoner er at virksomhetene har fokus på HMS og arbeidsmiljø. Det ble allikevel gitt avvik knyttet til rolle og ansvarsavklaring mellom eier og bruker av byggene, skriftlig dokumentasjon og revidering av internkontrollen, manglende ROS-analyser, liten bruk av avvikssystemet Synergi, mangelfullt renhold og fysisk tilrettelegging.

Virksomhetene rapporterer årlig om sitt HMS-arbeid via HMS-rapporteringen. Rapporteringen viser en forbedring når det gjelder bruk av HMS-gruppemøter som en arena for dialog med verneombudet om oppfølging av kartlegginger, avvik, sykefravær og forebyggende tiltak.

De aller fleste virksomheter har nå tatt i bruk Synergi som avvikssystem. Det ble i 2008 meldt inn 2886 saker i Synergi, hvorav 1573 er godkjent eller avsluttet. Sakene er HMS-avvik, avvik i forhold til informasjonssikkerhet og skade på barn og elever. Det ble i 2008 gjennomført en oppgradering av Synergi, men det gjenstår fortsatt arbeid med forenkling av saksbehandlingen i synergi og oppfølgingen av innmeldte saker.

I november 2008 ble det opprettet en elektronisk varslingskanal for melding om kritikkverdige for-

hold. Med kritikkverdige forhold menes straffbare forhold, andre lovbrudd, brudd på kommunens regler og etiske retningslinjer, mobbing og brudd på allment aksepterte normer. Varslingskanalen er tilrettelagt for anonym melding. I 2008 ble det ikke meldt inn varslingsaker.

Mangfold og likestilling

Likeverdig arbeidskultur er et eget tema i kommunens medarbeiderundersøkelse. Resultatet viser at ansatte i stor grad opplever arbeidskulturen som likeverdig. Samlet oppnår kommunen en skåre på 77,4 poeng (77,8 poeng i 2007), som ligger tett opp mot målkravet på 78 poeng.

Mangfold

Rekruttering og integrering av personer med innvandrerbakgrunn er et prioritert område innenfor Stavanger kommunes arbeidsgiverpolitikk. I et arbeidsmarked hvor kommunen i større grad rekrutterer arbeidskraft med annen etnisk bakgrunn og har som mål å øke andelen ansatte med ikke vestlig bakgrunn, stilles det nye krav til kommunens ledere. Temaet mangfoldsledelse er derfor tatt inn som en av kursmodulene i lederutviklingsprogrammet «Ledelse i bevegelse». Stavanger kommune har som målsetting at kommunens ansatte skal speile befolknings sammensetninger. Per 01.01.08 var 13,9 % av innbyggerne innvandrere hvorav 9,6 ikke vestlige (SSB). Det byr på utfordringer å frem-skaffe resultattall på dette området pga av mang-

lende mulighet til å koble nødvendige statistiske opplysninger. Stavanger kommune kan derfor ikke vise til statistikk på området. Kommune vil ta disse problemstillingen videre til Likestillings- og diskrimineringsombudet i forbindelse med nye krav til rapportering for 2009.

Formannskapet vedtok 15.05.08 å innføre en mangfoldspris i Stavanger kommune.

I kommunens personalreglementet står det at hvis det er kvalifiserte søkere med annen etnisk bakgrunn til stillinger i kommunen, skal minst en innkalles til intervju.

Likestilling

Stavanger kommune har et uttalt mål om kjønnsmessig utjevning. Prosentandelen kvinner er omtrent den samme, 82,2 % i 2007 til 82,4 % i 2008. (figur 6). Størst økning i kvinneandelen er innen hjemmebaserte tjenester med 1,7 %. Den største reduksjonen i prosentandel kvinner finner vi i øvrig sentraladministrasjon med 11,5 %. For øvrig er det kun minimale forskjeller fra 2007. Det betyr at kommunen fremdeles har utfordringer knyttet til målsetningen om kjønnsbalanse.

Figur 7 (se neste side) viser en oversikt over den

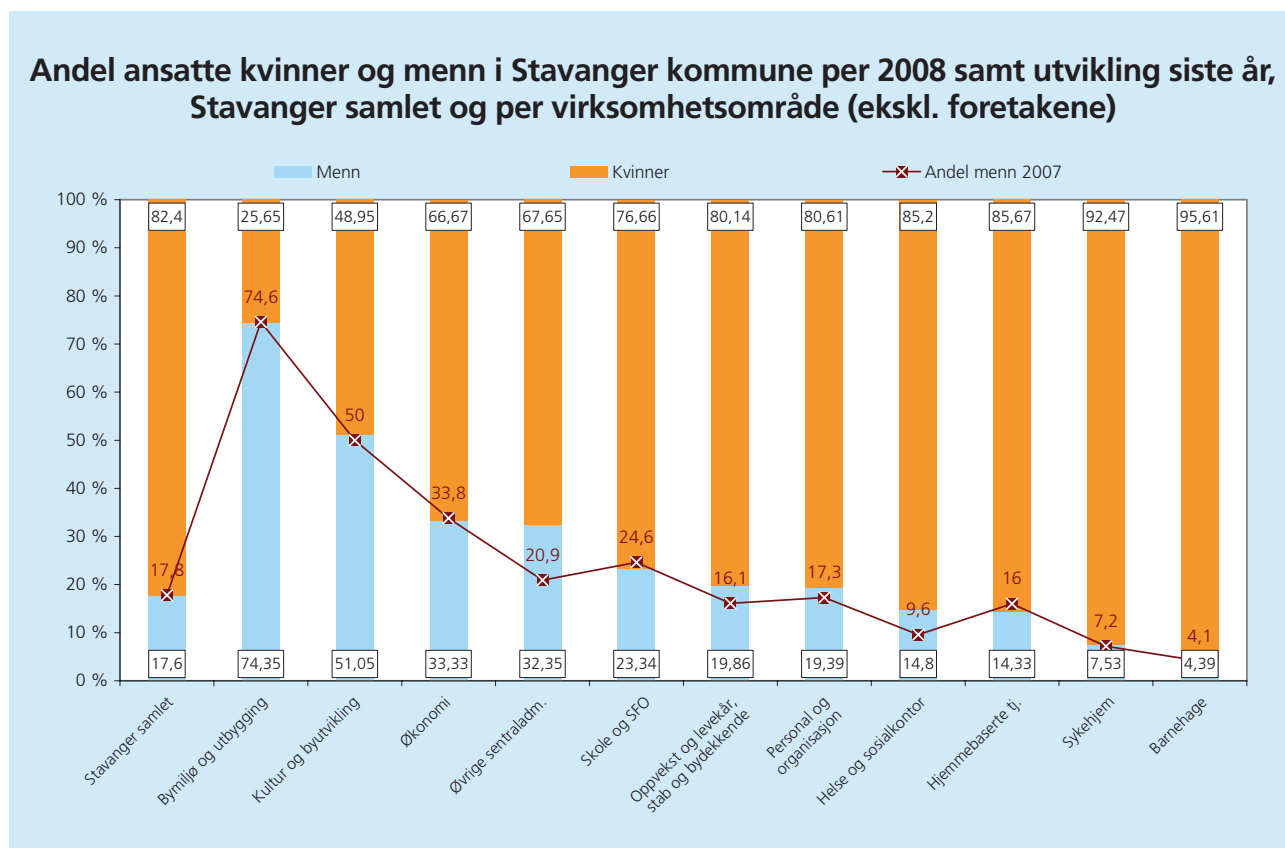
kjønnsmessige fordelingen i forhold til stillingsnivå. Kommunens toppledelse per desember 2008 av tre kvinner, deriblant er rådmann, og fire menn. I 2007 var tallene motsatt, dvs fire kvinner og tre menn.

Kvinneandelen hos virksomhetsledere og fagsjefer har økt fra 66,9 % i 2007 til 74,2 % i 2008. For denne stillingsgruppene er det en vesentlig økning i kvinneandelen og en uønsket utvikling med tanke på målsetningen om kjønnsmessig balanse.

For gruppen høgskole, undervisningspersonell, fagarbeidere og ufaglærte er tallene ikke sammenlignbare med 2007 pga forskjellig sammenstilling av gruppen. Tallene representerer de tradisjonelle kvinnedominerte yrkene og viser utfordringene med å utjevne forskjellene innen disse gruppene. For gruppen rådgivere og akademikerne er målsetningen om jevn kjønnsbalanse oppnådd.

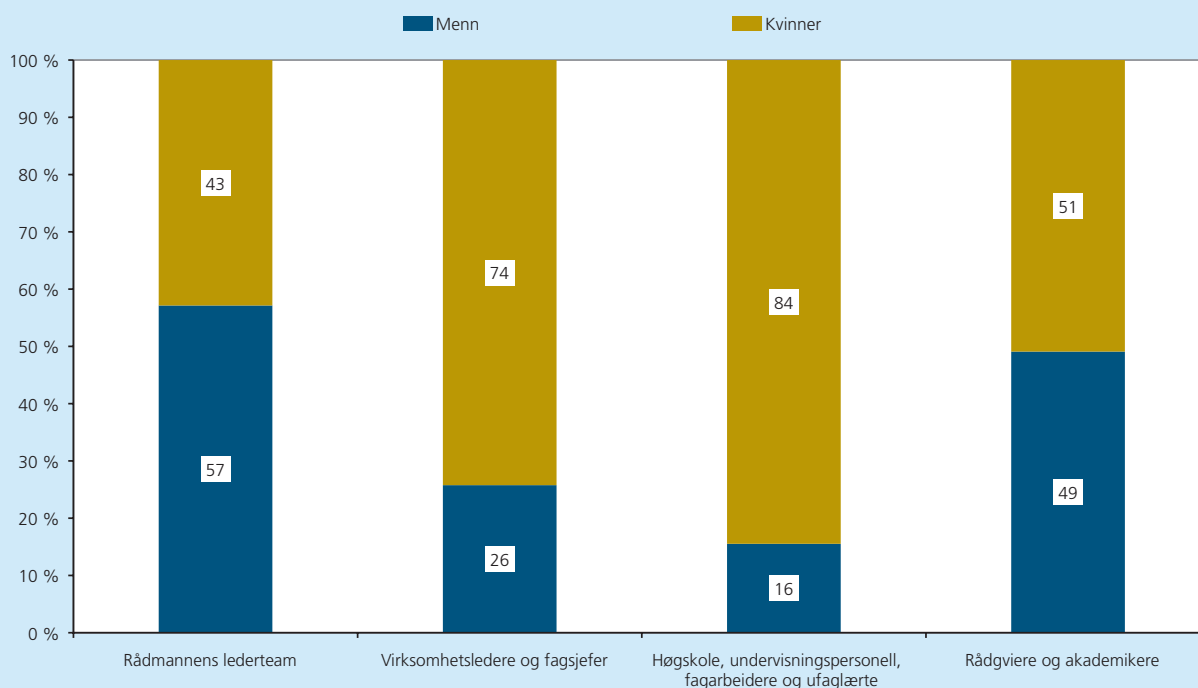
Kvinnens andel av menns lønn har steget fra 90,1 % i 2007 til 90,98 % i 2008. Det betyr at kommunen beveger seg, om noe langsomt, i ønsket retning.

Figur 8 (se neste side) viser lønn fordelt på kjønn for utvalgte stillingsgrupper. Det er ikke tatt hensyn til ansiennitetsforskjeller eller andre forhold som på-

FIGUR 6: Andel ansatte kvinner og menn per virksomhetsområde.

Andel ansatte kvinner og menn i Stavanger kommune fordelt på stillingsnivå (ekskl. foretakene)

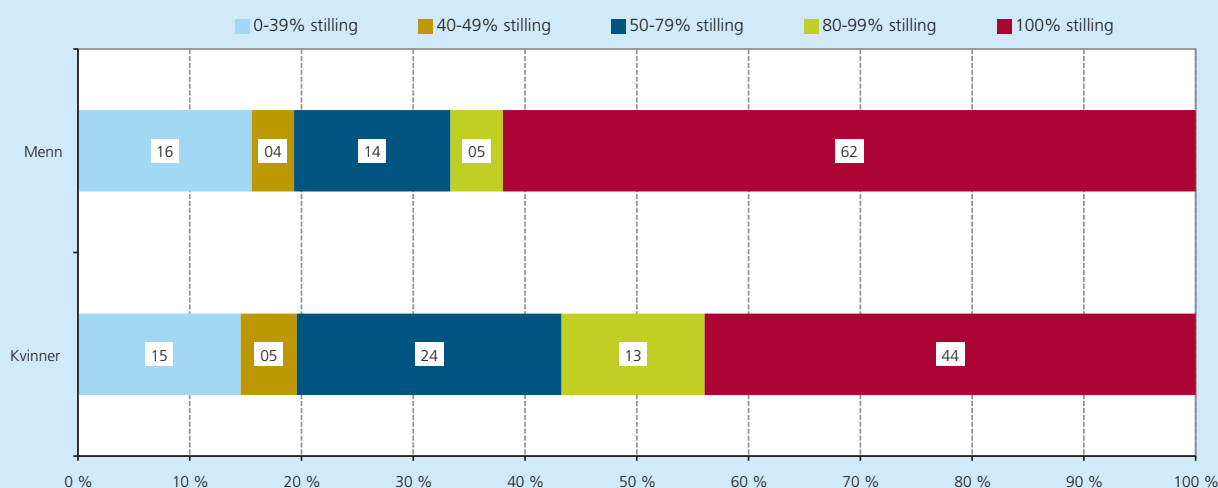
FIGUR 7: Andel ansatte kvinner og menn fordelt på stillingsnivå.

Gjennomsnittlig årslønn fordelt på kjønn innenfor utvalgte stillingsgrupper, Stavanger samlet (ekskl. foretakene)

FIGUR 8: Gjennomsnittlig årslønn fordelt på kjønn.

Stillingsprosent fordelt på kjønn, Stavanger samlet (ekskl. foretakene)

FIGUR 9: Stillingsprosent foredelt på kjønn.

virker lønnplasseringen. Det viser at det ikke er store lønnsforskjeller mellom menn og kvinner. Lønnsforskjellen for assistentgruppene skyldes at menn i disse stillingene har lavere ansiennitet enn kvinner. Dette kan bety at menn er i yrkene over en kortere tidsperiode. Mannlige ingeniører har høyere inntekt enn kvinnelige ingeniører. Dette kan forklares med at mannlige ingeniører har lenger erfaring enn kvinnelige ingeniører. Utvikling i lønnsforskjeller mellom kjønn vil bli overvåket.

Figur 9 viser at det er 66,7 % av de mannlige ansatte som innehar 80 % stilling eller høyere, tilsvarende for kvinner utgjør 56,7 %. Fra 2007 er dette en økning på henholdsvis 1,8 prosentpoeng for menn og 1,7 prosentpoeng for kvinner. Dette viser at tiltakene for å øke stillingsstørrelsen har gitt resultater uavhengig kjønn.

Organisatorisk virksomhet

De siste årene har man fått et enda sterkere fokus på helhetlig ledelse og balansert målstyring som strategisk styringsverktøy. Arbeidet synliggjøres blant annet gjennom styringskort i Basis, og i kommunens Handlings- og økonomiplan og årsberetning. I 2008 er basis videreutviklet ved at det er utviklet balanserte styringskort innenfor virksomhetsområdene. Selve IT-verktøyet er oppgradert og vil bli implementert tidlig i 2009.

Det har blitt fokusert på verdibasert ledelse i

2008. Nytt verdisett er utviklet, vedtatt og implementeringen i organisasjonen er igangsatt. Det nye lederutviklingsprogrammet, Ledelse i bevegelse, er ferdig utviklet og startet opp. Dette er viktig bidrag for å skape en felles helhetlig bedriftskultur for Stavanger kommune.

Det er igangsatt et eget prosjekt styring og ledelse for å avklare roller, ansvar og myndighet i organisasjonen. Arbeidet organiseres i delprosjekter og er under gjennomføring.

Det er ikke gjennomført større endringer av organisasjonsstrukturen. Det er iverksatt ny organisasjonsplan for ressursenter for styrket barnehagetilbud og ungdom og fritid. Etableringen av NAV-kontorene er gjennomført som forutsatt og fysisk samlokalisering er gjennomført for tre av kontorene. 15 private barnehager er overtatt i løpet av året og er implementert i driftsorganisasjonen. Det ble igangsatt et prosjekt for å se på justeringer av organisasjonsplanen for stab Oppvekst og levekår.

BRUKERNES OPPLEVELSE AV TJENESTENE

Brukerundersøkelsene som er gjennomført i 2008, bekrefter inntrykket fra året før om at brukerne i stor grad er fornøye med tjenestene kommunen leverer. Både skolefritidstilbudet og legevakten får bedre tilbakemeldinger nå sammenlignet med forrige undersøkelse. Mottakerne av pleie- og omsorgstjenester opplever å bli møtt med høflighet og respekt, og elevene trives i Stavangerskolen. Avlastningsboligene får gode skussmål, mens bofellesskapene for personer med psykisk utviklingshemming har en del utfordringer. Innen levekårsområdet ønsker brukere og pårørende mer informasjon og medvirkning. I 2008 var 86 prosent av de spurte fornøye eller svært fornøye med kommunens renovasjonstjenester.

Brukerundersøkelser er et sentralt styringsverktøy blant ulike former for tilbakemeldinger fra kommunens brukere. Brukermedvirkning er viktig for å forbedre tjenestene våre. Stavanger kommune har tatt i bruk et stort omfang av brukerundersøkelser, og en del av dem gjennomføres med årlig eller toårlig syklus. En klar hovedvekt av undersøkelsene relaterer seg til tjenesteområder innenfor Oppvekst og levekår. Bymiljø og utbygging utvidet i 2008 sine brukerundersøkelser med en idrettsundersøkelse.

Innbyggerservice

Innbyggerne henvender seg til Stavanger kommune via flere kanaler. Stavanger kommune ble kåret til en av landets beste e-kommuner under

KS' IKT-forum i 2008, og videreutvikling skal føre til flere forbedringer. Organisasjonen ønsker å gjøre egne nettsider til en mer brukervennlig og effektiv kommunikasjonskanal, og satte i 2008 i gang et omfattende nettutviklingsprosjekt. En undersøkelse utført av Renovasjonen i 2008, viste at stadig flere søker informasjon om renovasjonen på internett.

Stadig færre besøker kommunens service-torg, men tar i stedet kontakt per telefon, e-post og elektroniske henvendelser via internett. Telefonstatistikken for 2008 viser totalt 171.141 henvendelser via kommunens hovednummer 04005. 88 prosent av anropene ble besvart, dette er en forbedring i forhold til året før. Gjennomsnittlig responstid var 36 sekunder.

Stavanger kommune etablerte i februar 2008 gratis trådløst internett i sentrum, et tilbud til alle

som ønsker å logge seg på internett når de besøker byen. Stavanger ønsket å tilby dette til sine innbyggere i kulturhovedstadsåret. I overkant av 7 200 unike brukere har benyttet seg av pålogging på det trådløse nettet. Til sammen har det vært nær 26 000 pålogginger, og enkelte viser seg å være ivrige brukere av kommunens nett. Pilotprosjektet vil bli evaluert i 2009.

Servicetorget satte senhøsten 2008 i gang et nytt tilbud om gratis juridisk bistand til byens innbyggere. Tiltaket har vært populært, og det skal vurderes om dette blir et permanent tilbud.

Servicetorget driver også kommunens gjeldsrådgivning. Det har i løpet av 2008 ikke vært registrert noen økning i antallet personer som ber om gjeldsrådgivning.

Det ble i 2008 satt i gang et omfattende forberedende arbeid til innbyggerundersøkelsen som gjennomføres februar 2009. Undersøkelsen vil søke å gi svar på hva innbyggerne mener om flere sider av det å bo og leve i Stavanger. Den vil også være utgangspunkt for medvirkningsopplegget knyttet til kommuneplan 2010–2025.

Trender i brukernes vurdering

Brukerundersøkelsene er tilpasset det enkelte virksomhetsområde og gjør det enkelte ganger vanskelig å sammenligne på tvers av fagfelt. Likevel dekker mange av kommunens undersøkelser de samme områdene som servicenivå, informasjon og brukermedvirkning, i tillegg til en vurdering av den samlede opplevelsen av tjenesten. Det er derfor mulig å se etter generelle trender uavhengig av tjenestetype.

Resultater fra brukerundersøkelsene utgjør sentral styringsinformasjon både for den enkelte virksomhet og på rådmannsnivå. Det er viktig å sikre at brukerne i etterkant blir gjort kjent med resultatene. Formidling av informasjon av resultater og felles dialog i oppfølgingsarbeidet gir gode muligheter for brukerorientering. Virksomhetene har valgt ulike løsninger for involvering av ansatte og brukere i fortolkning og oppfølging av resultatene. Eksempler er driftsstyrer på skolene, SU (samarbeidsutvalget), personalmøter og foreldremøter i barnehagene og brukerråd og personalmøter på sykehjem og i hjemmetjenesten.

Rådmannen vil understreke betydningen av å finne hensiktsmessige former for å gi tilbakemeldinger om

resultater fra undersøkelsene til bl.a. brukerne. Hvilke fora som benyttes for å gi tilbakemeldinger varierer med tjenestetype og brukergruppe. Alt fra oppslag av plakater på helse- og sosialkontorene, presentasjon på hjemmesider i forbindelse med skolekartlegginger, brev til hjemmetjenestens brukere samt grafiske framstillinger i møter.

Resultater

Videre i kapitlet presenteres resultater fra den enkelte brukerundersøkelse ved hjelp av en grafisk framstilling som viser oppnådd gjennomsnittsverdi per tema/indikator sammenholdt med fastsatt mål. Resultatene presenteres på en normert vurderingskala fra 0 til 100 poeng (kalt basispoeng), hvor 0 er den laveste verdien og 100 er den høyest oppnåelige verdien.

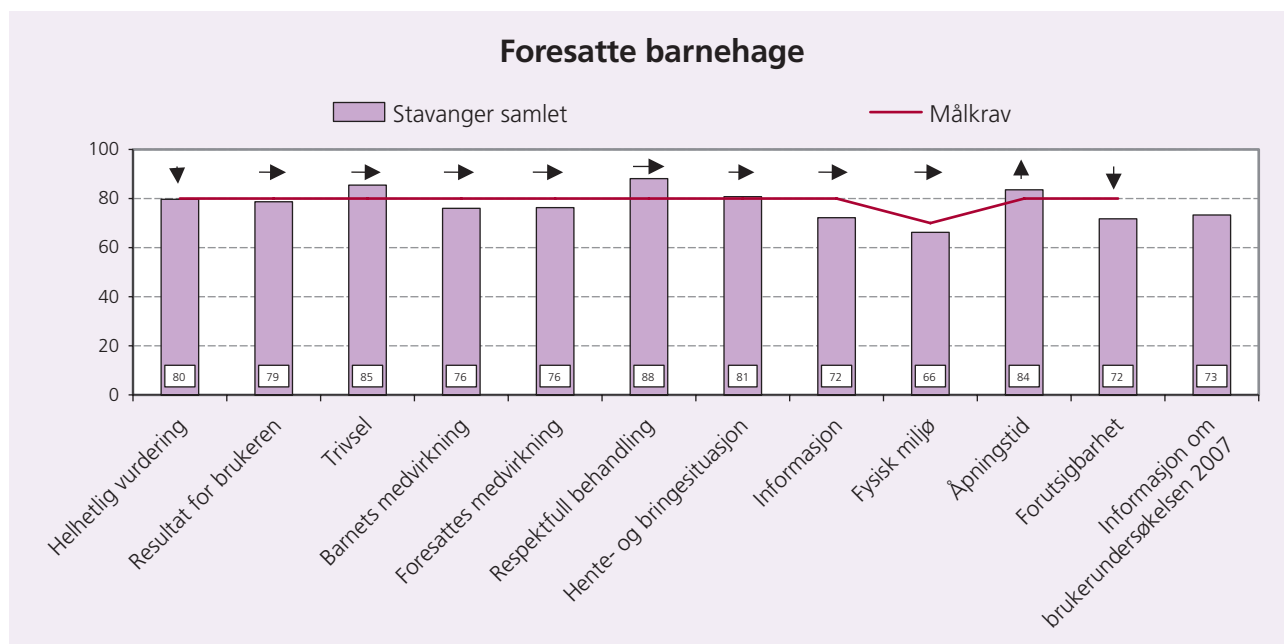
I grafene presenteres resultater ved gjennomsnittlig oppnådd verdi per tema i undersøkelsen. Gjennomsnittsverdien beregnes ut fra brukernes besvarelse av en gruppe spørsmål som har til hensikt å få fram opplevelse av det aktuelle temaet. Hvert tema er representert ved en søyle, hvor gjennomsnittsverdien også er oppgitt. Fastsatt mål for brukertilfredshet er markert ved et punkt og en linje. Innen skoleområdet er det kun fastsatt målkrav i forhold til de mest sentrale tema, dvs. indikatorer som inngår i virksomhetenes styringskort.

For de undersøkelser og tema hvor vi har sammenlignbare resultater fra tidligere kartlegginger, er utvikling siden forrige måling indikert med en pil. Utviklingstrend markeres da ved retning på pilen. Det er her viktig å understreke at de grafiske presentasjonene kun gir opplysninger om utviklingsretning og ikke graden av en eventuell endring. Viktige forutsetninger for en god utnyttelse av brukerundersøkelsene er en høy svarprosent i tillegg til at indikatorene må være relevante, tydelige, målbare, aksepterte, påvirkbare og tolkbare.

For en mer detaljert beskrivelse av resultater fra undersøkelsene, utvikling siden forrige måling samt oppfølgingsarbeid, vises det til kommentarene i de virksomhetsspesifikke styringskortene (se eget dokument).

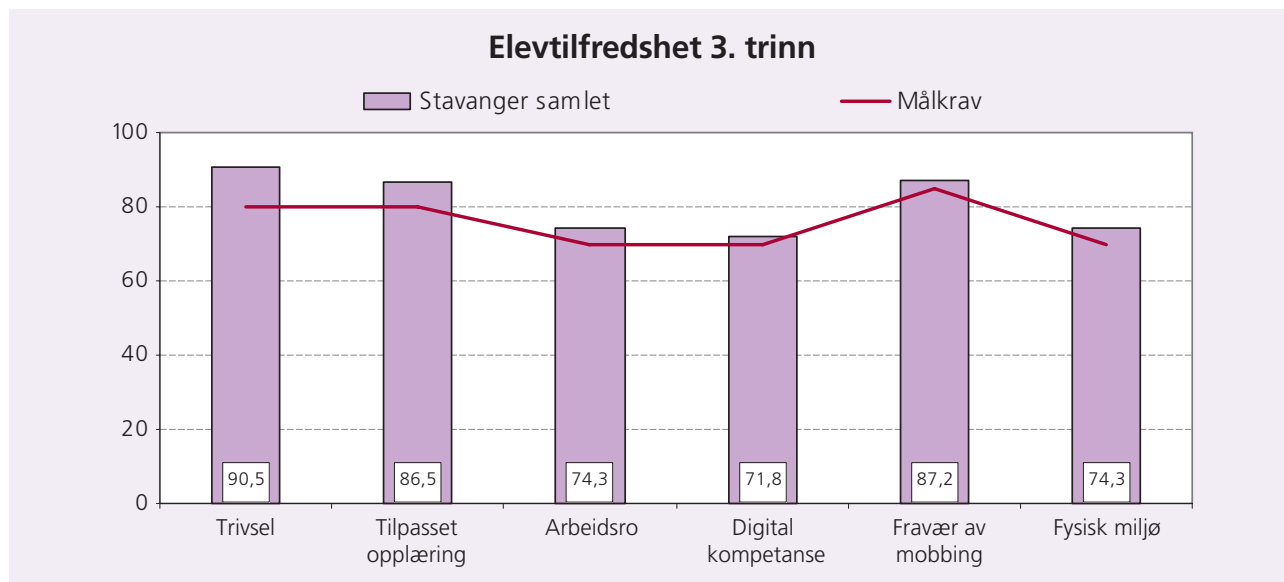
Brukertilfredshet per tjenesteområde

Oppvekst

Kartlegging av brukernes tilfredshet med barnehagetilbudet ble gjennomført blant foresatte til samtlige barn med barnehageplass i Stavanger, både private og kommunale. Resultatene fra årets brukerundersøkelse i barnehagene viser høy grad av tilfredshet blant brukerne. Svarprosenten var 68,4 % i 2008, mot 72,7 % i 2007. Sammenlignet

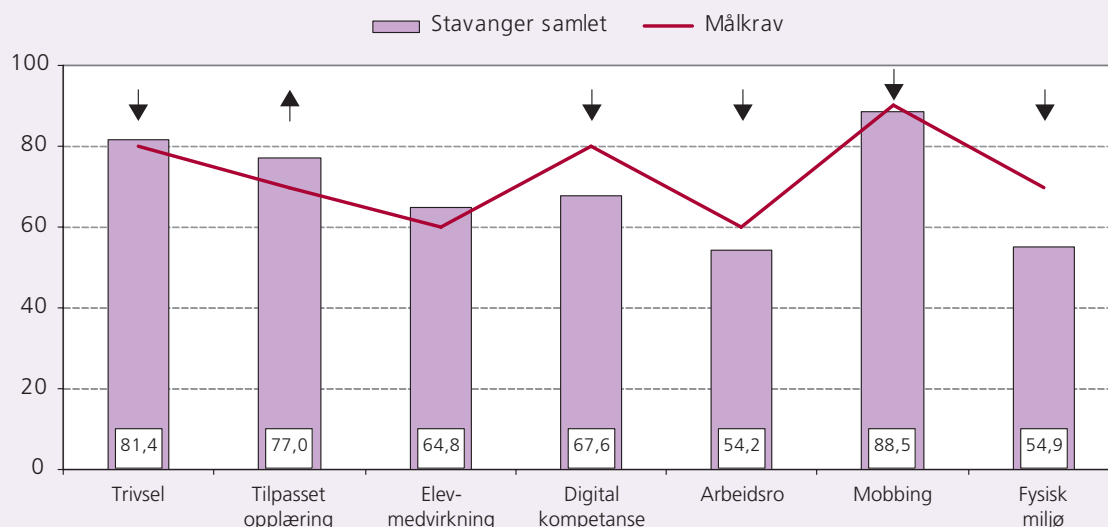
med 2007-resultatene er det små forskjeller. Fire av indikatorene er over målkravet. Best resultat finner vi på indikatoren respektfull behandling med 88,2 basispoeng, deretter trivsel på 85,5, åpningstid på 83,6 og hente- og bringesituasjonen på 80,8. Forbedringsområdene knytter seg til fysisk miljø og forutsigbarheten i barnehagetilbudet.

Det gjennomføres årlig en spørreundersøkelse blant alle elever på 3. årstrinn der elevene får si sin mening om ulike sider ved opplæringstilbudet. Foreliggende resultater viser høy grad av tilfredshet på alle områder som omfattes av undersøkelsen. Samtlige indikatorer skårer over det ambisjonsnivå

Stavanger kommune har satt som «tilfredsstillende nivå.» Elevene trives og er godt fornøyde med sitt opplæringstilbud. Årets spørreskjema er revidert i forhold til forrige undersøkelse. Det er derfor ikke mulig å sammenligne utvikling fra 2007 til 2008.

Elevtilfredshet 7. trinn

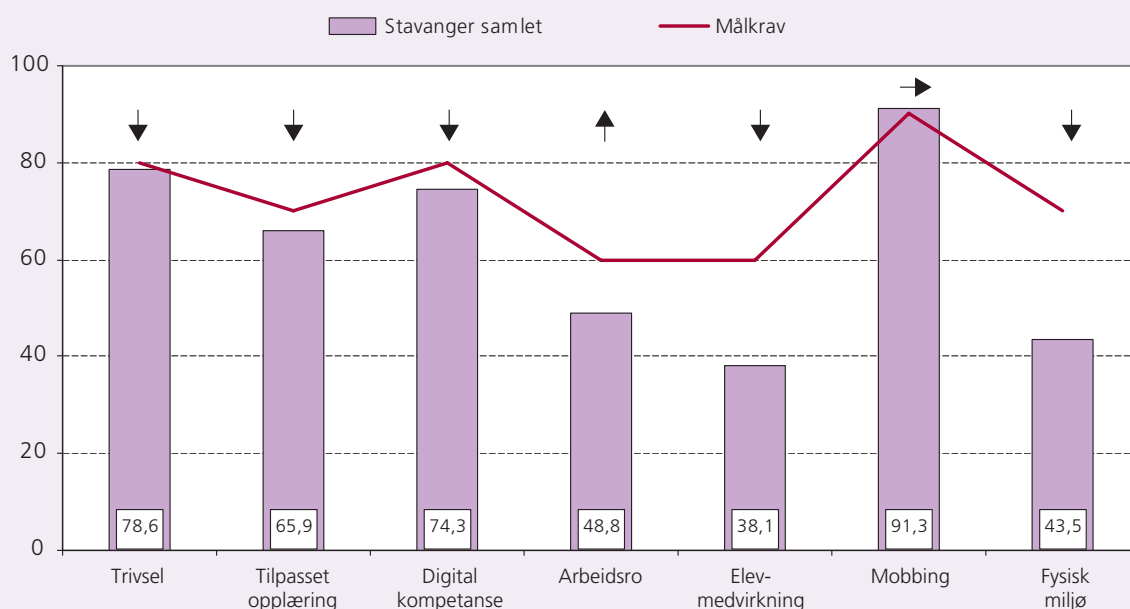

Resultater fra kartleggingen av elevtilfredshet på 7. trinn er hentet fra Utdanningsdirektoratets nettbaserte undersøkelse som gjennomføres årlig i vårsemesteret blant alle elever på 7. trinn.

Av figuren framgår det at elevene trives på skolen og gir uttrykk for at opplæringen i stor grad

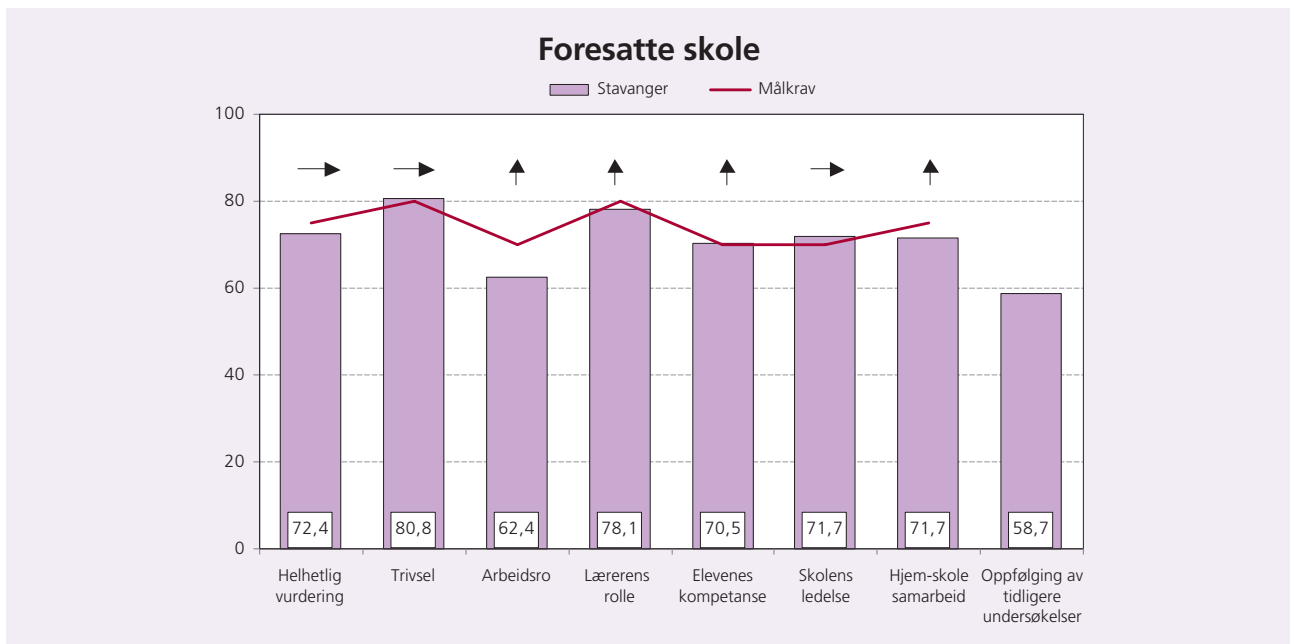
er tilpasset deres evner og interesser. Indikatorene arbeidsro og fysisk miljø oppnår lavest skårer. Dette var tilfellet i 2007 også. Områdene følges derfor spesielt opp av både skolene og Stavanger eiendom som eier skolebyggene.

Elevtilfredshet 10. trinn

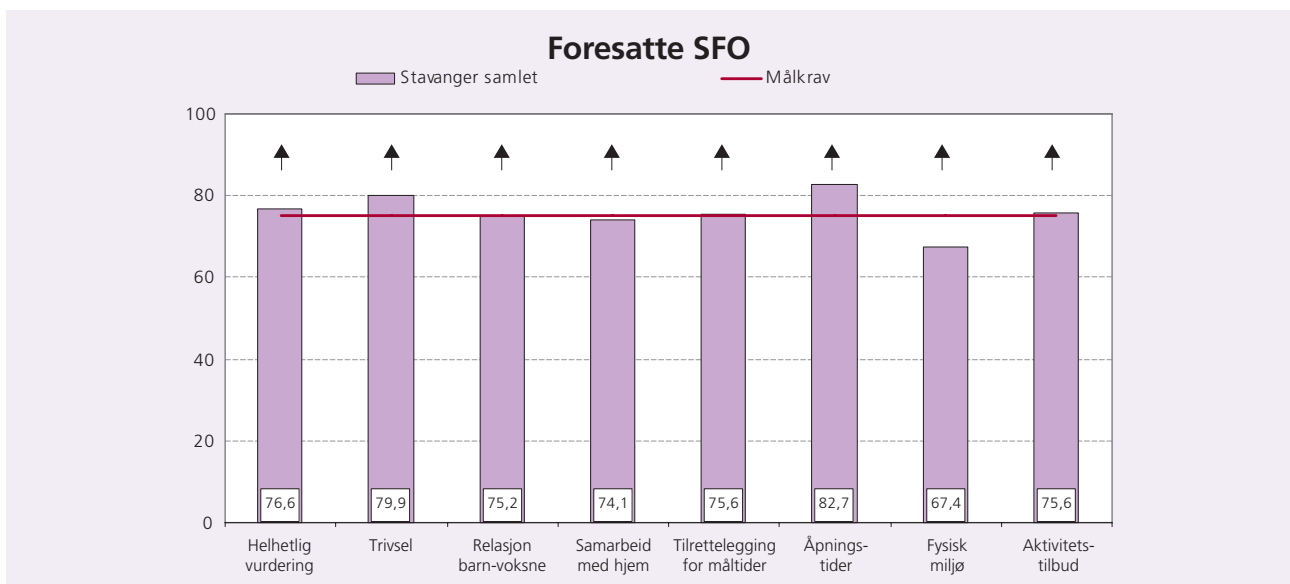
Resultater fra kartleggingen av elevtilfredshet på 10. trinn er hentet fra Utdanningsdirektoratets nettbaserte undersøkelse som gjennomføres årlig i løpet av vårsemesteret blant alle elever på 10. trinn. Figuren viser at elevene på 10. trinn trives på skolen. Det er også positivt at elevene i 2008 som i 2007

rapporterer om fravær av mobbing. Også på dette årstrinnet er det for øvrig indikatorene arbeidsro og fysisk miljø som skårer lavest – sammen med området elevmedvirkning. Den enkelte skole følger opp egne utfordringer, bl.a. i forhold til arbeidsro, med ulike tiltak.

Foreldreundersøkelsen ble gjennomført i desember 2007 blant foresatte med barn på 3., 6. og 9. årstrinn ved alle grunnskolene i Stavanger. Resultatene viser at de foresatte er godt fornøyd med sine barns opplæringstilbud. Grad av foresatte-tilfredshet har økt med 1–2 basispoeng i forhold til forrige foreldreundersøkelse. Spesielt positivt er det at svarprosenten har steget fra 47 til 66 prosent.

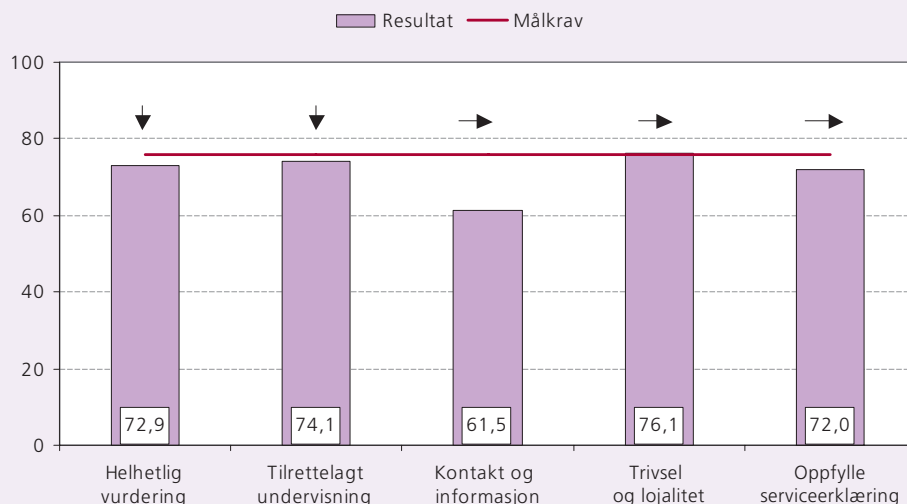
Trivsel, elevenes kompetanse og skolens ledelse får skårer over kommunens målsetting. De foresatte er minst fornøyd med arbeidsro, men også dette har bedret seg siste år. Skolene legger fram alle resultater for eget driftsstyre og finner tiltak tilpasset den enkelte skoles utfordringer. For øvrig samsvarer ikke nødvendigvis foresattes oppfatning med elevenes og lærernes opplevelse av ro/uro.

Kartleggingen av tilfredshet med skolefritidstilbudet i Stavanger ble gjennomført i november 2008 blant foresatte til elever på 2. årstrinn som benyttet skolefritidsordningen. Resultatene for Stavanger samlet viser at de foresatte er godt fornøyd med det tjenestetilbudet som gis. I forhold til undersøkelsen i 2007 har grad av tilfredshet økt på alle indikator-

områdene. For indikatorene aktivitetstilbud og tilrettelegging for måltider utgjør økningen hele 5 basispoeng. Det er jobbet målrettet med å synliggjøre aktivitetstilbudet for de foresatte mer enn med å utvide det. Det fysiske miljøet er fortsatt et forbedringsområde.

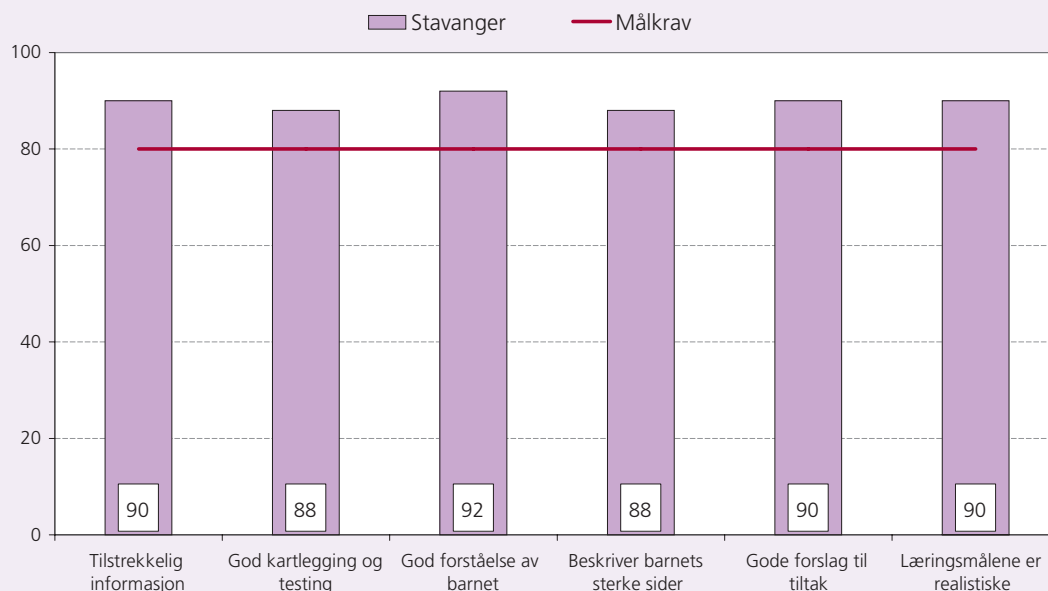
Foresatte Kulturskolen

Kulturskolen gjennomførte i begynnelsen av april 2008 en undersøkelse blant elevenes foresatte. 573 personer besvarte undersøkelsen. Dette utgjør en svarprosent på 37, ned fra 44 ved forrige undersøkelse. De foresatte er mest fornøyde med opplevelse av sitt barns trivsel, og gir også uttrykk for at

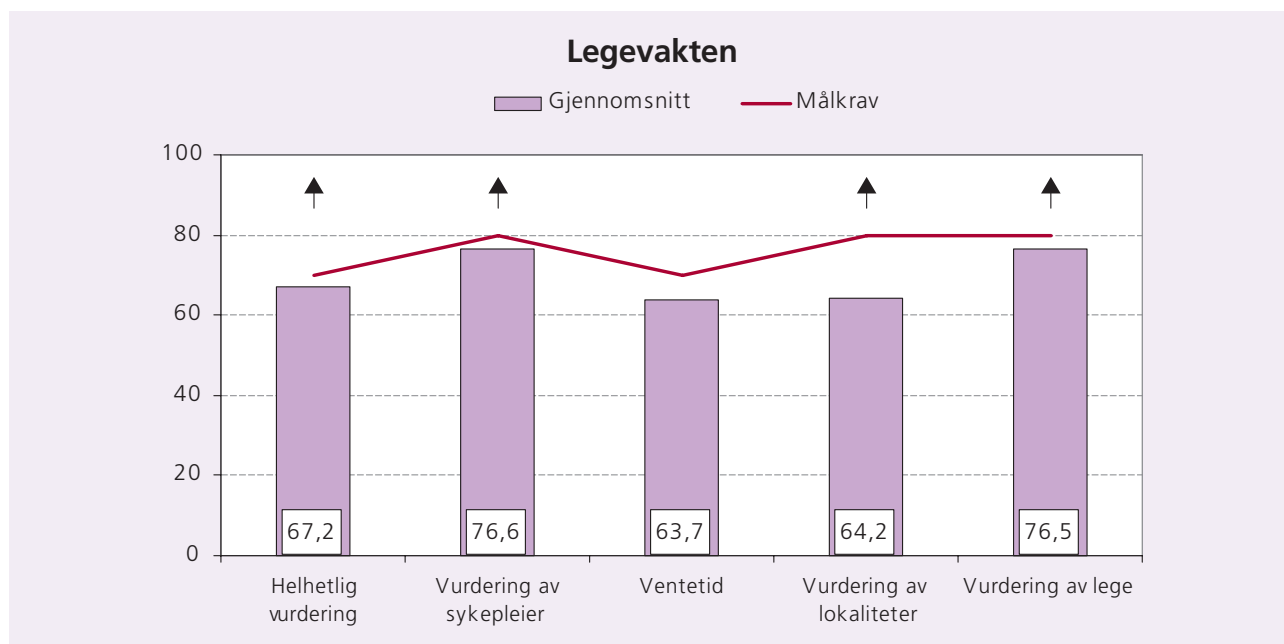
undervisningen i stor grad er tilrettelagt for det enkelte barn. Informasjon om undervisning, kontakt med lærer og informasjon om andre aktiviteter ved Kulturskolen er forbedringspunkter. Resultatene er ganske stabile i forhold til forrige undersøkelse i 2005.

PPT

PP-tjenesten foretar løpende sakkyndige vurderinger, og gjennomfører på bakgrunn av dette undersøkelser av foresattes vurderinger. Alle indikatorene ligger godt over målkravene. Særlig har tilfredsheten med tilstrekkelig informasjon økt, sammen med god forståelse av barnet og vurderingen om

læringsmålene er realistiske. Kartlegging og testing, beskrivelse av barnets sterke sider og gode forslag til tiltak skårer fremdeles høyt og jevnt.

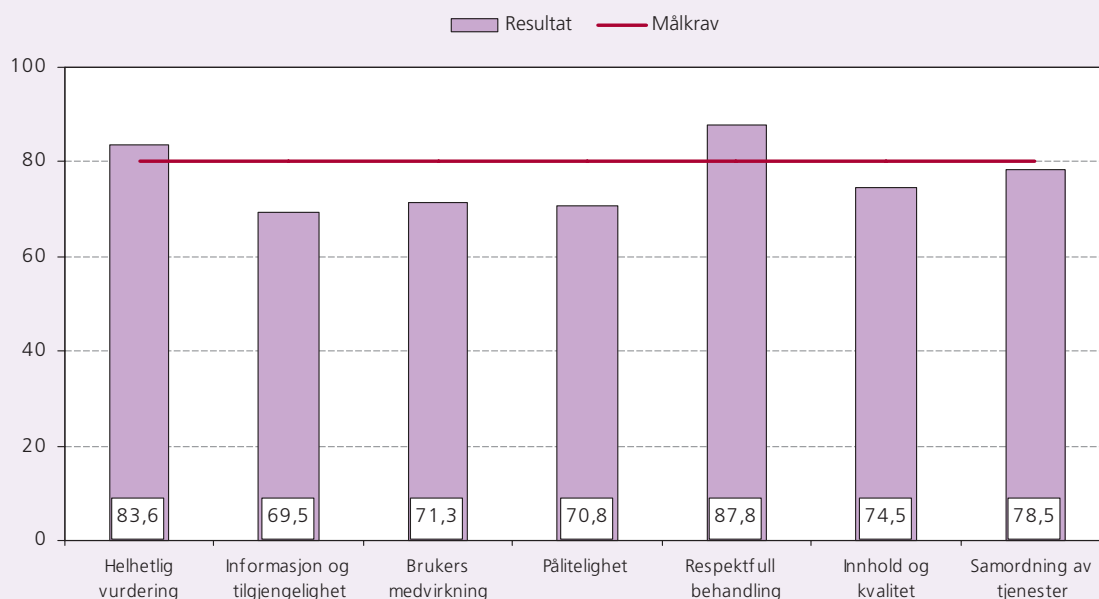

Brukerundersøkelsen ved Legevakten ble gjennomført våren 2008 med en svarprosent på 31%. Spørreskjemaet ble som ved forrige undersøkelse (2006) sendt ut i posten til alle som møtte opp på legevakten i en viss periode, i år 12.–20. april. Tross samme metodiske opplegg var svarprosenten lavere i 2008 enn i 2006, hhv. 43,6 og 31%. Stavanger kommune har satt en nedre grense for svarprosent i sine brukerundersøkelser på 30, svarprosent over dette regnes som å gi representative resultater.

Brukernes tilbakemeldinger har gått opp på alle indikatorer siden forrige undersøkelse. Helhetlig vurdering av tjenesten er gått opp fra 63,2 % til

67,2 %. Det brukerne er minst fornøyde med, er ventetid og lokalteter. Vurderingen av lokalteter er likevel klart bedre enn sist, og det er parkeringsforhold og tilbud på venterom som drar opp snittet sammenlignet med forrige undersøkelse. Når det gjelder ventetid, kan man anta at de pasientene som ikke har behov for øyeblikkelig hjelp, drar ned skåren. Forventningene hos pasientene kan også spille inn. Vurdering av leger og sykepleiere har gått opp med flere basispoeng siden forrige undersøkelse, og samlet sett er det altså en positiv trend på alle de målte områdene.

Hjemmesykepleie

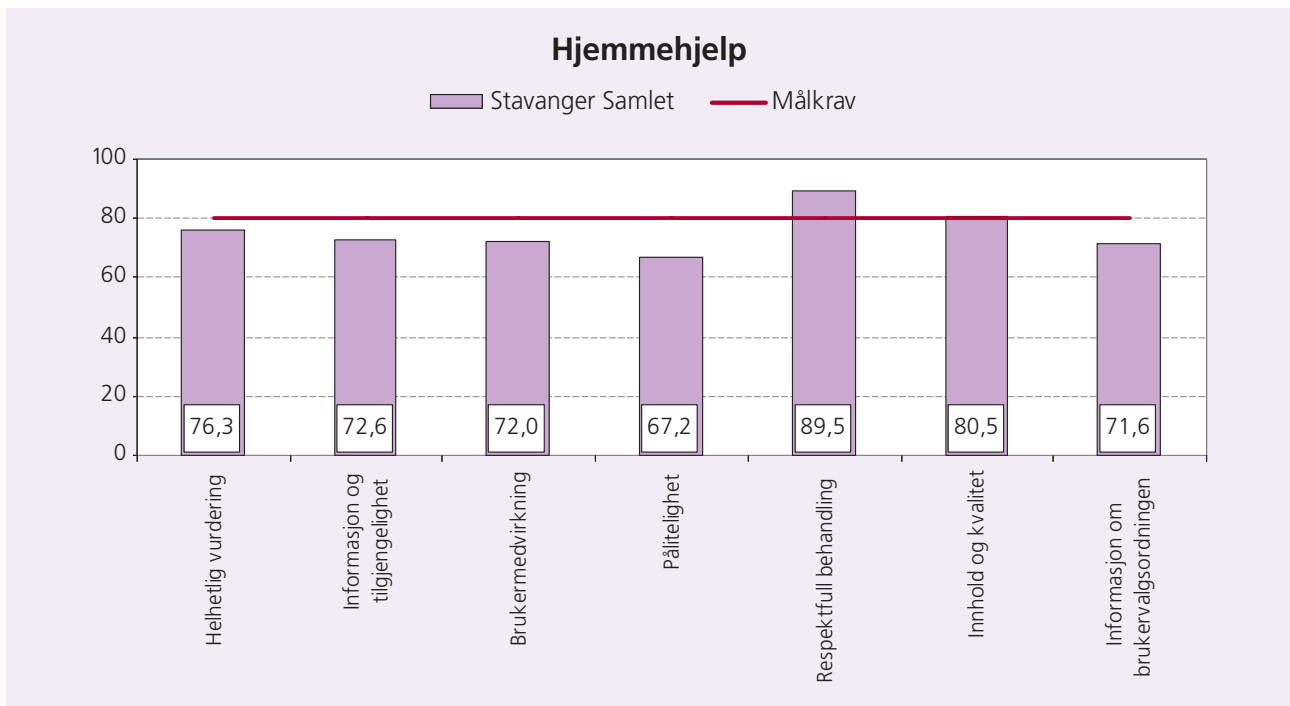

Stavanger kommune gjennomførte i 2008 tre separate undersøkelser i tilknytning til hjemmebaserte tjenester, der brukerundersøkelsen om hjemmesykepleie var én av dem. Tidligere gjennomførte kommunen en felles undersøkelse for hjemmehjelp og hjemmesykepleie. I og med splittingen kan ikke tilbakemeldingene sammenlignes med tidligere undersøkelser. Om lag 1.000 brukere fikk tilbud om å delta i hjemmesykepleieundersøkelsen våren 2008, vel 34 % svarte.

Resultatene fra brukerundersøkelsen viser at kommunen har forbedringspotensial, men også at brukerne samlet sett er godt fornøyde. Helhetlig vurdering skårer nærmere 84 av 100 poeng, noe som ligger over målkravet som Stavanger kommu-

ne har satt om brukertilfredshet på 80 poeng eller mer.

Brukerne opplever i stor grad å bli møtt og behandlet med respekt. Forbedringspotensialet ser ut til å være størst når det gjelder informasjon og tilgjengelighet, pålitelighet og brukers medvirkning. På alle disse områdene ligger skårene rundt 70 av 100 poeng. Det betyr fortsatt at mange av brukerne er fornøyde, men det er et stykke fra kommunens egne ambisjoner for de tjenestene som leveres. Der kommunen kommer dårligst ut, er i forhold til faste personer som kommer hjem til brukerne. Som oppfølging av undersøkelsen jobbes det med at brukerne skal få færre ansatte å forholde seg til samt med en serviceerklæring for tjenesten.

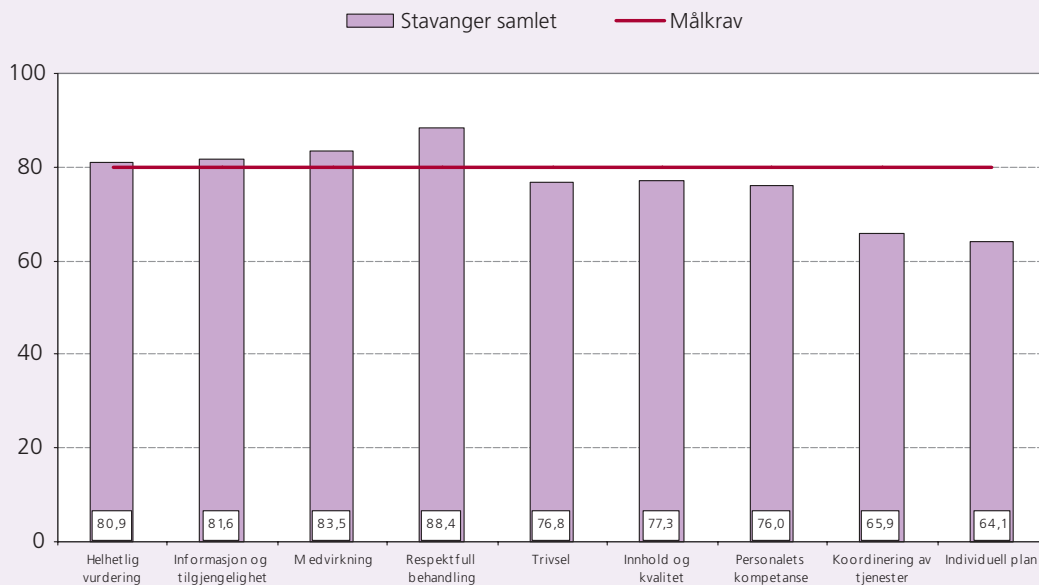

For første gang etter innføringen av brukervalg i hjemmehjelpstjenesten gjennomførte Stavanger kommune høsten 2008 en postal brukerundersøkelse blant dem som får hjemmehjelp. Hjemmehjelpstjenesten omfatter rengjøring, vask av klær, sengetøyskift o.l. Svarprosenten i undersøkelsen ble 50, og både kommunal og ekstern leverandør ble vurdert.

Brukerne er godt fornøyde med innhold og kvalitet på tjenesten. De opplever at de ansatte gjør en god jobb og at de får en bedre hverdag. De gir også spesielt gode tilbakemeldinger på det å bli møtt med høflighet og respekt. Forbedringspotensialet er størst når det gjelder påliteligheten, og da sær-

lig det å få beskjed når det kommer en annen enn den faste hjelperen og det å få tilbud om erstatningsdag. Brukernes samlede vurdering av tjenesten ligger for øvrig på 76 av 100 poeng, noe som er litt lavere enn Stavanger kommunes målsetting om brukertilfredshet på 80 eller mer. Resultatene viser at ekstern leverandørs brukere til dels er mer fornøyde enn brukerne som får hjemmehjelp fra kommunal utfører. Tilbakemeldingene fra brukerne følges bl.a. opp gjennom utarbeidelse av brosjyre, informasjon om hvem som er ens faste hjelper og fokus på tydelighet i beskjeder som gis om endring av hjemmehjelper.

Avlastning i bolig

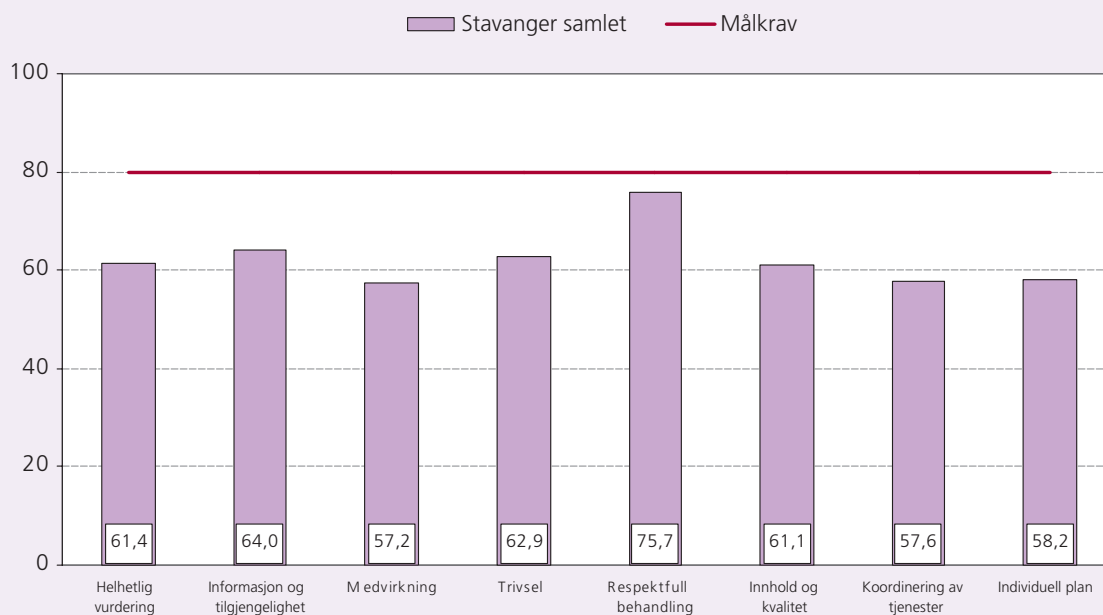

Stavanger kommune gir tjenester til familier med særlig tyngende omsorgsarbeid, for eksempel som følge av et barns fysiske eller psykiske funksjonshemming. Ett av tilbudene er avlastningsopphold i bolig. Brukertilfredsheten med avlastningsboligene ble kartlagt for første gang i en postal undersøkelse i oktober 2008.

75 prosent av brukerne svarte på undersøkelsen. Samlet sett er brukerne godt fornøyd med tjenesten. Helhetlig vurdering, informasjon og tilgjengelighet, brukers medvirkning og respektfull behandling ligger alle over målsettingen. Utførerleddet får

svakest tilbakemelding på personalets kompetanse, men brukertilfredsheten er likevel på 76 av 100 her. Koordinering av tjenester samt utarbeidelse og oppfølging av individuell plan relaterer seg mer til helse- og sosialkontorene (bestillerkontorene) enn til utførerne. Brukerne er minst fornøyd med disse sidene ved tjenestetilbudet, og forbedringspotensialet er størst med hensyn til oppfølgingen av individuell plan. Kommunen arbeider med dette gjennom en egen arbeidsgruppe, og en internett-basert versjon av individuell plan vil bli innført i 2009.

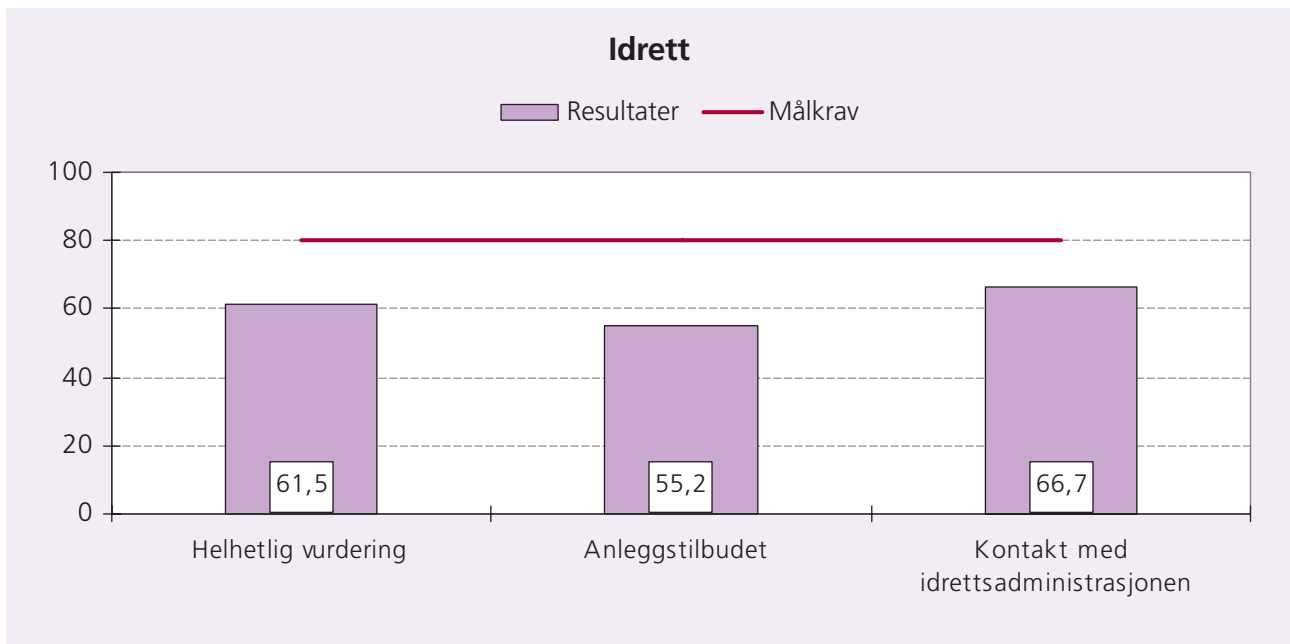
Pårørende, bofellesskap for psykisk utviklingshemmede

Senhøsten 2008 gjennomførte kommunen sin første kartlegging av pårørendes tilfredshet med bofellesskap for psykisk utviklingshemmede. Kartleggingen var ett av flere elementer i en oppfølging av fylkesmannens tilsyn med Stavanger kommunes tjenestetilbud til psykisk utviklingshemmede. Spørreskjema ble sendt ut til samtlige pårørende, og svarprosenten ble 72.

Kommunen har et forbedringspotensial på alle punktene som ble undersøkt. De pårørende er mest tilfredse med at de behandles med respekt, det viser denne undersøkelsen og for øvrig også de andre

undersøkelsene på levekårsområdet. Medvirkning omfatter både beboers og pårørendes muligheter for medvirkning, og det er brukers medvirkning som de pårørende er mest kritiske til. Aktiviteter i og utenfor bofellesskapet er den delen av innholdet og kvaliteten på tjenesten som tydeligst bør utvikles. Informasjon overfor pårørende er også et klart forbedringsområde. Brukersamtalen som gjennomføres i sykehjem, vil bli tilpasset brukere som får tjenester i eget hjem og innført i bofellesskapene. I tillegg vil en internettbasert løsning i forhold til individuell plan bli etablert.

Bymiljø og utbygging

Idrettsundersøkelsen ble gjennomført for første gang høsten 2008. Undersøkelsen kartla tilfredshet med idrettsanlegg og kontakt med idrettsadministrasjonen. Spørreskjema ble sendt ut til ledere i de organiserte idrettslagene, fordelt på alle bydelene. Svarprosenten ble 74,3 prosent. Brukerne er mest fornøyde med kontakten med kommunen og noe mindre fornøyde med idrettsanleggene. Dialog med idrettsadministrasjonen og møte med saksbehandler trekker opp snittet når det gjelder kontakt med idrettsadministrasjonen. I forhold til anleggstilbudet knytter utfordringene seg særlig til garderobeforhold og vedlikehold av anleggene.

Renovasjon

I en undersøkelse gjennomført av Barometer Markedsanalyse i desember 2008 viste resultatene at 86 prosent av de spurte svarte at de er fornøyde eller svært fornøyde med renovasjonstjenestene i Stavanger. Renovasjonen skårer også høyt på den kommunale informasjonen som gjelder sortering, innsamling og behandling av husholdningsavfallet, 83 prosent er fornøyde eller svært fornøyde med informasjonen. Siden 2003 er samme type spørsmål stilt i undersøkelsen, og fornøydetsgraden har jevnt ligget på over 80 prosent. I 2008 ble det utdelt to versjoner av kildesorteringskalenderen, en kortversjon på ett ark og en fullversjon med mange ark. I undersøkelsen ble det sjekket ut hva som ble mest brukt av abonnentene. 41 prosent svarte at

de brukte kortversjonen, 25 prosent fullversjonen, 18 prosent brukte ingen av dem, mens 6 prosent brukte begge deler.

Vann og avløp

Vann og avløp fikk i 2008 resultater på brukers tilfredshet basert på en ny utgave spørreundersøkelse, utviklet av NORSK VANN i samarbeid med flere kommuner. Svarprosenten var ca. 25 prosent i et undersøkelsesopplegg med valgfri svarmetode (papir eller e-post). Service/tilgjengelighet samt informasjon utpekte seg som tema som må følges opp. Videreføring av serviceerklæringer vil være ett slikt tiltak. Svarprosenten er lav, og det må vurderes om valgt besvarelsesform er den som sikrer best respons på spørreundersøkelsen.

Annen brukermedvirkning

Brukersamtaler i sykehjem

Rogaland Revisjon IKS gjennomførte i 2007 forvaltningsrevisjon av sykehjemstilbudet i Stavanger, med fokus på kvalitetssystemet og på mottak av nye beboere, og bystyret behandlet rapporten i januar 2008. Som oppfølging av revisjonen ble utprøving av prosedyre for tverrfaglig brukersamtale gjennomført i et pilotprosjekt med deltakelse fra fire sykehjem i 1. kvartal 2008. Etter evaluering og revi-

sjon ble systematisk bruk av brukersamtalen innført for alle sykehjem fra 2. kvartal 2008.

I løpet av 2008 er det gjennomført 351 brukersamtaler for beboere med langtids plass i sykehjem. Hensikten med den tverrfaglige brukersamtalen er å involvere bruker og pårørende i systematisk vurdering av tilbudet og derigjennom aktivt delta i utformingen av eget tjenestetilbud, avklare brukers/pårørendes forventninger til sykehjemsoppholdet og informere om tilbudet samt etablere samarbeid og god kommunikasjon mellom bruker, pårørende og ansatte. Det er utarbeidet skjema for brukersamtalen, og årskontroll ved lege samt oppdatering i henhold til forskrift for kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten er samordnet med brukersamtalen.

Brukersamtalen skal gjennomføres med beboer og/eller pårørende to ganger i året.

Klager

I KBU-styret er det fremmet 43 klager på plansaker i løpet av 2008 (inkl. svar fra Fylkesmannen).

I 2008 behandlet formannskapet som klagenemd 27 klagesaker. Dette er på nivå med året før. Formannskapet er klagenemd for ikke-lovpålagte ytelser, og i 2008 kom klager i forhold til kommunal oppreisningsordning inn som en ny type klage. De øvrige klagesakene dreide seg om kommunal bolig, diverse i forhold til kommunehelsetjenesteloven og parkeringskort for funksjonshemmede.

RESSURSUTNYTTELSE OG TJENESTELEVERANSE

I 2008 satte innbyggerne i Stavanger ny rekord i kildesortering. Etableringen av fire NAV-kontorer og av intermedieravdeling på Stokka sykehjem var viktige milepæler på levekårsområdet. Stavangerskolens innhold, kvalitet og utfordringer fikk ekstra fokus i en generaldebatt i bystyret. Arbeidet for full barnehagedekning hadde høy prioritet. I oktober 2008 kunne Stavangers innbyggere for første gang følge bystyremøtet direkte på web-TV.

Effektiv ressursutnyttelse

Vi skal balansere kravene til produksjonsforbedringer med kravet om å opprettholde et godt nok kvalitetsnivå. Arbeidsprosesser i Stavanger kommune sier noe om produsert volum og utnyttelsesgrad i forhold til ressursinnsats og produktivitet. Vi skal ha fokus på effektivitet og produktivitet, og samtidig opprettholde kvaliteten på tjenestene. Utfordringen på virksomhetsnivå blir å framskaffe data som gjør det mulig å sammenligne pris og kvalitet innen kommunen slik at vi kan identifisere hvor forbedringspunktene finnes.

Læring og fornyelse

På samme måte som arbeidsprosesser er styrende for brukeropplevd kvalitet, vil de også si noe om forholdet mellom ledelse og ansatte i kommunen.

Måten ledelsen tilrettelegger for utvikling og fornyelse, vil legge føringer for hvilken kultur tjenesteområdene har for læring og frigjøring av ressurser til å jobbe på riktig måte. Avklaring av forventninger fra ledelsen har betydning for organisasjonens evne til å lære. Mulighet til kompetanseutvikling, refleksjon over egen praksis og utvikling av nye arbeidsmetoder er avhengig av samspillet mellom leder og ansatt. Medarbeiderperspektivet og kommunens arbeidsgiverpolitikk er nært knyttet til dette området.

Tjenesteområdene og virksomhetenes valg av arbeidsprosesser legger for eksempel føringer for hvordan vi klarer å mobilisere til endring innad i organisasjonen, innhente kompetanse om nye løsninger/redskap og videreutvikle rapporterings- og styringssystemer.

Arbeidsprosesser i 2008

Etikk og samfunnsansvar

Stavanger kommune meldte seg i 2007 inn i organisasjonen Initiativ for etisk handel. I 2008 har rådmannen hatt som målsetting å få etablert og vedtatt etiske retningslinjer/krav som skal gjelde for kommunens anskaffelser, samt å øke kompetansen om arbeid med etisk handel. Arbeidet med utforming av forslag til etiske krav har fulgt arbeidet til en statlig prosjektgruppe nedsatt av Barne- og familiedepartementet som skulle lede fram til en veileder for etiske krav i offentlige anskaffelser. Stavanger kommune har vært representert i prosjektorganisasjonen, og har vært pilotkommune for utprøving av de etiske kravene. Veilederen ble ferdigstilt og lansert i januar 2009, og forslag til etiske krav som skal gjelde for Stavanger kommune, fremmes til politisk behandling i løpet av våren 2009. Parallelt med dette er en overordnet anskaffelsesstrategi under utvikling.

Kommunen har fortsatt sitt samarbeid med vennskapsbyene Nablus og Antsirabe om miljø, klimatiltak og bærekraftig utvikling. I 2008 fikk Stavanger godkjent sin søknad om deltakelse i det nasjonale programmet «Framtidens byer» – byer med minst mulig utslipp av klimagasser og godt bymiljø. Kommunen besluttet også å delta i et internasjonalt nettverk mellom ordførere i byer i Europa for reduksjon av klimagassutslipp med 20 prosent innen 2020.

Delegeringsreglement

Ved utgangen av 2007 igangsatte rådmannen egne prosjekter for utarbeiding av delegeringsreglement, anskaffelsesstrategi og økonomihåndbok. Hovedhensikten med reglementet er å få en samlet og systematisk oversikt over myndighetsfordelingen i organisasjonen med utgangspunkt i det politiske systemet, og da primært bystyret, og i den administrative ledelsen. Samtidig har det vært et hovedhensyn å ha et delegeringsreglement som er så enkelt og oversiktlig som mulig. Arbeidet med delegeringsreglementet startet opp høsten 2008, med forventet politisk behandling av alminnelig delegeringsreglement for Stavanger kommune samt delegering til rådmannen på nyåret 2009. I den videre håndteringen av delegering av myndighet vil rådmannen utarbeide en fullstendig oversikt over delegert myndighet samt utarbeide prinsipper/retningslinjer for utøvelse og videredelegering

av slik myndighet innen administrasjonen. Det er behov for en gjennomgang av fullmakter innen administrasjonen, herunder direktører og nedover i organisasjonen. Dette arbeidet vil bli prioritert i 2009.

Internkontroll

Internkontroll er systematiske tiltak som skal sikre at virksomheten planlegger, organiserer, utfører og vedlikeholder sine aktiviteter i samsvar med gjeldende regelverkskrav. Som en oppfølging av arbeidet med å forebygge uetisk adferd har arbeidet med gode interne retningslinjer innenfor økonomiområdet hatt fokus i 2008. Arbeidet med å systematisere og gjennomgå rutiner med fokus på risiko og sårbarhet er videreført, og det er lagt til rette for å utvikle en felles økonomihåndbok på intranett, slik at den er lett tilgjengelig for den enkelte bruker.

Kommunikasjonsstrategi

Ved etableringen av ny kommunikasjonsavdeling i 2007 ble det forventet å revidere gjeldende kommunikasjonsstrategi til det var samlet nok erfaringer med hvordan kommunens kommunikasjonsarbeid fungerer i forhold til den vedtatte planens prinsipper, mål og strategier. Erfaringer så langt viser at gjeldende kommunikasjonsstrategi ikke er godt nok forankret og tatt i bruk i organisasjonen, og at det er ulike oppfatninger av hva kommunikasjonsarbeidet innebærer. Høsten 2008 ble det konkludert med at kommunen trenger en ny kommunikasjonsstrategi, og arbeidet med denne ble igangsatt. Den nye strategien skal til politisk behandling juni 2009.

Internett og intranett

I august 2008 ble prosjekt nettutvikling satt i gang. Grundig kartlegging av tekniske og menneskelige ressurser ble gjennomført høsten 2008. Konklusjonen ble å oppgradere programvaren til EpiServer via eksisterende rammeavtale, og sette anskaffelse av moduler og funksjoner, ny design, implementering, vedlikehold, opplæring, videreutvikling og delvis drift av nytt nettsted ut på åpent anbud. Dette er planlagt publisert våren 2009, og nye nettsider forventes lansert innen utgangen av 2009. Foruten generelt å forbedre informasjon og tilgjengelighet på nett, satser kommunen tungt på å utvikle flere fullelektroniske tjenester.

Stavanger kommune har tilrettelagt de tekniske

forholdene i bystyresalen for direkte sendinger på web-TV. Den 20. oktober 2008 kunne Stavangers innbyggere for første gang følge bystyremøtet direkte på Rogalands avis sine nettsider. RA har siden den gang overført alle bystyremøter på web-TV.

Basis

Våren 2008 startet oppgradering av verktøyet Basis (Balansert styring i Stavanger kommune). Den tekniske delen av systemet måtte bygges opp på nytt, og i den forbindelse ble det også foretatt en gjennomgang av styringsinformasjonen som ligger i Basis. Hovedgrunnen til omlegging av systemet var å forenkle driften. Det har vært fokus på å etablere et styringssystem som trenger minst mulig driftsressurser. Alle indikatorene har blitt grundig gjennomgått og kvalitetssikret, og uttrekkene er automatisert i den grad det er mulig.

For å sikre fokus på strategisk og balansert styringsinformasjon ble det nedsatt en egen prosjektgruppe bestående av representanter fra alle fagområdene som utarbeidet forslag til hvilke indikatorer som skal vises på strategisk nivå på styringskortene. Dette la grunnlaget for styringsindikatorer vedtatt i Handlings- og økonomiplanen for 2009–2012. Den nye versjonen av Basis ble tatt i bruk per februar 2009.

Responsen og Dialogen

I løpet av 2008 ble Responsen på skoleområdet endret innholdsmessig ved at man i sterkere grad knyttet den opp mot kvalitetsmålene som er satt

i kvalitetsplanene for skole, skolefritidstilbud og fysisk aktivitet. En drøftingsrunde med rektorene førte til at temaene tilpasset opplæring og spesialundervisning også ble inkludert. Som en følge av dette deltar også pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) i Dialogsamtalet på den enkelte skole. Oppfølgingen av skolene alternerer mellom Responsen og Dialogen, og ordinære ledersamtaler. Fra å gjennomføre Responsen og Dialogen annethvert år, er hyppigheten nå endret til hvert 3. år.

Barnehagene nærmer seg slutten på første gjennomføringsrunde med Responsen og Dialogen. Målsettingen er en 4-årsryklus for å nå alle barnehagene, og høsten 2009 vil alle barnehagene være gjennom første runde som planlagt. Erfaringene og tilbakemeldingene så langt er positive.

E-handel

I 2008 har Stavanger kommune videreført revitaliseringsprosjektet for å øke bruken av kommunens e-handelsløsning. E-handel skal gi mer effektive innkjøpsprosesser og bedre kontrollen over kommunens økonomiske disposisjoner. Løsningen muliggjør i tillegg billigere og mer effektiv fakturahåndtering og vil sikre at vi benytter oss av eksisterende avtaler. E-handel vil over tid legge grunnlag for bedre priser og vilkår i kommunens avtaler gjennom økt leverandør- og avtaleproduktlojalitet.

Samtlige virksomheter, bestillere og godkjennerne har i løpet av 2007 og 2008 vært gjennom et aktiveringsopplegg som har inkludert informasjon, møter, kurs og oppfølging. Innkjøpsløsningen har ca. 800 brukere som kan bestille varer og tjenester

fra 25 leverandører. I 2008 ble det bestilt varer og tjenester for om lag 16,5 mill. kr på e-handel, i hovedsak fra seks av de tilgjengelige leverandørene. Dette er en oppgang på ca. 17 % i forhold til 2007.

E-sak

Sentralarkiv la høsten 2008 fram planen for en styrt overgang til ett sentralisert fullelektronisk og papirløst sakarkiv for hele kommunen. Prosjektet er kalt «eSak 2009–2012», og vil bidra til å videreutvikle kommunen mot en digital forvaltning. Prosjektet er omfattende, og det er utarbeidet en prosjektplan med tiltak og kostnadsramme for gradvis gjennomføring i de sentrale avdelinger og alle virksomheter innen 2012.

Tjenesteleveranse i 2008

Barnehageutbyggingen

Flere av barnehagene som var planlagt ferdigstilt i 2008, fikk forsinket byggestart på grunn av stort press i byggemarkedet, og ble derfor ikke ferdige innen årsskiftet. Det ble tildelt plass til 7.210 barn i 2008, en liten økning sammenlignet med 2007. Målet ble likevel oppnådd i forhold til regjeringens definisjon av «full barnehagedekning». Stavanger kommune har god barnehagedekning for barn over tre år, men lavere dekningsgrad for barn under tre år. For å kunne imøtekomme retten til barnehageplass som ble lovfestet fra 01.01.2009, er det beregnet at barnehagedekningen for barn under 3 år må økes betraktelig. Det medførte at en i 2008 også brukte ressurser på å planlegge opprettelsen av en rekke nye barnehageplasser i 2009.

I tillegg til bygging av nye barnehager overtok Stavanger kommune i 2008 15 private barnehager. Stavanger kommune kjøpte de fleste eiendommene, og kommunen overtok arbeidsgiveransvaret for samtlige ansatte samt driften av barnehagene.

Ved utgangen av 2008 var det ca. 100 dispensasjoner fra kravet om førskolelærerutdanning i barnehagene i Stavanger. De fleste av disse var i kommunale barnehager, noe som i hovedsak skyldes den store kommunale barnehageutbyggingen de siste to årene.

Ressurssenter for styrket barnehagetilbud startet opp i august 2008. Opprettelsen av dette senteret vil være en styrke for utviklingen av tilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne. Kompetanseheving i forhold til utvikling av språk, bevegelse, matematiske

og sosiale ferdigheter gjennom stavangerprosjektet Det lærende barnet, om vold i nære relasjoner og dets konsekvenser for barn samt videreutdanning innen flerkulturell forståelse har vært prioritert i 2008. Kommunen stod også som arrangør av en nordisk konferanse om tidlig intervensjon.

Kvalitetsmelding for Stavangerskolen

Formannskapet tok våren 2008 initiativ til en generaldebatt i bystyret om Stavangerskolen. Som grunnlag for debatten utarbeidet rådmannen en kvalitets- og utviklingsmelding, Stavangerskolen 2008. Innhold, kvalitet og utfordringer. Meldingen presenterte en analyse av dagens situasjon på grunnlag av resultater fra kartlegginger og brukerundersøkelser og pekte på utviklingstrekk og utfordringer på kort og lang sikt.

Det er inngått avtale med Rogaland fylkeskommune om et opplæringstilbud til elever med lav skolemotivasjon. Tilbudet skal gis som et utvidet tilbud om utdanningsvalg og vil innebære økt vektlegging på praktiske aktiviteter. Elevene vil fortsatt tilhøre sin hjemmeskole, men vil få en del av opplæringen på Godalen videregående skole ved Sjøhuset. Det er et mål at elevene som benytter seg av dette tilbudet, skal unngå omvalg og ha økt sjanse til å fullføre videregående opplæring.

Den kulturelle skolesekken

Den positive utviklingen i Den kulturelle skolesekken i Stavanger fortsatte i 2008. Skolene benytter seg i stadig økende grad av de mange tilbudene innen ulike kunst- og kulturytringer, og tilbakemeldingene som gis skriftlig etter at en produksjon har vært ute på skolene, viser at kravene til profesjonalitet og kvalitet ivaretas godt. Det behandles nå søknader om langt over 100.000 elevplasser til de ulike produksjonene. For skoleåret 2008–2009 vil tallet komme opp mot 150.000 plasser, mot 65.000 i 2006. Økte kommunale bevilgninger i 2008 har gitt rom for å innvilge flere produksjoner til hver skole, men økningen i søknadsmengde gjør at innvilgelsesprosenten fremdeles ligger på rundt 60.

Det var også stort engasjement fra skolenes side i kulturhovedstadsåret. Skolene deltok på ulike måter – noen som del av Stavanger 2008 sitt skolenettverk «Skoler som vil kultur», noen laget egne presentasjoner, og andre medvirket i forestillinger eller konserter arrangert av andre. Av høydepunktene kan nevnes Ajax-forestillingen «Sørgelige effekter» der

seks skoler deltok og prosjektet KULS der ungdom fra Liverpool og Stavanger fikk mulighet til å besøke hverandre og lage en forestilling sammen. Forestillingen ble vist for ungdomspublikum både i Liverpool og i Stavanger. Kulturskolen deltok også på flere store arrangementer i regi av Stavanger 2008, bl.a. åpningsparaden, den TV-overførte åpningsfesten, Pasjon 2008, Muziektheater Transparent, Point of Peace og avslutningsseremonien.

Henvisningsvekst for PPT

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) opplevde en økning i antall nyhenviste barn på 20 prosent, for noen årskull (5-, 7-, 9- og 11-åringer) var økningen enda høyere. Nasjonale prøver og kartlegginger gir noe av forklaringen på hvorfor PPT fikk flere henvisninger i 2008. Flere barn med minoritetsbakgrunn ble henvist, og det var også blant etniske norske en større andel barn som ble henvist for språk og spesifikke lærevansker. For å dekke et økende behov for tjenester innen språk og kommunikasjon ble en del tiltak omorganisert fra individ- til gruppetilbud, bl.a. språkklubb.

Omsorg 2025

Strategidokumentet Omsorg 2025 ble vedtatt i bystyret i juni 2008. Strategidokumentet er en sammenfatning av rapporter fra arbeidsgrupper og innspill på to seminarer der politikere, ledere og ansatte i virksomhetene, Eldrerådet og Funksjonshemmedes råd deltok. Strategidokumentet inneholder både overordnede og langsiktige så vel som konkrete og kortsiktige tiltak, og er forankret i nasjonal politikk og sentrale strategier som Omsorgsmeldingen, Demensplan 2015 og Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten. Omsorg 2025 vil bli lagt til grunn for den videre utviklingen og planleggingen av omsorgstilbudet i Stavanger i arbeidet med utbygging av sykehjem og bofelleskap, volumøkning på tjenestetilbudet, økt kvalitet i tjenestetilbudet, rekruttering og kompetanseheving.

Intermediær avdeling på sykehjem

1. september 2008 åpnet intermediær avdeling med 16 plasser i 1. etasje på Stokka sykehjem. Avdelingen er den første i sitt slag i Stavangerregionen. Etableringen av denne nye avdelingen var resultat av et samarbeidsprosjekt mellom Helse Stavanger HF og Stavanger kommune. Intermediær avdeling er et korttidstilbud for pasienter som er for friske

til å ligge på sykehus, men for syke til å reise hjem. De fire månedene intermediær avdeling var i drift i 2008, ble det registrert 132 brukere i avdelingen og gjennomsnittlig antall liggedøgn på mellom 14,2 og 12,5 per måned. Beleggsprosenten har variert mellom 82 og 87 %. Hovedvekten av brukerne reiser hjem, 37 % av dem uten nye hjelpetiltak. Det er etablert et godt samarbeid om kompetanseheving med sykehuset og universitetet.

Dynamitt-prosjektet

Gjennom et samarbeidsprosjekt mellom Stavanger kommune, Fontenehuset, Mental Helse Stavanger, Røde Kors Stavanger, Stavanger 2008 og Helse Stavanger ble det gjennomført en mengde kurs og aktiviteter med formål om å finne den kreative skaperevnen og hindre sosial isolasjon i kulturbyåret og i tiden etterpå. Målgruppen har vært mennesker med psykiske vansker sammen med ansatte i kommunen. Det er gjennomført kurs innen flere ulike sjangere: musikk, dans, teater, matkurs, kortfilm, fotokunst, malerkunst, litteratur/poesi, filosofi, friluftsliv, keramikk, glasskunst, sport, «Finn ditt kreative jeg» og «Kunsten å tenke positivt». Omkring 150 personer benyttet aktivitetstilbudet Dynamitt høsten 2007-våren 2008. Til sammen har det vært rundt 250 deltakere på kurs og grupper i perioden.

Kulturnettverk for alders- og sykehjem, for personer med bistandsbehov og innen psykisk helse var etablert i forbindelse med kulturhovedstadsåret. Ved alders- og sykehjemmene ble blant annet Tytingvåg og Knudsen-prosjektet gjennomført, et prosjekt om musikk og dans for mennesker med demens. Dagsenter og avlastning hadde utstilling i og på Norges Bank-bygget.

Kriterier for pleie- og omsorgstjenester

Høsten 2008 startet arbeidet med å revidere kriterier for tildeling av kommunale pleie- og omsorgstjenester. Arbeidet er organisert med en prosjektgruppe og arbeidsgrupper som skal utarbeide de ulike kriteriene. Eksisterende kriterier skal oppdateres, og det skal utarbeides nye kriterier for de tjenestene som i dag ikke har kriterier. Arbeidsgruppen har startet med kriteriene for de ulike tjenestene i sykehjem (korttidsplass, langtidsplass, avlastning m.m.). Alle kriteriene vil bli gjort tilgjengelige i kommunens elektroniske kvalitetssystem, etter politisk godkjenning.

Brukervalg i hjemmehjelpstjenesten

Våren 2008 trakk Hjemmeomsorg AS seg fra avtalen med kommunen om leveranse av praktisk bistand. For brukervalgsordningen innebærer dette at brukere som mottar hjemmehjelp, nå kan velge mellom kommunen eller én privat leverandør som tjenesteyter. Avtalen ble inngått i september 2007, og har en varighet på to år, med påfølgende to års opsjon.

NAV-etableringen

I løpet av 2008 ble det etablert fire NAV-kontor i Stavanger. Kontorene ble formelt åpnet den 15. oktober.

Stavanger ble dermed den første av de fire storbyene som etablerte NAV-kontor for alle sine innbyggere. NAV-kontorene er etablert gjennom en samarbeidsavtale mellom NAV Rogaland og Stavanger kommune. Kontorene tilbyr én dør inn til de tjenestene som tidligere ble levert av NAV Arbeid, NAV Trygd og (deler av) kommunens sosialtjeneste.

NAV-kontorene er samlokalisert med kommunens helse- og sosialkontorer og har samme geografiske nedslagsfelt. Stat og kommune har fortsatt det formelle ansvaret for hver sin del av NAV-kontorenes tjenestetilbud, men tjenestene skal samordnes og tilpasses bedre til brukernes behov. Hovedutfordringen har vært, og vil fortsatt være, å samkjøre medarbeidere og tjenestetilbud fra de tre tidligere «etatene», og innarbeide nye og gode arbeidsprosesser og metoder slik at brukerne får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kvalifiseringsprogrammet

Stortinget vedtok i november 2007 et nytt kapittel 5A i lov om sosiale tjenester som omhandler kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad. Ansvaret for programmet er lagt til kommunene ved NAV-kontorene, og målgruppen er personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller begrensede ytelser til livsopphold fra Folketrygden. Arbeids- og velferdsdirektoratets mål for Stavanger var 233 personer inn i programmet innen utgangen av 2008. Det ble i løpet av 1. halvår 2008 nedlagt et omfattende arbeid for å klargjøre kommunens tiltaksapparat for å ta imot programdeltakere, og for å tilettelegge de praktiske og IKT-messige rutinene knyttet til forvaltning av program og stønad. Ved utgangen av året var det 125 deltakere i programmet, et lavere antall enn målet, hovedsakelig grunnet opprettelsen av NAV-kontorene sent på året.

Det forventes en betydelig økning i antall deltakere i 2009.

Organisering av rustjenesten

I forbindelse med NAV-etableringen valgte kommunen å legge arbeidet med rusmiddelmissbrukere utenfor NAV-kontorene, men i helse- og sosialkontorene. Kartlegging, utredning, innsøking til behandling og oppfølging under og etter behandling ivaretas fra 2008 av egne «ruskonsulenter» på bestillerkontoret. I tillegg har hvert kontor en egen bostedsløsekonulent med spesielt ansvar for oppfølging av bostedsløse. Rehabiliteringsseksjonen har overtatt all oppfølging av ca. 100 LAR-brukere, etter bestilling fra helse- og sosialkontorene.

Notus turnussystem

Stavanger kommune kjøpte lisens for Notus Turnusplan samt tilleggsmoduler våren 2008. Notus Turnusplan er et moderne planleggingsverktøy for ledere med ansvar for ansatte i turnusbaserte arbeidsforhold og gir styringsinformasjon om fravær, lønn, bemanning og overtidsforbruk. Med Notus Turnusplan kan en virksomhet planlegge turnuser, helligdagsperioder og ferier. Stokka sykehjem hadde allerede kjennskap til en eldre versjon av Notus og ble derfor pilotsykehjem for prosjektet sammen med Vågedalen sykehjem og Eiganes hjemmebaserte tjenester. Stokka hadde sin første lønnskjøring via Notus Turnusplan i november 2008, etterfulgt av Vågedalen sykehjem i desember 2008. Opplæringen av samtlige virksomheter startet august 2008, og målet er alle virksomheter med turnusbaserte arbeidsforhold skal drive Notus Turnusplan i løpet av 2009. Det jobbes også mot at samtlige avdelinger skal overføre sine ansattes elektroniske timelister til lønssystemet månedlig i løpet av våren 2010.

Startlån

Det har vært en jevn markert økning i utbetalte startlån, både med hensyn til beløp og antall utbetalinger. I 2008 kom det inn 626 søknader, mot 533 i 2007, og 209 utbetalinger ble foretatt. Til sammen beløp utbetalingene seg til vel 129 mill i 2008, opp fra 100 mill i 2007 og drøye 73 mill i 2006. Bankene ble i 2008 strengere i sitt krav til sikkerhet innenfor 80 prosent av kjøpesummen. Den største gruppen søkere har vært unge som skal etablere seg for første gang, men det har også vært en betydelig økning av arbeidsinnvandrere som

har jobb og god inntekt som også trenger de siste 20 prosentene. Da boligmarkedet stoppet opp på høsten 2008, bidro det til at flere av søkerne om startlån fikk tilslaget på ny leilighet, noe som igjen medførte en betydelig økning i antall søknader og utbetalinger. Enkelte av bankene har tatt initiativ til samarbeidsmøter med kommunen, og det ble i samarbeid med Husbanken kjørt en markeds-kampanje for startlån høsten 2008 som ga gode resultater.

Miljøtiltak i virksomhetene

Miljøsertifisering av alle virksomheter (barnehager, skoler, alders- og sykehjem, kontorbygg og andre bygg) startet opp for fullt og skal bidra til langt større kunnskap og bevissthet om miljøarbeid i den daglige drift. Målet er å ha fullført arbeidet i 2009. Sertifiseringen av alders- og sykehjemmene er bortimot fullført. Det er nå laget en revidert strategi for å forsere den øvrige sertifiseringen. I tillegg pågår det fyrtårnsertifiseringer i bedrifter, borettslag, velforeninger, lag og organisasjoner utenom kommunes egen virksomhet.

Stavanger kommune gjennomførte i 2008 kartlegging av miljøgifter i overflatejorden og kantstokker i alle byens barnehager og på sju lekeplasser. Resultatet av kartleggingen viste at det er behov for å skifte ut jordmasser i 30 av de 130 barnehagene i byen og på 5 lekeplasser. I tillegg skal CCA og kreosotimpregnerte kantstokker skiftes ut i 111 barnehager. På høsten ble opplegg og anbud for gjennomføring av tiltak for utskifting av masser startet.

Legionella og e-coli

Stavanger eiendom har hatt stor oppmerksomhet rundt å få på plass gode driftsrutiner for å unngå legionella-smitte i kommunens dusjanlegg. I 2008 startet fullskala forsøk på forebygging av legionella ved bruk av alternativ teknologi, blant annet vannfilter-løsninger.

Resultatet av en drikkevannsprøve (rutineprøve) i mai 2008 viste så høye e-colitall at det ble innført kokepåbud i Storhaug-området. Årsaken viste seg å være knyttet til selve prøvetakingsutstyret og ikke til vannkvaliteten som ble levert til forbrukerne. Hendelsen medførte imidlertid at VA-verket fikk prøvd egen beredskapsplan i virkeligheten. Ny ROS-analyse er gjennomført og beredskapsplanen justert. Sommeren 2008 ble det også registrert for høye e-colitall i badevannet, særlig ved en bade-plass. Det ble satt i gang modelleringstiltak med

tanke på å kunne analysere avløpsstrømmene i området. Det var også avløpsutslipp til Gandsfjorden som delvis skyldtes feil på det offentlige avløpssystemet, og til dels var en følge av de pågående arbeidene med dobbeltsporet.

Avfallshåndtering

I 2008 satte innbyggerne i Stavanger en ny rekord mht. kildesortering. To tredeler av alt husholdningsavfall går til materialgjenvinning. Dette er blitt oppnådd parallelt med en høy grad av brukertilfredshet og en god regularitet når det gjelder tømning av spann. Imidlertid gjenstår fremdeles en ytterligere fortetting av antall miljøstasjoner, som nå er oppe i 54 (mot 51 i 2007).

Satsingen på nedgravde avfallscontainere fortsetter. Det ble etablert nesten dobbelt så mange containere som året før. Nærmere 3 000 vanlige beholdere i de sentrumsnære delene av Storhaug er blitt erstattet av et tjuetalls containeranlegg.

Matrikkelen

Stavanger kommune gikk i 2008 over fra GAB til Sentral Matrikkel, som er et register for grunneiendom, adresser og bygninger. Overgangen var lovpålagt, og i løpet av 2009 vil alle landets kommuner være med i en felles base for grunneiendom, adresse og bygning hos Statens kartverk. Ny lov, matrikkelloven, trer i kraft 1.1.2010.

Kommuneplan 2010–2025

Arbeidet med revidering av kommuneplanen startet i 2008. Hensikten med denne revisjonen er å oppnå et helhetlig og solid fundament for den langsiktige og bærekraftige samfunnsplanleggingen, avklare behov for endringer i kommuneplanens arealdel fram til 2025 samt slå sammen og rullere miljøplan og klimaplan. Planprogrammet, som omhandler tema som skal utredes gjennom det påfølgende arbeidet med kommuneplanen, ble utarbeidet og lagt ut på høring høsten 2008, med mål om fastsettelse i bystyret tidlig i 2009. Et sentralt verktøy ved revisjon av kommuneplanen blir å utvikle scenarier (framtidbilder) for Stavanger i 2025, scenarier som vil danne grunnlag for både samfunnsdel og arealdel. Ny plan- og bygningslov som trer i kraft 1. juli 2009, inneholder bestemmelser om medvirkning. Både scenariene og medvirkningsopplegget ble påbegynt høsten 2008.

KOMMUNALE FORETAK

Stavanger byggdrift
Stavanger natur- og idrettsservice
Stavanger Parkering
Sølvberget

STAVANGER BYGGDRIFT KF

ÅRSBERETNING 2008

Stavanger byggdrift KF (Foretaket) er et kommunalt foretak opprettet i medhold av kommuneloven §11 som forestår drifts-, vedlikeholds- og renholds-tjenester for bygninger tilhørende Stavanger kommune. Foretaket leverer også mat til sykehjem fra eget produksjonskjøkken.

Foretaket står ellers fritt til å drive samme type relaterte tjenester overfor andre offentlige eller private institusjoner også i andre kommuner. Høsten 2008 gjorde bystyret vedtak om at foretaket også kan selge sine tjenester til øvrige private.

Hendelser og utfordringer i løpet av året

- Forholdet til utvikling og justering av vårt data-baserte ordresystem Facility Station (FS) har vært krevende. FS er en forutsetning for vår samhandling med Stavanger eiendom (SE). Systemet lider av en manglende overordnet plan for videreutvikling og systemmessige funksjoner. Endringer og justeringer blir kontinuerlig utført på bakgrunn av opplevde praktiske problemer uten at endringene kvalitetsikres mot følgeproblemer av leverandøren. Rapport fra et konsulentselskap slår fast at en kvalitetsikret videreutvikling med Foretaket i klar styringsposisjon må gjøres om FS fortsatt skal være det bærende verktøyet i kontraktsforholdet mot SE.
- Fortsatt manglende kontrakt med vår største

oppdragsgiver SE. Gjennom hele året er det blitt lovet at arbeidet har prioritet og vil bli snarlig utarbeidet. Arbeidet ledes av staben til direktøren for Bymiljø og utbygging. Dette dokumentet skulle forutsetningsvis klargjøre rollene mellom Bestiller og Utfører. I stedet for skapes det uklarhet om Foretakets rolle gjennom arbeid med sak om konkurranseutsetting.

- Nytt lønssystem innført gjennom bruk av vurderingskriterier og lønnsklasser.
- Vedvarende fokus omkring arbeid med sykefravær. %-vis for hele virksomheten er den gått ned med 0,8 %poeng.
- Ny økonomisjef fra 14. april.

Sykefravær

Det er registrert følgende sykefravær i 2008 sammenliknet med foregående år (se tabell neste side).

Det har vært arbeidet aktivt med sykefraværet gjennom hele året. Det gjelder rutiner for oppfølging, tilrettelegging av arbeidsplasser, tiltak for å bedre egen helse og egen avtale med fysioterapeut for behandling og oppfølging.

Styret er opptatt av å få sykefraværet ytterligere ned og håper at planlagte tiltak på sikt vil bidra til dette.

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Driftservice	4,9	8,2	8	7	7,7	11,6		
Miljøservice	12,4	12,2	14,1	11	15,6	13		
Kjøkken	9,0	5,4	3,5	3,6	11,8			
Administrasjon	11,1	7,3	7,9	6,6	3,6	3,5		
Samlet	9,8	10,5	11,9	9	12,9	12,3	12,9	9,5

Sykefravær.

Sykefravær fordelt etter sykefraværperioder

Bemanning	Mulige dagsv. netto	Egenm. fravær	Sum sykm. dagsverk	1-3 dager	4-16 dager	Sum 1-16 dager	17-56 dager	> 56 dager	Sum 17-> dager	Sum fravær dager
242	63 350	548,1	5713,7	34,9	776,5	811,4	917,1	3985,2	4902,3	6261,8
		0,87 %	9,02 %	0,06 %	1,23 %	1,28 %	1,45 %	6,29 %	7,74 %	9,88 %

Styret

Foretaket har hatt et styre der 4 av medlemmene er oppnevnt av bystyret, og et medlem er valgt av og blant Foretakets fast ansatte.

Styreperioden følger kommunevalgperioden. Marit Amundsen har etterfulgt May Liss Sivertsen som styremedlem.

Det har i hele 2008 vært avholdt 5 styremøter. Styret har behandlet til sammen 24 saker. Økonomistyring har vært et gjennomgående tema på styremøtene, og styret er opptatt av at Foretaket har gode rutiner som ivaretar denne funksjonen. Styret vil fortsette dette arbeidet i 2009.

Av andre viktige saker nevnes:

- «Skolereholds-saken», godtgjørelse vedr. innføring av og godtgjørelse for 5. ferieuke.
- Sykefravær, arbeid med å redusere fraværet
- Generelt om lønnspolitikk

Det er utbetalt styrehonorar på tilsammen kr. 151.190,-.

Daglig leder

Det er utbetalt kr. 619.514,- til daglig leder, og en pensjonspremie med kr. 52.155.

Arbeidsmiljø

Antall ansatte tilsvarer 242 årsverk. Innen renhold er de fleste kvinner, og innen drift og vedlikehold

flest menn. Det har vist seg vanskelig å rekruttere det underrepresenterte kjønn til avdelingene, selv om dette er et ønske for Foretaket.

Det har vært avholdt 5 møter i Foretakets arbeidsmiljøutvalg. Det ble behandlet 24 saker. Blant disse nevnes

- Sykefravær
- Jevnlig oppfølging av saker meldt i Synergi
- Helsekontroller for renholdere som særskilt gruppe, jfr Arbeidsmiljøvernloven.
- Gjennomføring av vernerunder
- Undersøkelse om medarbeidertilfredshet
- Helseundersøkelser for arbeidstakere som har vært utsett for asbest.

Obligatoriske kurs for verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalget er gjennomført.

HMS-håndbok er lagt inn i et dertil egnet data-system. Oppdatering av HMS vil dermed kunne skje automatisk etter innlagte datoer.

Foretaket ønsker seg høyere andel av underrepresenterte kjønn i avdelingene, dvs flere kvinner på Driftsiden og flere menn på Miljø. Arbeidsmarkedet er spesielt kjønnssegregert på disse områdene. Foretaket har totalt sett en årsverksfordeling på 40% menn og 60% kvinner. Foretaket har en bevisst holdning til dette i ansettelsesøymed.

Foretaket har pensjonsordning som fyller kravene

til de nye reglene om offentlig tjenstepensjon (OTP).

Ytre miljø

Ut fra hensynet til miljøet prioriterer Foretaket bruk av miljøvennlige produkter. For renhold betyr dette bruk av tørrmopping der dette er mulig. I størst mulig grad benyttes mikrofiber eller annen spesialfiber som krever minimal bruk av såpe eller kjemikalier.

Innen vedlikehold benyttes for det meste vannbasert maling. Oljebasert maling benyttes kun i begrenset omfang.

Det arbeides fortsatt med å finne mer miljøvennlige produkter og metoder for fjerning av tagging.

Foretaket satte ytterligere 4 nye gassdrevne biler i bestilling i 2008. Totalt vil vi da ha 6 slike.

Foretakets avdelinger

Driftservice

Avdelingen forestår drift og vedlikehold av bygg som forvaltes av Stavanger eiendom. I tillegg utføres «brukertjenester» der den enkelte virksomhet er kunde.

Driftservice har vært ledet av 2 driftsledere som sorterer direkte under daglig leder.

En av driftslederne har hatt lederansvar for Foretakets istandsetting og straksvedlikehold av kommunens ca 2.500 boliger, samt enkeltoppdrag.

Den andre driftslederen har hatt ansvaret for Foretakets drift og vedlikehold av byens skoler, barnehager, sykehjem og kontor-/administrasjonsbygg.

Det er utviklet drifts- og vedlikeholdsinstruks for kommunens formålsbygg.

Hver av lederne har ca 38 medarbeidere som skal følges opp.

Antall årsverk	2008	2007	2006	2005
Driftservice	77,4	70,2	67	70,4

Miljøservice

Avdelingen forestår renhold av bygg som forvaltes av Stavanger eiendom. Dette omfatter skoler, barnehager, kontor-/administrasjonsbygg, legevakt og bydelshus.

Avdelingen har vært ledet av 4 driftsledere som sorterer direkte under daglig leder.

To av driftslederne har ansvaret for organiseringen av renholdet ved skoler, en for barnehager og en for øvrige bygg. En av dem har i tillegg ansvaret vår egen vikartjeneste, Patruljen.

Hver leder har i snitt ca 60 personer som skal følges opp.

Antall årsverk	2008	2007	2006	2005
Miljøservice	151,4	142,9	148	156,5

Kjøkken

Foretaket har fra januar 2004 hatt ansvaret for et produksjonskjøkken lokalisert til Stokka sykehjem.

Kjøkkenet ledes av kjøkkensjefen.

Antall årsverk	2008	2007	2006	2005
Kjøkken	8,2	8,6	7,25	6,4

Administrasjon

Administrasjonen har bestått av daglig leder, økonomisjef, personalleder og 2 merkantile stillinger.

Antall årsverk	2008	2007	2006	2005
Administrasjon	5,0	5,0	6,3	6,0

Medarbeidertilfredshet

Det ble høsten 2008 gjennomført en undersøkelse om medarbeidertilfredshet. Samlet sett ligger Foretaket i sin medarbeidertilfredshet over kommunens minimumsforventning på stort sett alle punkter.

Det konstateres at det i hovedsak er en positiv eller uendret utvikling i forhold til tidligere undersøkelser innenfor alle hovedområdene som er målt, med unntak av ett område, Likeverdige arbeidskultur, der det ble oppnådd 4,8 poeng lavere enn foregående år. Det er «medvirkning i arbeidsplanlegging» som trekker denne indikatoren ned.

Svarprosenten er totalt sett fortsatt utilfredstilende lav, til tross for tiltak med oversettelser til ulike språk og utlevering av spørreskjemaene på arbeidsplassen.

Administrasjonen har lagt vekt på informasjon, og har avholdt jevnlig personalmøter gjennom året. På disse møtene deltar også Foretakets ledelse.

Det er gjennom året lagt vekt på større nærhet og synlighet fra ledelsens side.

Fremtidsutsikter

Foretakets største kunde er Stavanger eiendom. Styret ser store utfordringer på markedssiden. Først og fremst må Foretaket bestrebe seg etter å beholde og utvide sine markedsandeler i Stavanger kommune.

Fra eiers side signaliseres det tydelig at det vil komme på plass en langsiktig kontrakt for å gi stabilitet og forutsigbarhet for oppdragsmengden.

Styret mener det også vil være riktig å søke og oppnå langsiktige kontrakter i andre kommuner eller offentlige etater innenfor renhold, drift og vedlikehold. Dette vil kunne gi Foretaket et bredere og mer forutsigbart og stabilt driftsgrunnlag.

Årsresultat og stilling

Omsetning i 2008 var på 263.454.246 kroner med et driftsresultat på 13.735.116 kroner.

Foretaket har en utfordring mht budsjettering av omsetningstall. Av vår omsetning er vel kr. 130 mill. avtalefestede ved årets inngang, i tillegg var det budsjettert med ytterligere kr 45 mill. For året 2008 er det bestilt for ca kr 50 mill ut over dette.

Det er den største aktiviteten vi har hatt noensinne, kombinert med vårt forsiktighetsprinsipp i budsjetteringen medfører dette et vel stort avvik mellom budsjett og regnskap.

Styret er tilfreds med driften i 2008 og registrerer fornøyd positive resultater i alle avdelinger.

Styret retter en stor takk til alle ansatte for flott innsats.

Videre er styret tilfreds med at det også for 2008 kan vises til positiv resultat med påfølgende styrking av egenkapitalen. Tidligere negativ egenkapital skyldes de betydelige pensjonsforpliktelsene som ble overført Foretaket uten tilfredsstillende egenkapital ved stiftelsen. Dette er bakgrunnen for at det foreslås avsatt et betydelig beløp til styrking av egenkapitalen. Samtidig er det viktig for styret å oppnå en balanse mellom foretakets og eiers interesser med hensyn til disponering av overskuddet. En samlet vurdering gjør at styret ønsker å gi et ekstraordinært utbytte til eier for 2008, slik at totalt utbytte blir kr. 5 mill.

Styret foreslår at årets overskudd på kr 13.735.116 disponeres som følger:

- Ekstraordinært utbytte..... kr 2.400.000
- Til disposisjonsfond..... kr 11.335.116

Stavanger, 10. mars 2009

Sven Erga
Styreleder

Marit Amundsen

Bjørn Hermansen

Kåre Mæland

Tor Arvid Jøsdal

Erik T. Hirth
Daglig leder

STAVANGER NATUR- OG IDRETTSSERVICE KF

ÅRSMELDING TIL STAVANGER BYSTYRE BASERT PÅ REGNSKAP ETTER KOMMUNELOVEN

Stavanger natur- og idrettsservice er et kommunalt foretak, heleid av Stavanger kommune, etablert 1. januar 2006.

Foretakets formål er å være kommunens produsent av tjenester for drift og vedlikehold av idrettsanlegg, idrettshaller, turstier, badeplasser, lekeplasser, nærmiljøanlegg og skjøtsel av naturområder, kulturlandskap, parker og veier.

Foretaket skal fritt kunne konkurrere om oppdrag i markedet innen foretakets formål, dersom dette ikke får negative konsekvenser for foretakets primærtjenester overfor kommunen.

Hendelser og utfordringer i løpet av året

Foretaket har også i 2008 hatt hovedfokus på lønnsom og hensiktsmessig drift.

På grunn av den bygningsmessige forfatningen til gartneriet og høye produksjonskostnader i planteproduksjonen startet foretaket en prosess for å kartlegge den videre driften av gartneriet. Prosessen viste at videre stabil planteproduksjon ville medføre store investeringer. Med bakgrunn i det besluttede foretaket å avslutte planteproduksjon ved gartneriet.

Foretaket har i løpet av året 2008 videreført fokuset på etikk. Det er gjennomført tiltak både i forhold til økonomi og mellom menneskelige forhold. Målsettingen har vært at vi får en felles forståelse

av vårt foretak, oppgaver, visjon, målsetting og verdier og det er etablert hustavler i avdelingene og et dokument for etikk.

Foretaket jobber med å få langsiktige og forutsigbare kontrakter med våre hovedkunder. Vi har frem til nå hatt 1-årige kontrakter.

Stavanger Natur- og Idrettsservice KF har de siste årene investert betydelige beløp i maskinpark, utstyr og IT-system. Dette som et ledd i effektivisering og rasjonalisering av driften.

Foretaket har i 2008 hatt vansker med å rekruttere kvalifisert personale i våre fagområder. Det har resultert i at foretaket har økt andelen av innleid arbeidskraft i perioder. I slutten av 2008 endret arbeidsmarkedet seg og vi besatt ledige stillinger med kvalifisert personale.

Organisasjon

Daglig leder rapporterer til styret. Driften har vært organisert med en stab og 4 avdelinger som ledes av driftsledere.

Foretaket har 185 ansatte fordelt på 151 årsverk.

Foretakets avdelinger er:

Parkvedlikehold som drifter kommunens parker, naturstier, utendørs vedlikehold rundt kommunens bygg og gartneri.

Anlegg- og kontrolltjenester som driver verk-

sted, kontroll av lekeplass og kommunens lekeutstyr ved skoler og barnehager. Avdelingen opparbeider også i dag større og mindre anlegg hvorav krav innen steinlegging og plantekjennskap er sentralt.

Idrett og Bad, som har renhold, vaktmestertjenester og badevakter ved kommunens badeanlegg, våthaller og kommunens 7 tørr-idrettshaller.

Veivedlikehold, som drifter renhold på byens ute-rom og veiarealer, vedlikehold av kommunale veier, transporttjeneste og vinterberedskap.

Foretakets visjon er:

«Vi jobber for livet»

Visjonen henspiller til foretakets formål å bidra til å gi Stavanger kommunes befolkning gode livsopplevelser ved:

- drifting av svømme- og idrettsanlegg
- drifting av turstier, parker og veiareal
- drifting og sikkerhet knyttet til lekeplasser og badeanlegg

Foretakets forretningsstrategi er:

«Stavanger natur – og idrettsservice KF skal være Stavanger kommunes foretrukne leverandør hvor våre tjenester har høy kvalitet og konkurransedyktige priser.»

Likestilling

Styret består av 2 kvinner og 3 menn, styreleder er mann og nestleder kvinne. Ansattes representant er mann.

Foretaket har en kjønnsfordeling blant ansatte på; 35 % kvinner og 65 % menn. Dette er en større overvekt av menn enn i 2007. Grunnen er at avdeling veivedlikehold kun hadde en kvinne ved overføring.

Kjønnsfordelingen ved haller og bad er en overvekt kvinner, mens det er en større overvekt av menn innen parkvedlikehold, veivedlikehold, anlegg og administrasjon.

Daglig leder av foretaket var kvinne i 2008.

Blant foretakets fire avdelingsledere var det 1 kvinne og 3 menn.

Blant foretakets arbeidsledere er det 6 kvinner og 24 menn.

Det er en kvinne og fire menn som verneombud, hvorav en mann er hovedverneombud.

Det har i løpet av året vært fokus på å rekruttere kvinner til ledige stillinger i foretaket. I løpet av

2008 er seks kvinner rekruttert av totalt 19 stillinger.

I alle garderobeanlegg for ansatte er det etablert forhold som gjør at det er tilrettelagt for begge kjønn.

HMS

Foretaket har etablert et eget AMU som er sammensatt av tre representanter fra arbeidsgiver og tre representanter fra arbeidstakerne. I tillegg er bedriftssykepleier fra kommunens HMS-avdeling knyttet til AMU som faglig rådgiver og konsulent er sekretær for utvalget.

Det er 5 verneombud i foretaket som representerer hver av de fire avdelingene. Avdeling haller og bad har på grunn av sin størrelse 2 verneombud.

I løpet av året har det vært rapportert:

10 personskader, hvorav 2 som har resultert i fravær 57 registrerte avvik meldt inn av ansatte internt.

7 hendelser er meldt til NAV

0 hendelser er meldt til Arbeidstilsynet

20 dagers fravær på grunn av skader.

140 dager fravær pga sykdom som kan ha sin årsak i arbeidet

Sykefravær

Foretaket hadde i 2008 et sykefravær på 6,5 %. For 2008 var dette i samsvar med måltallet som var 6,5 %. Det vil i 2009 være fokus på å redusere sykefraværet.

Av sykefraværet var 1,4 % korttidsfravær under 16 dager og 4,9 % langtidsfravær. Styret er svært tilfreds med utviklingen av sykefraværet og håper den positive trenden fortsetter.

Kvalitets- og HMS-håndbok

Det er i 2008 etablert en elektronisk håndbok som er tilgjengelig på alle arbeidsplasser.

Stoffkartotek

Det er tatt i bruk elektronisk registrering av stoffkartotek i 2008.

Medarbeidertilfredshet

Foretaket var med i medarbeiderundersøkelsen i Stavanger kommune for 3. gang i 2008.

Svarprosenten er gått ned fra 78,0 til 66,4 poeng siden 2007. Det er allikevel en bedre svarprosent enn resten av Stavanger kommune.

Alle hovedområdene gir bedre medarbeidertilfredshet enn i 2007.

Foretaket har nådd de ønskede mål på de aller fleste punktene og scorer spesielt bra på engasjement, stolthet, service/kvalitet og trivsel/ motivasjon.

Det vil i løpet av våren 2009 bli gjennomført avdelingsvise samlinger for gjennomgang av resultatene og planlegging av det videre arbeidet for oppfølging. Det vil bli fokusert på hvordan vi kan beholde den gode utviklingen, og hvordan vi kan nå målet for tilfredshet for de områdene som ligger under målsettingen.

Miljø-profil

Foretaket har i løpet av året hatt fokus på å bruke minst mulig skadelige sprøytemidler og renholdsprodukter i driften. Avfall fra trær og buskbeskjæring gjenvinnes og brukes til påfyll i buskaser for å hindre ugressvekst. Ved lager/verksted på Åsen sorters overflødig materiell til gjenvinning til godkjente gjenvinningsstasjoner. Det er i 2008 igangsatt et prosjekt for å få miljøsertifisert foretaket i løpet av 2009.

Oppdragssituasjonen

Foretaket har i 2008 hatt to hovedkontrakter mot Stavanger kommune, disse har vært med avdelingen Vei, Park og idrett og Stavanger eiendom.

Foretaket har hatt oppdrag fra andre kommunale instanser i Stavanger kommune for kr. 2.900.000,-. Dette tilsvarer 2,3 % av omsetning. Deler av disse kundene var en overtakelse av kontrakter som Park og idrett og Vei og trafikk hadde før opprettelsen av foretak. For eksempel Stavanger Konserthus, Stavanger Havnevesen og Stavanger kirkelige fellesråd. For private og offentlige kunder utover Stavanger kommune har foretaket hatt oppdrag for kr. 3.100.000,-. Dette tilsvarer i underkant av 2,5 % av omsetning.

I tillegg til faste kontrakter med Stavanger eiendom og Vei, park og idrett har foretaket hatt ekstraoppdrag for 13,6 millioner kroner for disse avdelingene.

Marked

Foretaket har som hovedmål å oppfylle de fast kontraktene mot Stavanger kommune. I tillegg ser foretaket muligheter til å ekspandere i markedet mot offentlige kunder på områder innenfor idrettsanlegg, grøntanlegg, veivedlikehold og lekeutstyrskontroll.

For å opprettholde fornøyde kunder og samti-

dig ekspandere i markedet er det et hovedmål for foretaket å klare å opprettholde kvaliteten og kunnskapen hos våre medarbeidere og dermed opprettholde den gode kvaliteten vi mener å ha på våre leveranser.

Brukerundersøkelser

Foretaket har for første gang gjennomført brukerundersøkelse til våre viktigste kunder i 2008. Resultatet viser at kunden i stor grad er fornøyd med kvalitet og pris. Samtidig viser undersøkelsen at foretaket har forbedringspotensiale på enkelte områder innenfor jobbutførelse.

Fremtidsutsikter

Foretaket har eksistert i tre år og ser positivt på fremtiden. Det er stor oppdragsmengde både i forhold til Stavanger kommune og i markedet for øvrig.

Imidlertid opplever vi kutt i tillegg til manglende kompensasjon for prisøkning i den faste kontrakten fra Vei, Park og Idrett. Dette utfordrer foretaket i større grad til å finne alternative oppdrag for å opprettholde eksisterende bemanning og aktivitetsnivå.

Styret/daglig leder

Foretaket har hatt et styre der 4 medlemmer er oppnevnt av bystyret, og 1 medlem er de ansattes representant.

Styreperioden følger kommunevalgperioden. Det er i 2008 vært avholdt 8 styremøter. Styret har behandlet 70 saker.

Styrehonorar har utgjort:

Styreleder	kr. 45.480,-
Øvrige 3 styremedlemmer oppnevnt av bystyret, til sammen	kr. 107.728,-
Ansattes faste representant	kr. 25.752,-
Daglig leder	kr. 16.000,-
Økonomileder	kr. 16.000,-
Markedsrådgiver.....	kr. 16.000,-

Daglig leder:

Daglig leder har vært ansatt fra foretaket ble etablert. Daglig leders lønn var i 2008 kr. 666.063,-.

Årsregnskap for 2008

Omsetningen var i 2008 kr. 125.778.377,-, med et årsresultat på kr 11.086.343,- etter regnskapsreglene for kommunale foretak.

Foretakets overskudd skyldes flere forhold. Det

ene knyttes opp til pensjonforhold rundt premieavvik og premiefond som sterkt påvirker årets resultat utover budsjettert resultat.

Foretaket har i 2008 langt høyere driftskostnader enn forutgående. Det skyldes blant annet høy andel av innleid av arbeidskraft på grunn av den vanskelige rekrutteringssituasjonen i markedet deler av året. I tillegg har foretaket gjort nødvendige ekstra innkjøp av småmaskiner og verktøy.

Utnyttelsesgraden på maskinparken økt, og inntektene økt tilsvarende. Foretaket nettobudsjetterer materialkostnader i anleggsvirksomheten. Det vil derfor være avvik mellom budsjett og regnskap på driftsinntekter og driftskostnader.

Foretaket har hatt en nettooverskudd på finansposter i forhold til budsjett på kr. 1.346.182,-. Dette har bakgrunn i at foretaket ikke har opptatt nye lån i 2008 for å dekke investeringer og har hatt god likviditet.

Regnskapet viser avvik mellom budsjett og regn-

skap på investeringer på kr. 552.628,-. Dette skyldes egenkapitalinnskudd i KLP på kr. 215.366,- og en utført investering fra 2007 som på grunn av leveringsvansker ble levert 2008.

Egenkapital

Foretaket har positiv egenkapital på kr. 11.721.003.

Styrets oppsummering:

Styret konstaterer at resultatet i 2008 er positivt og vil rette en takk til ansatte for stor innsatsvilje og resultat.

Forslag til disponering av overskudd:

Styret foreslår at av overskuddet på kr. 11.086.343,- etter kommunal regnskapsskikk avsettes kr. 8.086.343,- til disposisjonsfond og kr. 3.000.000,- til pensjon/premieavviksfond for å møte årlige svingninger i premieavviket/pensjonsforhold.

Stavanger 3. mars 2009

Stein Fosså
Styreleder

Christine Sagen Helgø

Bjørn K. Birkeland

Anette Bull

Arild Jørpeland

Rolf Atle Seloter
Daglig leder

STAVANGER PARKERINGSSELSKAP KF

STYRETS BERETNING OG ÅRSREGNSKAP FOR 2008

Stavanger Parkeringselskap KF (heretter kalt selskapet) er et kommunalt foretak, opprettet i medhold av Kommunelovens § 11.

Selskapet har følgende oppgaver:

- Håndheving av statlig regelverk innen parkeringshåndheving og forvaltning, etter delegasjon fra Samferdselsdepartementet.
- Utøvelse av kommunens parkeringspolitikk gjennom drift av kommunens infrastruktur for offentlig parkering
- Stå for bygging, drift og eierskap av kommunale parkeringsanlegg utenfor offentlig vei
- Forretningsmessig utvikling ved deltakelse i konkurranse om oppgaver i det private markedet

Vår visjon er:

Vi gir sikkerhet, trygghet og nærhet til den levende byen.

Vi arbeider ut fra våre to forretningsideer:

Vi skal på foretningsmessig grunnlag levere parkering og parkeringsrelaterte tjenester.

Vi skal ivareta delegerte håndhevingsoppgaver i samsvar med departementets og vår eiers krav og forventning

Selskapets fokus er i samsvar med ovenstående:

Trafikksikkerhet, framkommelighet, miljø og næringsutvikling.

Selskapets styre har bestått av:

Hanne Berentzen	leder
Åsleik Rannestad	nestleder
Jens Brynie	representant for de ansatte
Fride Solbakken/Eli Vareberg	
Trond Birkedal	

Styret har avholdt 8 styremøter og behandlet 42 saker i 2008. Det er avholdt 1 styreseminar med fokus på kommunalt foretak og parkeringsfaglige forhold for det nye styret.

Selskapets øverste organ er Stavanger Bystyre.

Selskapet har ved utgangen av 2008, 30 stillingshjemler.

HMS

Arbeidsmiljøet i selskapet er generelt godt. Det er en åpen tone mellom ansatte, tillitsvalgte og ledelsen. AMU og ledelsen har som mål at det skal tilrettelegges for gode arbeidsforhold med fokus på HMS.

Sykefravær har totalt vært på 8,1 %.

Av dette utgjør 2 % fravær inntil 16 dager. Hovedmengden, 6 % fravær, er følgelig langtidsfravær,

fordelt på få ansatte. Fraværsårsak for 1 ansatt er arbeidsrelatert. Dette er håndtert i samarbeid med kommune og NAV, og løsninger er funnet.

1 trussel/volds episoder ble anmeldt politiet, etter Straffelovens § 127 Vold mot offentlig tjenestemann. Trafikkbetjentene registrerer alle uønskede hendelser. Rapportering og påfølgende oppfølging av ansatte skjer etter oppsatte prosedyrer.

Selskapet forurensrer ikke det ytre miljø i større grad enn det som må anses som normalt for et parkeringsselskap.

Medarbeidertilfredshet:

Medarbeiderundersøkelsen 2008 viser at trivsel, motivasjon og engasjement er måleparametre hvor scoren er høy. Omdømmebygging er og vil være et satsningsområde, både internt og eksternt.

Likestilling:

Selskapet har i dag en jevn fordeling mellom kjønn og er bevisst viktigheten av dette.

Oppdragssituasjonen:

Oppdragssituasjonen har vært stabil gjennom året. Det er fortsatt en økende interesse for å leie helårs-parkering i våre P-hus, samtidig som belegg av ordinære parkerende øker. Dette vil bli gjennomgått samtidig med sak om ny prispolitikk m v som kommer i 2009.

Antallet klager har økt i 2008 sammenlignet med 2007. Imidlertid kan vi være stolte av en lav klageprosent sammenlignet med tilsvarende organisasjoner.

Antall behandlede klager har vært 915 (+195)

Utvikling i antall klager de siste tre år:

Antall klager i prosent av antall illeggelsler	2007 = 4,14 %
	2006 = 3,3 %
	2005 = 4,5 %

2008 ser ut til å være på nivå med 2007, men statistikk materialet er usikkert på grunn av oppdatering av dataprogram som foreløpig ikke kan gi nødvendig statistikk.

Øvrig statistikk ses i forbindelse med årsregnskapet.

Organisasjon:

Organisasjonen innrettes mot fortsatt økt kvalitet på vår primærleveranse – parkering.

Marked:

Fokus i 2008 har i forhold til strategi vært:

Sikkerhet, trygghet og nærhet til den levende byen.

Vi har også i 2008 bidratt med tilrettelegging for parkering og trafikkavvikling under de fleste arrangementer i byen.

Hjemmesiden:

Vår hjemmeside brukes aktivt som informasjonskanal. Egen redaksjon gjennomgår og vil foreslå forbedring i både utforming og innhold.

Drift teknisk:

Vi har hatt og har fremdeles store utfordringer i vedlikehold av bygg og tekniske utstyr. Alder på både utstyr og bygg krever reparasjoner til stadighet.

Bomanlegg P-Forum er byttet ut med ordinære billettautomater

Anbud for nytt bomanlegg P-Jorenholmen lyses ut primo 2009.

Nye P-anlegg:

Jorenholmen

Ble kjøpt og overtatt pr.1.januar 2008, for 25 mill kroner. Økonomiske konsekvenser av dette var ikke lagt inn i opprinnelig budsjett/økonomiplan, da kjøpet ble avtalt sent høsten 2007..

P-Kyrre:

I 2008 har det vært et sterkt fokus på bygging av P-Kyrre. Anlegget får 310 parkeringsplasser under bakken. Det har vært arbeidet med løsninger for sammenkobling med hotellbygget som kommer oppå p-anlegget. Overleveringsdato er nå satt til 20.mars 2009. I samsvar med budsjett og regnskap for P-Kyrre ble kostnadsrammen, i formannskapet, vedtatt oppjustert med 5,6 mill kroner, høsten 08. Overskridelsene har sin hovedårsak i flere forhold: Forventet prisstigning var satt for lavt, nødvendige endringer underveis i byggeperioden, herunder krav om annen teknisk utførelse, bl a av tilknytningsdekke. Opsjon om parkeringsteknisk utstyr i kobling mot Straensenteret ble tatt med. Endelig valg av bl a lysarmatur utgjorde merkostnad. Arbeid med flytting av lyskryss, endret opplegg fra Vegvesenet.

Etter gjennomgang av de endringer/tillegg bokført i byggeregnskap for P-Kyrre, er vår konklusjon

at ingen av disse kommer i konflikt med regelverk om offentlige anskaffelser.

Drift marked/økonomi:

Programvareproblem:

Vår leverandør av innfordringstjenester gjennom 5 år, Kredinor leverer også programvare for fagsystem parkering Parkeringservice (tidligere Front). Denne programvare ble oppgradert til PS 2.0 pr. medio november 2008. Dette medførte en rekke utfordringer, som manglende statistikk, ikke utsendelse av purringer på ikke betalte ileggelser m.v. Dette er pr i dag ikke rettet opp, og vil medføre ekstra arbeid for å få full kontroll.

Anbud på innfordringstjenester

Avtalen med KrediNor om levering av innfordringstjenester gikk etter 3 +1 + 1 år ut pr. 31.12.2008.

Anbud ble lyst ut, gjennomgått og ny leverandør ble valgt, Bro & Tunellselskapet, Bergen. Med bakgrunn i at Kredinor tolket anbudsdocumentene som mye mer omfattende enn formuleringene i dokumentet tilsa, ble Stavanger Parkering klaget inn for KOFA. Det er fra vår side sendt inn nødvendig tilsvar og kommentarer. Resultat av KOFA's behandling forventes innen 2–3 måneder.

Representasjon:

Selskapet representerer Stavanger kommune i Norges Parkeringsforening (NORPARK).

Arnliot Bjelland representerte selskapet på Norparks generalforsamlingen i Tromsø.

Økonomisk resultat:

Regnskap for 2008 gjøres opp med et ordinært resultat i pluss på kr. 21 543 000,-

Følgende disposisjoner av overskudd foreslås:

Frikjøpsbeløp kr. 1 312 500,- ble ført i sin helhet på Frikjøpsfond i 2007, utfakturert, men utbygger fant annen godkjent løsning. Beløpet ble kreditert i 2008.

Overskudd kr. 21 543 000,- foreslås overført til Disposisjonsfond.

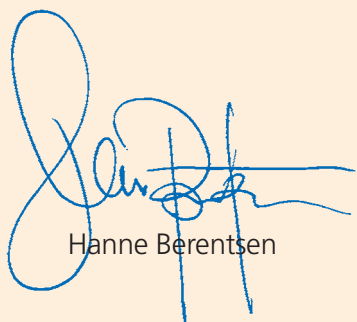
Regnskapet for 2008 gir et rettviseende bilde av årets drift, og vi legger fortsatt drift av selskapet til grunn.

Utfordringer:

Av utfordringer i 2009 er det grunn til å fremheve bla a disse:

- Videre arbeid med ferdigstillelse av P-Kyrre, planlegging og oppstart av P-arketten
- Styrke vår posisjon i markedet, herunder opprette eget AS, (registrert i Brønnøysund pr. januar 2009.)
- Være aktiv medspiller for avvikling av arrangement i Stavanger
- Styrke foretakets økonomiske handlingsrom med tanke på framtidige utbygginger.

Stavanger

Hanne Berentsen

Åsleik Rannestad

Eli Vareberg

Jens Brynie

Trond Birkedal

Arnliot Bjelland
Daglig leder

SØLVBERGET
STAVANGER KULTURHUS

SØLVBERGET KF, STAVANGER KULTURHUS

Årsberetning 2008

1. Virksomheten

Formål: «Sølvsberget, Stavanger kulturhus skal formidle kunnskap, kunst og kultur på en aktuell, variert og inspirerende måte. Som et levende kulturhus skal Sølvsberget tilby populære og tilgjengelige møteplasser for alle. Sølvsbergets medarbeidere skal bidra til gode opplevelser og ny innsikt».

Dette gjøres gjennom drift av bibliotek, programvirksomhet, utstillinger, nettsider og kapittelfestivalen. Bibliotekvirksomheten på Sølvsberget består av Musikk- og filmbiblioteket, Kultur- og faktabiblioteket, Barne- og ungdomsbiblioteket og Digitalt bibliotek. I tillegg drives flere bydelsrettede tjenester, bl.a. skolebiblioteksentralen, fengselsbibliotek og Madla bibliotek. Det nasjonale Nord-sør kompetansebiblioteket ligger også på Sølvsberget.

Sølvsberget er involvert i eller driver en rekke prosjekt. De viktigste er: 2008 prosjektet «Gjestfrihetens kunster», Shahrazad, stories for life, et 5 årig EU-prosjekt i samarbeid med 4 andre europeiske byer, Jakten på ikke-brukeren og Stavanger-wiki,. Høsten startet prosjektet Litteratursiden.no, et 5 årig nasjonalt litteraturprosjekt i samarbeid med ABM-utvikling.

Sølvsberget koordinerer fribyordningen for forfulgte forfattere som har opphold i Stavanger, og er sekretariatet for ICORN (The International Cities of Refuge Network).

I november 2008 startet Sølvsberget et forprosjekt

for å konkretisere innhold, lokalisering, organisering og økonomi for et fremtidig Kiellandsenter.

2. Økonomisk resultat

Mål:

- God økonomistyring og rapportering
- Økonomisk handlefrihet

Regnskapet for 2008 viser et overskudd på kr 232.000 på driftsbudsjettet. Dette betyr at det har vært god budsjett disiplin og økonomistyring i løpet av året. Styret satte av inntil 700 000 av overskuddet i 2007 til disponering i 2008. Av disse er 422.000 disponert til datautstyr, kompetanseheving for ansatte og ulike aktiviteter i 2008. Årsaken til overskuddet er at utgifter til innkjøp av leseapparat for mikrofilm er overført fra drift til investering på grunn av beløpets størrelse.

Innføring av e-handel er utsatt til 2009, i første rekke pga kapasitetsproblemer i Stavanger kommune.

3. Medarbeiderutvikling og ledelse

Mål:

- En attraktiv arbeidsplass
- Sykefravær på maksimum 4 %

Medarbeiderundersøkelsen 2008 viste en liten økning når det gjelder medarbeidernes helhetlige

vurdering av arbeidssituasjonen. Det var fortsatt høy skår når det gjelder trivsel, engasjement og stolthet over arbeidsplassen. Men undersøkelsen avdekket også klare utfordringer. Når det gjelder arbeidsomfang og lønn, lå vi under anbefalt grenseverdi, og på flere andre indikatorer var det også en nedgang sammenlignet med 2007.

Sølvberget hadde sykefravær på 5,3 % i 2008. Det er over målet på 4 % og en liten økning fra 2007, da totalt sykefravær var 5 %. Over halvparten av sykefraværet i 2008 skyldes langtidssykefravær (dvs. 8 uker eller mer). Sykefraværet i Stavanger kommune var 7,5 % i 2008.

Sølvberget hadde i 2008 68 ansatte fordelt på 57,7 årsverk. 4,1 årsverk på engasjement i forbindelse med prosjekt kommer i tillegg. Pr. 31.12. var 33 % av arbeidstakerne menn og 67 % kvinner. I ledende stillinger var det 28 % menn. Det er et mål å rekruttere flere mannlige arbeidstakere. Det ble i 2008 ansatt tre nye medarbeidere, mens fem sluttet.

Det ble i 2008 gjort et systematisk HMS-arbeid med en omfattende tiltaksplan, og jevnlig verne-runder. Ansatte var ikke utsatt for ulykker eller skader, men tre episoder med trusler mot ansatte er registrert. Disse er fulgt opp i samarbeid med vaktelskap og politi. Det er satt i verk tiltak for å forebygge belastningsplager.

4. Brukeropplevd tjenestekvalitet

Mål:

- Forbli den best besøkte kulturinstitusjonen i Stavanger
- Attraktive tilbud til ungdom
- Hele byen leser

Sølvberget er fortsatt regionens best besøkte kulturinstitusjon, og besøkstallene er stabile. Samtlige avdelinger fikk i løpet av året fornyet inventaret, og barnebiblioteket ble helt nytt. Informasjonsskranke og avissalong i 1. etasje åpnet i august.

Kulturhusets totale besøk i 2008 var 1 342 500, som er en økning på 0,3 %. Stavanger biblioteks besøk var på vel 742 000. Det er en nedgang på 3,2 %. Det digitale besøket gikk ned på Sølvbergets nettsider, mens bruken av digitale bibliotekstjenester økte med 73 %. Sølvberget har 26 internett PC-er for publikum. Disse ble brukt av 54.000, og hadde en utnyttelsesgrad på 51 %.

Totalt utlån av medier fra Stavanger bibliotek var 718 000, eller 6,0 pr innbygger. Dette er en øk-

ning fra i fjor med 3,0 %. Det var utlånet på barnebiblioteket og faktabiblioteket som økte mest, mens både utlån og besøk på musikk- og filmbiblioteket gikk ned.

Besøket på kulturtorget var 70 000 mot 55.000 i 2007. Viktigste årsak til økningen var opplevelsesutstillingen «En magisk verden» med 37.000 besøk.

I kulturhovedstadsåret 2008 satset Sølvberget mye på arrangement og aktiviteter. Det var totalt 383 arrangement i 2008, 166 for barn og 217 for voksne. Dette er en økning på 58 %. Samlet besøk var ca 30 000, gjennomsnittlig 68 pr arrangement. Klassebesøk og brukerorienteringer kommer i tillegg: 120 for barn og 33 for voksne. Bibliotekets sommerpatrulje, med sølvfarget veteranbil som drahjelp, var en stor suksess.

En rekke aktiviteter og arrangement i løpet av året var rettet mot ungdom, bl.a. 2008-prosjektene Bokgaven og Den nye generasjonen – digitale fortellinger. I tillegg kommer klassebesøk, rollespillklubb og innkjøp av dataspill.

5. Arbeidsprosesser

Mål:

- Brukervennlige tjenester og dialog via internett og mobiltelefoni
- Videreføring av 2008 erfaringer og nettverk

Bibliotekdriften på Sølvberget har en stor grad av selvbetjening med 86,7 % av totalt utlån og 71,4 % av innleveringene. Mål for selvbetjening er dermed nådd. For reserveringer er resultatet 52 % og fornyinger 56 %. Her er det ønskelig å øke selvbetjeningsgraden.

Bibliotekstjenester på mobilen ble lansert i april. Siden da har omtrent 550 ulike brukere brukt tjenesten, hovedsakelig til søking i bibliotekets katalog og til fornying og reservering av medier.

Sølvberget hadde ansvar for et av hovedprosjektene i Kulturhovedstadsåret 2008, «Gjestfrihetens kunster». Prosjektet ble gjennomført etter planen og innenfor budsjettet. De to tiltakene som fikk mest oppmerksomhet, var «Hele byen leser» (Arild Rein: Kaninbyen) og «Bokgaven» (Johan Harstad: Darlah). Mange av aktivitetene og erfaringene fra prosjektet blir videreført i 2009.

Kapittel 08 hadde tema «Murer» og varte en hel uke i anledning kulturhovedstadsåret. Festivalen opplevde en liten økning i publikumstall (5491 i 2008, mot 5261 i 2007), og en markant økning i

betalende tilskuere (2017 i 2008, mot 1206 i 2007 = 67% økning.

Norsk forfattersentrum åpnet avdelingskontor på Sølvsberget høsten 2008. Dette vil være viktig for framtidig nettverksbygging og samarbeid.

6. utfordringer framover

- Utvikle Sølvsberget som litteraturens og filmens hus og befeste posisjonen som byens og regionens best besøkte kulturinstitusjon
- Drive fram et framtidsrettet bibliotektilbud, i tråd med egne satsingsområder, endringer i bruker-mønster og tilpasset den digitale utvikling
- Videreutvikle tilbudet av aktiviteter og arrangement, i tillegg til vedlikehold av nettverk og erfaringer fra 2008.

- Videreutvikle Kulturtorget som arena for kunst- og kulturformidling.
- Videreutvikle Stavanger som friby for forfulgte forfattere, og sikre permanent drift av ICORN
- Arbeide for at Kapittel blir knutepunktfestival med økning i statsstøtten, og en positiv drivkraft for hele organisasjonen
- Avklare innhold, organisering og videre framdrift for et Kiellandsenter
- Avklare innhold og finansiering av regionalt senter for pop og rock på Sølvsberget, i samarbeid med staten og Rogaland fylkeskommune.
- Utvikle organisasjonen og sette fokus på arbeidsomfang i forhold til tid til rådighet.

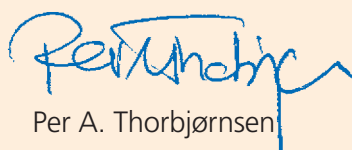
Stavanger 10.03.2008

Ole Aga, styreleder

Merete Eik

Per A. Thorbjørnsen

Anne Tove Austbø

Gro F Haugastuen

Marit Egaas, daglig leder

Vedlegg til årsberetning

Besøk/utlån	2007	2008	% utv. 07-08
Besøk Sølvsberget			
Stavanger bibliotek, hovedbibliotek	741 614	716 192	-3,43
Kulturtorget	54 865	69 906	27,41
Møterom	4 400	4 430	0,68
Arr. i foajeen og på Arneageren	78 500	67 000	-14,65
Kino 1 Stavanger	420 011	453 118	7,88
Norsk Barnemuseum	28 100	25 152	-10,49
****Deadline	5000	2500	-50
Barnas Kulturverksted	6 300	4292	-31,87
Samlet besøk kulturhuset	1 338 790	1 342 590	0,28
Besøk kulturhuset pr. innb.	11,4	11,2	-1,75
Besøk kulturhuset pr. dag*	3 771	3 782	0,29
Besøk Stavanger bibliotek			
Kulturbiblioteket	194 848	195 615	0,39
Faktabiblioteket	130 007	127 819	-1,68
Barne- og ungdomsbiblioteket.	172 069	168 800	-1,9
Musikk- og filmbiblioteket	244 690	223 958	-8,47
Sum hovedbibliotek	741 614	716 192	-3,43
Stavanger fengsel (ny i 2006)	879	1372	56,09
*****Besøk bydeler (Madla)	29 531	29 454	-0,26
Samlet besøk Stavanger bibliotek	772 024	747 018	-3,24
Utlån Stavanger bibliotek	2007	2008	0,05
Samlet utlån	697 458	718 556	3,02
Utlån pr. innb.	5,9	6	1,69
Utlån pr. dag**	2 088	2 138	2,39
Besøk Valbergtårnet	4 844	9 341	92,84
Bruk av nett-tjenester***	2007	2008	0,05
Besøk på Sølvsbergets nettsider	549 714	330 575	-39,86
Besøk på Digitalt bibliotek	250 904	434 725	73,26
Besøk på Nord-Sør biblioteket	113 050	98 149	-13,18
Fornyning av lån på nett	55 %	56 %	1,82
Reservering av bøker på nett	46 %	52 %	13,04
Utnyttelse av internettPC-ene av publ.	51 %	52 %	1,96
Netloanbrukere (innlogget)	55734	54348	-2,49

*355 dager var kulturhuset åpent i 2007 og 2008.

**334 dager var biblioteket åpent i 2007, 336 i 2008.

***Nettsidene har fått nye statistikkprogram fra sommer 2007 slik at tallene fra 2007 ikke er sammenlignbare med 2008.

****Deadline flyttet ut sommer 2008.

*****Madla stengte fra 1. desember 2008.

Er til stede – Stavanger kommune er mennesker til stede for mennesker – fra vugge til grav. I møte med oss opplever du tilstedeværelse og dialog. Den som berøres, skal høres. I alle livets faser og situasjoner møter vi deg med åpenhet, respekt og verdighet. Det gjelder også når vi ikke er i direkte møte med deg, men møter deg gjennom våre arbeidsoppgaver.

Skaper fremtiden – I Stavanger kommune skaper vi øyeblikk og varige verdier. Vi har tankekraft og handlekraft til å fornye og sette planene våre ut i livet. Ressursene nytter vi på en slik måte at våre produkter og tjenester holder høyest mulig nivå. Med det legger vi til rette for en bærekraftig utvikling der god livskvalitet og mulighet for livsutfoldelse står sentralt.

Vil gå foran –

I Stavanger kommune vil vi gå foran i utviklingen, og dristighet preger vår måte å tenke på. Vi søker det fremragende i alle våre prosesser og i våre valg i hverdagen. Vi har kunnskap og søker stadig ny kunnskap. Vi samarbeider på tvers, utnytter vårt potensial og bidrar til at andre får utnytte sitt. Gjennom våre bærekraftige beslutninger og handlinger gir vi kommende generasjoner mulighet for et rikere liv.

STAVANGER KOMMUNE